EASO

Praktická příručka o registraci

Podávání žádostí o mezinárodní ochranu

Soubor praktických příruček úřadu EASO

listopad 2021

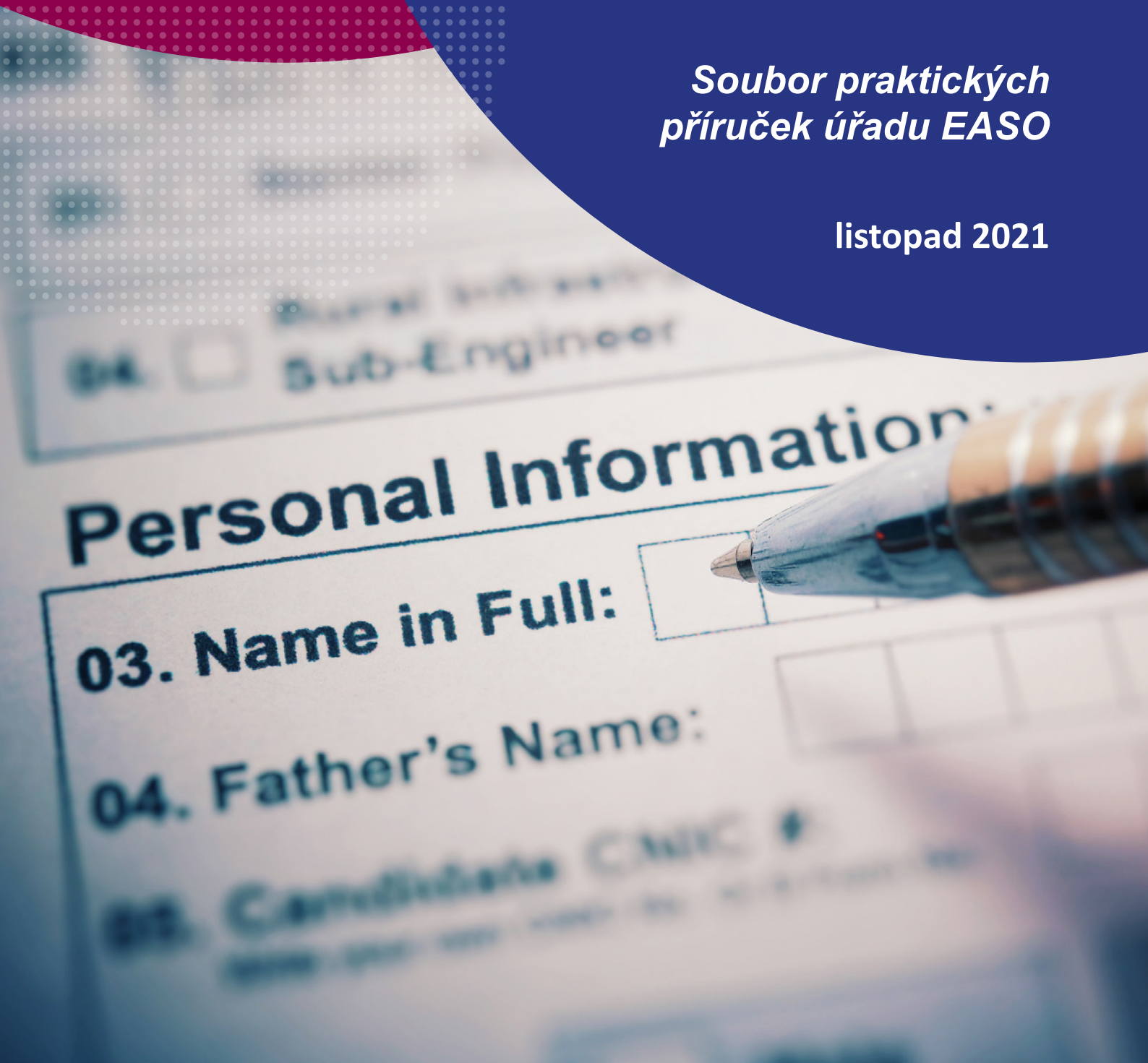

EASO

Praktická příručka o registraci

Podávání žádostí o mezinárodní ochranu

Soubor praktických příruček úřadu EASO

listopad 2021

Kvalita tohoto překladu nebyla příslušnými vnitrostátními orgány ověřena. Pokud zjistíte, že překlad není v souladu s příslušnou terminologií používanou na vnitrostátní úrovni, obraťte se prosím na agenturu EUAA.

Rukopis dokončen v listopadu 2021

Ani Evropský podpůrný úřad pro otázky azylu (EASO), ani žádná jiná osoba jednající jménem úřadu EASO není odpovědná za případně využití těchto informací.

Lucemburk: Úřad pro publikace Evropské unie, 2023

© Evropský podpůrný úřad pro otázky azylu, 2021

Print	ISBN 978-92-9487-165-7	doi:10.2847/25670	BZ-04-19-325-CS-C
PDF	ISBN 978-92-9487-149-7	doi:10.2847/481492	BZ-04-19-325-CS-N

Obrázek na titulní straně, Сергей Марков, © iStock, 2018

Reprodukce povolena s uvedením zdroje. K veškerému použití nebo reprodukci fotografií či jiného materiálu, k nimž úřad EASO nemá autorská práva, je nutné získat svolení přímo od držitelů těchto práv.

O příručce

Proč byla tato příručka vypracována? Posláním Evropského podpůrného úřadu pro otázky azylu (EASO) je podporovat členské státy EU a přidružené země (země EU+ ([1])) mimo jiné poskytováním odborné přípravy, zlepšováním norem kvality a shromažďováním informací o zemích původu jednotným způsobem ve všech zemích. V souladu se svým celkovým cílem podporovat země EU+ při dosahování společných norem a vysoce kvalitních procesů v rámci společného evropského azylového systému vypracovává úřad EASO praktické nástroje a pokyny, které se mají používat ve všech zemích.

Praktická příručka úřadu EASO o registraci: Podávání žádostí o mezinárodní ochranu se zaměřuje jak na učinění, tak na podání žádosti s cílem předložit komplexní přehled osvědčených postupů. Pro účely této praktické příručky se registračním řízením rozumí **celý proces přijímání žádostí o mezinárodní ochranu, který zahrnuje učinění i podání žádostí**, jak předpokládá přepracovaná směrnice o azylovém řízení.

Jak byla tato praktická příručka vypracována? Tuto příručku vytvořili odborníci z jednotlivých zemí EU+ z celé EU za přispění Evropské komise, Úřadu vysokého komisaře OSN pro uprchlíky (UNHCR) a Evropské sítě pro bezdomovectví ([2]). Její vypracování podporoval a koordinoval úřad EASO. Před jejím dokončením proběhla konzultace o příručce se všemi zeměmi EU+ prostřednictvím sítě pro azylová řízení úřadu EASO.

Kdo by měl příručku používat? Tato praktická příručka je určena především pracovníkům příslušných vnitrostátních orgánů odpovědných za registraci (činění i podávání) žádostí o mezinárodní ochranu. Kromě strukturovaného vedení může být tato praktická příručka použita také jako nástroj k hodnocení kvality a koučování ze strany nadřízených, vedoucích týmů a manažerů.

Jak tato příručka souvisí s ostatními nástroji úřadu EASO? Stejně jako všechny podpůrné nástroje úřadu EASO tak i *Praktická příručka úřadu EASO o registraci: Podávání žádostí o mezinárodní ochranu* vychází z norem společného evropského azylového systému. Měla by být používána ve spojení s dalšími dostupnými praktickými nástroji. Zejména pro úředníky v první linii vypracoval úřad EASO společně s agenturou Frontex *Praktické nástroje pro úředníky v první linii: Přístup k azylovému řízení*. Mezi další relevantní příručky patří *Příručka úřadu EASO k dublinskému řízení: Operativní normy a ukazatele*, *Praktická příručka úřadu EASO: Osobní pohovor*, *Praktická příručka úřadu EASO k posuzování věku*, *Praktická příručka úřadu EASO k provádění nařízení Dublin III: Osobní pohovor a posouzení důkazů* a *Nástroj úřadu EASO pro identifikaci osob se zvláštními potřebami*. Všechny praktické nástroje úřadu EASO jsou veřejně dostupné on-line na internetových stránkách úřadu EASO.

Prohlášení o vyloučení odpovědnosti
Tato příručka byla vypracována, aniž by byla dotčena zásada, že autoritativní výklad práva EU může podat pouze Soudní dvůr Evropské unie.

([1]) Zeměmi EU+ se rozumí 27 členských států EU, Island, Lichtenštejnsko, Norsko a Švýcarsko.

([2]) Upozorňujeme, že dokončená příručka nemusí nutně odrážet postoje úřadu UNHCR nebo Evropské sítě pro bezdomovectví.

Obsah

Seznam zkratek **8**

Úvod **9**

I. Tři fáze přístupu k azylovému řízení **10**
- A. Učinění žádosti 10
- B. Registrace 11
- C. Podání žádosti 12

II. Registrační prostředí **15**
- A. Zařízení a prostory 15
- B. Bezpečnost 15
- C. Důvěrnost 17

III. Poskytování informací **19**
- A. Proč by měly být žadatelům poskytovány informace? 19
- B. Kdy by měly být žadatelům poskytnuty informace? 19
- C. Jaké informace by měly být poskytnuty? 20
- D. Jak by měly být informace poskytovány? 24
- E. Kdo informace poskytuje? 25
- F. Odpovědi na otázky žadatelů 25

IV. Shromažďování registračních údajů **26**
- A. Úloha registračního úředníka 26
- B. Cíl shromažďování údajů 27
- C. Registrační pohovor 27
- D. Biometrické údaje 31
- E. Registrace osobních údajů 32
- F. Absence státní příslušnosti 39
- G. Správa spisů 42

V. Identifikace a předání **45**
- A. Potenciální případy podle dublinského nařízení 45
- B. Zranitelní žadatelé 48
- C. Děti bez doprovodu 55

VI. Doklad osvědčující postavení žadatele o mezinárodní ochranu **63**
- A. Podrobnosti o dokumentu 63
- B. Platnost dokladu 64
- C. Poskytování informací o dokladu 65

VII. Registrace následných žádostí **66**

VIII. Ověřování údajů **69**
- A. Evropská databáze otisků prstů žadatelů o azyl 69
- B. Vízový informační systém 70
- C. Ověřování dokumentů 73

D. Policejní záznamy 74
E. Ověření rodinných vazeb 74
F. Sociální média 75
G. Jazyková analýza a indikace 75

IX. Význam registračních údajů pro fázi posouzení žádosti 78
A. Organizace a plánování 78
B. Zařazování případů 78
C. Určování potřeb zdrojů 79

Přílohy 81
Příloha 1: Registrační kolonky 81
Příloha 2: Kontrolní seznam k poskytování informací 91

Odkazy na právní předpisy 93

Seznam zkratek

APD	směrnice o azylovém řízení
CEAS	společný evropský azylový systém
EASO	Evropský podpůrný úřad pro otázky azylu
Eurodac	evropská databáze otisků prstů žadatelů o azyl
IPSN	identifikace osob se zvláštními potřebami
QD	kvalifikační směrnice
RCD	směrnice o podmínkách přijímání
UNHCR	Úřad vysokého komisaře OSN pro uprchlíky
VIS	Vízový informační systém

Úvod

Registrace žádostí o mezinárodní ochranu je prvním krokem v azylovém řízení. V mnoha ohledech se jedná o klíčovou fázi řízení. Registrace především zajišťuje ochranu před *navrácením* pro osoby, které chtějí požádat o mezinárodní ochranu. Vytváří také základ pro posouzení žádosti a zajišťuje, aby byly žádosti účinně zařazeny do správného řízení o posouzení. Spolehlivý sběr dat je možný pouze tehdy, pokud žadatelé dostanou potřebnou podporu. Díky identifikaci potenciálně zranitelných žadatelů registrace rovněž zajišťuje, aby žadatelé co nejdříve obdrželi potřebnou podporu, která jim umožní plně se zúčastnit azylového řízení.

Slovo „registrace“ se v souvislosti s azylovým řízením často používá ve dvou významech: registrace učinění žádosti o mezinárodní ochranu a registrace jejího podání. Tato praktická příručka se zabývá oběma kroky, které jsou v mnoha zemích EU+ sloučeny do jednoho procesního kroku. Cílem příručky je pomoci registračním úředníkům zajistit, aby jejich každodenní práce při registraci žádostí o mezinárodní ochranu probíhala v souladu se společnými evropskými registračními standardy.

Po vymezení právního rámce (kapitola I „Tři fáze přístupu k azylovému řízení“) tato praktická příručka nejprve popisuje hlavní charakteristiky registračního prostředí, které umožňuje důvěrný a spolehlivý sběr údajů (kapitola II „Registrační prostředí“).

Samotná registrace zahrnuje tři základní činnosti: poskytnutí informací žadateli (kapitola III „Poskytování informací“), shromáždění údajů o žadateli (kapitola IV „Shromažďování registračních údajů“) a nakonec identifikaci potenciálně zranitelných žadatelů a případů podle dublinského nařízení a jejich předání k příslušnému řízení o posouzení žádosti (kapitola V „Identifikace a předání“). Ty tvoří tři hlavní kapitoly této praktické příručky.

Po shromáždění údajů a předání žadatelů k podpoře je žadatelům vydán dokument potvrzující jejich status žadatele o mezinárodní ochranu (kapitola VI „Doklad osvědčující postavení žadatele o mezinárodní ochranu“). Představení registračního řízení doplňuje konkrétní oddíl, který popisuje zvláštní požadavky na registraci následných žádostí (kapitola VII „Registrace následných žádostí“).

Dále se příručka zabývá různými metodami, které lze použít během registračního řízení k ověření shromážděných údajů (kapitola VIII „Ověřování údajů“). V závěru příručky jsou uvedeny informace o tom, jak se používají registrační údaje na začátku řízení o posouzení žádosti (kapitola IX „Význam registračních údajů pro fázi posouzení žádosti“).

Nakonec jsou v přílohách uvedeny dva uživatelsky přívětivé kontrolní seznamy. První z nich nabízí přehled registračních kolonek, které jsou od žadatele při registraci pravidelně vyžadovány, zatímco druhý obsahuje typ informací, které by měly být žadateli poskytnuty v souladu se společným evropským azylovým systémem.

I. Tři fáze přístupu k azylovému řízení

Acquis EU v oblasti azylu zavádí řadu právních pojmů, které se týkají procesu registrace. Konkrétně článek 6 směrnice o azylovém řízení ([3]) odkazuje na následující fáze přístupu k azylovému řízení: **učinění**, **registrace** a **podání** žádosti o azyl (obrázek 1).

V závislosti na vnitrostátním uspořádání mohou být registrace a podání žádosti prováděny současně či odděleně. Pokud se tyto dva kroky provádějí odděleně, shromažďují se základní údaje obvykle ve fázi registrace, což umožňuje minimálně praktickou organizaci prvotního přijetí. Další podrobné údaje budou shromážděny během podání žádosti.

Obrázek 1. Fáze přístupu k azylovému řízení v souladu s článkem 6 směrnice o azylovém řízení ([4])

A. Učinění žádosti

Akt vyjádření přání požádat o mezinárodní ochranu u orgánu představuje učinění žádosti (27. bod odůvodnění a čl. 6 odst. 1 směrnice o azylovém řízení). Každý, kdo vyjádří svůj úmysl požádat o mezinárodní ochranu, se považuje za žadatele se všemi právy a povinnostmi s tím souvisejícími.

Pokud je žádost učiněna u orgánu, který není podle vnitrostátního práva příslušný k registraci, musí tento orgán zaslat spis za účelem registrace žádosti příslušnému orgánu, aby žadatel mohl využít materiální podmínky přijetí stanovené v článku 17 směrnice o podmínkách přijímání ([5]).

Jaká práva a povinnosti vyplývají z učinění žádosti o mezinárodní ochranu?

Od okamžiku učinění žádosti žadatel:

- může **zůstat na území** členského státu, a to i na hranicích nebo v tranzitních zónách, po dobu trvání azylového řízení (článek 9 směrnice o azylovém řízení) ([6]),
- je **informován** v jazyce, jemuž rozumí (čl. 12 odst. 1 písm. a) směrnice o azylovém řízení),
- má, kdykoli je to nutné, přístup k **tlumočníkovi** při předložení svého případu (čl. 12 odst. 1 písm. b) směrnice o azylovém řízení),

---

([3]) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. června 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (přepracované znění), Úř. věst. L 180, 29.6.2013, s. 60–95.

([4]) EASO, *Příručka pro školitele o registraci žadatelů o mezinárodní ochranu v Itálii* (dokument s omezeným přístupem), Řím, 2020.

([5]) Viz rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 25. června 2020, *Ministerio Fiscal [Španělsko] v. VL*, C-36/20, ECLI:EU:C:2020:495. Shrnutí je k dispozici v databázi judikatury úřadu EASO.

([6]) Platí několik výjimek, a to v případech, kdy je žadatel považován za nebezpečí pro bezpečnost státu nebo představuje nebezpečí pro společenství státu (čl. 21 odst. 2 kvalifikační směrnice), jakož i v případě zvláštních typů následných žádostí (článek 41 směrnice o azylovém řízení), v souvislosti s vydáním (čl. 9 odst. 2 směrnice o azylovém řízení) a pouze za předpokladu, že je dodržena zásada *nenavracení*.

- má možnost komunikovat s Úřadem vysokého komisaře OSN pro uprchlíky (**UNHCR**) a/nebo s jakoukoli jinou organizací poskytující **právní poradenství** (čl. 12 odst. 1 písm. c) směrnice o azylovém řízení),
- je posuzován z hlediska možné potřeby **zvláštních procesních záruk a/nebo zvláštních potřeb při přijetí** (čl. 24 odst. 1 směrnice o azylovém řízení a čl. 22 odst. 1 směrnice o podmínkách přijímání ([7])),
- má k dispozici **materiální podmínky přijetí**, které zajišťují přiměřenou životní úroveň, zaručují živobytí a chrání tělesné a duševní zdraví (článek 17 směrnice o podmínkách přijímání) ([8]),
- má zajištěno, aby výše uvedená **životní úroveň** byla splněna ve specifické situaci zranitelných osob a zajištěných osob (články 17 a 21 směrnice o podmínkách přijímání),
- v případě zajištění obdrží **právní záruky**, včetně zvláštních záruk pro zranitelné osoby a žadatele se zvláštními potřebami při přijetí (články 8, 9, 10 a 11 směrnice o podmínkách přijímání),
- v případě zajištění získá účinný přístup k organizacím a osobám poskytujícím poradenství a konzultace (článek 8 směrnice o azylovém řízení),
- získá nezbytnou **zdravotní péči**, a to přinejmenším nutnou a neodkladnou péči v případě onemocnění a závažných duševních poruch, přičemž žadatelům se zvláštními potřebami při přijetí je navíc v případě potřeby poskytnuta potřebná lékařská a jiná pomoc, včetně odpovídající psychologické péče (článek 19 směrnice o podmínkách přijímání),
- získá v případě dítěte bez doprovodu co nejdříve po učinění žádosti pomoc při **vyhledání rodiny**, přičemž je chráněn nejlepší zájem dítěte (článek 24 směrnice o podmínkách přijímání),
- má zajištěno, že při poskytování bydlení je dodržována zásada **celistvosti rodiny** (článek 12 směrnice o podmínkách přijímání),
- dostane **možnost podat odvolání** proti rozhodnutím o přiznání, odnětí nebo omezení podmínek přijetí nebo proti rozhodnutím o volném pohybu a pobytu (článek 26 směrnice o podmínkách přijímání),
- má **spolupracovat s** orgány (čl. 13 odst. 1 směrnice o azylovém řízení).

B. Registrace

Po učinění žádosti o mezinárodní ochranu je třeba ji zaregistrovat. Registrace znamená provedení záznamu o úmyslu žadatele požádat o ochranu. Země EU+ musí určit, které orgány jsou podle vnitrostátního práva příslušné k registraci žádostí o mezinárodní ochranu (čl. 6 odst. 1 směrnice o azylovém řízení).

Jaká práva a povinnosti vznikají ve fázi registrace?

Neexistují žádná zvláštní práva nebo povinnosti, které by vznikaly ve fázi registrace nad rámec práv a povinností vzniklých učiněním žádosti. Cílem této fáze je vytvořit úřední záznam, aby žadatel mohl účinně požívat tato práva a byl schopen dodržovat uvedené povinnosti (27. bod odůvodnění směrnice o azylovém řízení). Registrace by proto měla být provedena co nejdříve ve lhůtách, které stanoví článek 6 směrnice o azylovém řízení.

([7]) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/33/EU ze dne 26. června 2013, kterou se stanoví normy pro přijímání žadatelů o mezinárodní ochranu (přepracované znění), Úř. věst. L 180, 29.6.2013, s. 96–116

([8]) „Materiální podmínky přijetí“ jsou definovány v čl. 2 písm. g) směrnice o podmínkách přijímání jako „podmínky přijetí, mezi které patří ubytování, strava a ošacení, poskytované ve formě věcného plnění, peněžitých dávek nebo poukázek, jakož i kombinace uvedených tří forem, a dále denní příspěvky“.

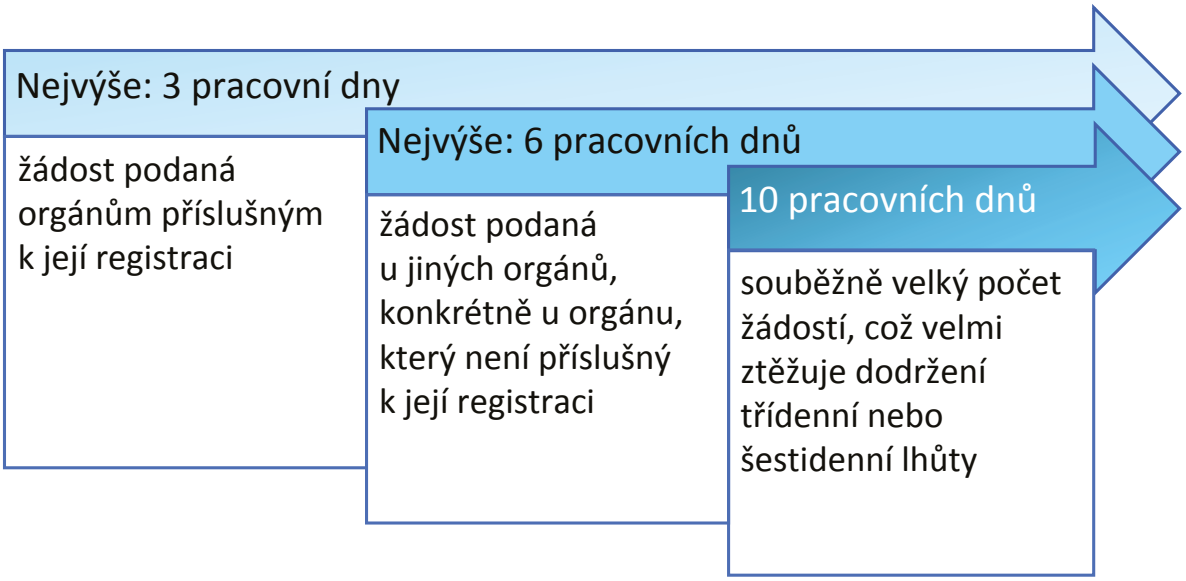

C. Podání žádosti

Země EU+ jsou povinny zajistit, aby osoba, která učinila žádost o mezinárodní ochranu, měla příležitost podat žádost co možná nejdříve (čl. 6 odst. 2 směrnice o azylovém řízení). Země EU+ musí určit, které orgány jsou podle vnitrostátního práva příslušné k registraci žádostí o azyl (čl. 6 odst. 1 směrnice o azylovém řízení). Pokud však žadatel upustí od podání žádosti, může rozhodující orgán rozhodnout o zastavení řízení (čl. 6 odst. 2 a článek 28 směrnice o azylovém řízení).

Podáním žádosti je registrační řízení ukončeno. Od tohoto okamžiku začíná řízení o posouzení žádosti.

Země EU+ mohou stanovit další pravidla pro podávání žádostí o mezinárodní ochranu. Vnitrostátní právní předpisy mohou například stanovit, že žádost musí být podána osobně a/nebo na určitém místě (čl. 6 odst. 3 směrnice o azylovém řízení).

Tyto tři fáze přístupu k azylovému řízení – učinění, registrace a podání žádosti o mezinárodní ochranu – nemusí nutně odrážet tři samostatné kroky v procesu. Směrnice o azylovém řízení umožňuje **sloučit fáze registrace a podání žádosti do jednoho kroku**, pokud jsou splněny obecné požadavky, včetně lhůt pro registraci a příležitosti podat žádost. Některé země EU+ spojují obě fáze do jediného procesního kroku, zatímco jiné považují registraci a podání žádosti za samostatné fáze s různými právními účinky. Pokud žadatel podává svou žádost poprvé přímo u orgánů, které jsou příslušné k registraci a podání žádosti, mohou být tyto tři kroky dokonce spojeny do jednoho.

Je-li žadatel povinen podat žádost po fázi registrace, měl by být informován o tom, jak a kde má žádost podat, jakož i o důsledcích nepodání žádosti. Pokud je žádost podána prostřednictvím zvláštního formuláře, který vyplní žadatel, je formulář předán při registraci společně s vysvětlením, jak jej předložit rozhodujícímu orgánu. Pokud se žádost podává osobně na určitém místě po registraci, doporučuje se zavést systém řízení schůzek, který by rovněž umožnil, aby byl žadatel v době registrace písemně informován o přesném místě a čase, kdy lze žádost podat. Aby bylo zajištěno, že podání žádosti proběhne co nejdříve, doporučuje se rovněž zavést monitorovací systém, který by sledoval časový interval mezi registrací žádosti a jejím podáním.

Jaká práva a povinnosti vznikají ve fázi podání žádosti?

Podáním žádosti o mezinárodní ochranu vznikají další zvláštní práva a povinnosti. Patří k nim:

- začátek lhůty pro řízení o posouzení žádosti (čl. 31 odst. 3 směrnice o azylovém řízení),
- začátek lhůty procesu určení země EU+ příslušné k posouzení žádosti ([9]) (čl. 20 odst. 1 nařízení Dublin III) ([10]),
- následující práva, která jsou zaručena směrnicí o podmínkách přijímání a podle nichž žadatel:
  - je v přiměřené lhůtě (tj. nejdéle do 15 dnů od podání žádosti) informován o výhodách a povinnostech týkajících se podmínek přijetí, jakož i o organizacích nebo skupinách osob poskytujících zvláštní právní pomoc a o organizacích, jež mu mohou pomoci nebo poskytnout informace ohledně podmínek přijetí, které může využívat, včetně zdravotní péče (článek 5 směrnice o podmínkách přijímání) ([11]),
  - do tří dnů od podání žádosti obdrží doklad vystavený na jeho jméno, který potvrzuje jeho postavení jakožto žadatele nebo skutečnost, že je oprávněn pobývat na území země EU+ po dobu, po kterou je jeho žádost vyřizována či posuzována (článek 6 směrnice o podmínkách přijímání),
  - obdrží cestovní doklad, nastanou-li vážné humanitární důvody vyžadující přítomnost žadatele v jiné zemi (článek 6 směrnice o podmínkách přijímání),
  - získá právo volně se pohybovat na území hostitelského členského státu nebo na území, které mu země EU+ vymezí (článek 7 směrnice o podmínkách přijímání),
  - v případě dětí získá přístup ke vzdělávacímu systému za podobných podmínek jako státní příslušníci, který nesmí být odložen o více než tři měsíce ode dne podání žádosti (článek 14 směrnice o podmínkách přijímání); v případě potřeby jsou poskytovány přípravné kurzy, včetně kurzů jazykových, které usnadňují přístup ke vzdělávacímu systému a účast na něm (článek 14 směrnice o podmínkách přijímání),

---

([9]) Soudní dvůr Evropské unie upřesnil, že „čl. 20 odst. 2 [tohoto nařízení musí být] vykládán v tom smyslu, že se žádost o mezinárodní ochranu považuje za podanou v okamžiku, kdy orgán pověřený plněním povinností vyplývajících z uvedeného nařízení obdrží písemný dokument, který je vyhotoven veřejným orgánem a potvrzuje, že státní příslušník třetí země projevil úmysl ucházet se o mezinárodní ochranu, a případně v okamžiku, kdy tento orgán obdržel nejdůležitější informace, které jsou uvedeny v takovém dokumentu, ale nikoli jeho originál nebo kopii“. Viz rozsudek Soudního dvora Evropské unie ze dne 26. července 2017, *Tsegezab Mengesteab vs. Bundesrepublik Deutschland*, C-670/16, ECLI:EU:C:2017:587. Shrnutí je k dispozici v databázi judikatury úřadu EASO.

([10]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 604/2013 ze dne 26. června 2013, kterým se stanoví kritéria a postupy pro určení členského státu příslušného k posuzování žádosti o mezinárodní ochranu podané státním příslušníkem třetí země nebo osobou bez státní příslušnosti v některém z členských států (přepracované znění), Úř. věst. L 180, 29.6.2013, s. 31–59.

([11]) Podrobnější informace o poskytování informací a poradenství při přijímání obsahuje kapitola 6 Poskytování informací a poradenství *Pokynů úřadu EASO týkající se podmínek přijetí: operativní normy a ukazatele* ze srpna 2016: „Aby žadatel nebyl při přijetí zahlcen nadměrným množstvím informací, měly by být informace poskytovány s ohledem na konkrétní čas nebo stadium řízení. Členské státy se vyzývají, aby zavedly časový harmonogram, který stanoví, jaký druh informací se má žadatelům poskytovat na vnitrostátní úrovni, přičemž je nutno přihlédnout k celkové maximální lhůtě 15 dnů, kterou stanoví článek 5 směrnice RCD.“

- nejpozději do devíti měsíců ode dne podání žádosti, získá přístup na trh práce, pokud příslušný orgán nepřijal rozhodnutí v prvním stupni a toto zpoždění není zaviněno žadatelem (článek 15 směrnice o podmínkách přijímání, s možností zavést nebo zachovat příznivější ustanovení v souladu s článkem 4 směrnice o podmínkách přijímání); země EU+ mohou žadatelům umožnit přístup k odbornému vzdělávání bez ohledu na to, zda mají přístup na trh práce (článek 16 směrnice o podmínkách přijímání).

Body k zapamatování

- Přístup k azylovým řízením sestává ze tří fází: učinění, registrace a podání žádosti o mezinárodní ochranu.
- Učiněním žádosti vznikají žadateli o mezinárodní ochranu práva a povinnosti, včetně práva setrvat v zemi.
- Registrace vytváří úřední záznam o záměru žadatele požádat o mezinárodní ochranu, čímž se zaznamená, že žadatel je žadatelem o mezinárodní ochranu.
- Podáním přihlášky je registrační řízení ukončeno a od tohoto okamžiku začíná řízení o posouzení žádosti.
- V závislosti na vnitrostátním právu nemusí tyto tři fáze nutně představovat samostatné kroky procesu, jelikož mohou být sloučeny do jednoho či dvou kroků.

II. Registrační prostředí

A. Zařízení a prostory

Důležitou roli v efektivnosti řízení pro žadatele i zaměstnance hrají zařízení vytvořená pro registraci a podání žádosti. V závislosti na počtu nově příchozích se země EU+ mohou rozhodnout, že na svém území zřídí více registračních úřadů, nebo dokonce mobilní registrační jednotky, které budou řešit okamžité potřeby.

Při výběru místa pro účely registrace a/nebo podání žádosti by příslušné orgány měly zvážit konkrétní potřeby registrace a počet osob, které současně využívají tato zařízení. Při určení nejlepšího dostupného místa pro tento účel by státy měly vzít v úvahu mimo jiné přístupnost pro osoby se zdravotním postižením, velikost prostor (konkrétně jejich schopnost pojmout velký počet osob) a to, zda je v čekárně dostatečný počet míst k sezení, zda je zde odpovídající ventilační nebo klimatizační systém, zda je snadný přístup k odděleným hygienickým zařízením pro ženy a muže a zda jsou k dispozici oddělené herní prostory pro děti.

Registrační zařízení musí být snadno dostupné veřejnou dopravou, ale může být umístěno ve stejné budově jako ostatní související úřady státní správy. Země EU+ začaly v poslední době integrovat prvotní příjem a registraci a/nebo podávání žádostí do příjezdových center.

Uspořádání místa musí umožnit hladký průběh registrace / podání žádosti z hlediska bezpečnosti, včetně jasného označení oblastí vyhrazených pro zaměstnance a účinného systému řízení front. Rovněž musí umožnit důvěrné rozhovory v soukromí.

B. Bezpečnost

Zaměstnanci registračního úřadu by měli být seznámeni s bezpečnostními postupy platnými v rámci registračního úřadu. Zaměstnanci by si také měli být vědomi možných bezpečnostních rizik, která se mohou týkat jich samotných i ostatních osob. Taková bezpečnostní rizika mohou zahrnovat násilné činy nebo hrozby násilí, sebepoškozování, zdravotní rizika nebo vypuknutí požáru. Registrační zařízení by mělo mít vybavení pro poskytování první pomoci a alespoň jednoho zaměstnance se znalostí první pomoci.

Zabezpečení a bezpečnost mají přímý vliv na kvalitu registračních řízení. Nedostatečné nebo nevhodné bezpečnostní postupy mohou způsobit, že se žadatelé budou zdráhat obracet na registrační úřady. Kromě toho mohou nedostatečné bezpečnostní postupy registrační činnosti brzdit.

Zabezpečení je zajišťováno nejen bezpečnostními postupy, ale také kvalitními registračními řízeními. Spravedlivá a transparentní řízení posilují důvěru a zmírňují napětí. Poskytování informací, což zahrnuje i reakce na obavy žadatele, hraje v bezpečnostní strategii klíčovou roli, protože předchází nedorozuměním a včas řeší problémy nebo zklamání.

Osvědčené postupy

Níže uvedená bezpečnostní opatření nejsou vyčerpávající; jejich cílem je navíc předcházet bezpečnostním problémům přímo souvisejícím s registračními činnostmi nebo je řešit, nikoliv předcházet běžným nebezpečím obecně.

Odborná příprava zaměstnanců

Zaměstnanci, kteří se podílejí na registračních řízeních, absolvují odbornou přípravu o tom, jak uplatňovat bezpečnostní opatření a jak správně reagovat v případě incidentů. Odborná příprava zahrnuje komunikační techniky pro prevenci, řešení a deeskalaci bezpečnostních incidentů.

Základní bezpečnostní opatření

Vstup

- Registrační úřad má dva samostatné vchody: vchod pouze pro zaměstnance a vchod pro žadatele.
- U vchodu pro žadatele jsou zavedena opatření pro regulaci davu a řádný vstup jednotlivců.

Uvnitř úřadu

- Jsou zavedena opatření upravující pohyb žadatelů po registračním úřadě, která jasně odlišují:
  - prostory, do kterých mají žadatelé přístup,
  - prostory, kde je vyžadována eskorta,
  - prostory, do kterých žadatelé nemají přístup.
- Čekárna je oddělena od prostoru pro pohovory.
- Pohyb žadatelů po registračním úřadě je organizován tak, že jsou stanoveny přímé trasy od vchodu k recepci, do čekárny, do místnosti pro pohovory a k východu.
- Uspořádání prostoru recepce a místnosti pro pohovory by mělo zaměstnancům umožnit snadný odchod za všech okolností. Například v místnostech pro pohovory sedí zaměstnanci registračního úřadu tak, aby měli dveře za zády.

Reakce na bezpečnostní incidenty

- Jsou zavedena opatření, která zaměstnancům registračního úřadu umožňují upozornit bezpečnostní pracovníky na incidenty (např. tísňová tlačítka v místnostech pro pohovory).
- Pro žadatele a zaměstnance jsou zavedeny postupy pro hlášení bezpečnostních incidentů odpovědnému pracovníkovi, které jsou základem pro monitorování, analýzu a návrhy na zlepšení bezpečnostního systému.

Východ

- Jakmile žadatelé dokončí formality, kvůli nimž přišli na úřad, měl by odpovědný úředník zajistit, aby z úřadu odešli.
- Východ pro žadatele je odlišný od vstupu.

C. Důvěrnost

Žadatelům o mezinárodní ochranu je třeba zaručit právo na důvěrnost (článek 48 směrnice o azylovém řízení). Důvěrnost je zásadou platnou pro všechny fáze azylového řízení. Nelze očekávat, že žadatelé sdělí podrobnosti o svých obavách z pronásledování nebo vážné újmy, pokud nelze zajistit důvěrnost. Zásada zachování důvěrnosti se vztahuje i na registrační řízení a informace získané během registrace.

Registrační zařízení a postupy by měly žadatelům umožnit, aby zaměstnancům registračního úřadu poskytli dokumenty a osobní údaje za podmínek, které neporušují právo na soukromí a důvěrnost.

Orgány zapojené do registračního řízení musí zajistit, aby údajným původcům pronásledování nebo vážné újmy nebyly sděleny žádné informace (článek 30 směrnice o azylovém řízení). Registrační orgány by rovněž neměly od údajných původců pronásledování nebo vážné újmy získávat žádné informace způsobem, který by ohrozil nedotknutelnost žadatele nebo na něm závislých osob nebo svobodu či bezpečnost jeho příbuzných, kteří dosud žijí v zemi původu.

Kromě toho jsou registrační orgány vázány zásadou zachování důvěrnosti, která je definována ve vnitrostátním právu (článek 48 směrnice o azylovém řízení). Pokud jsou během registračního řízení tlumočnické služby potřebné, měl by být zásadou zachování důvěrnosti vázán i tlumočník.

Žadatelé by měli být ve fázi registrace informováni o svém právu na důvěrnost azylového řízení.

Osvědčené postupy

Pro zachování důvěrnosti během registračního řízení může být vhodné následující praktické opatření.

- Vyvarujte se vyvolávání jména žadatele v přítomnosti jiných osob nebo vyvěšování jmen v čekárnách. Při komunikaci s žadateli nebo o žadatelích v přijímacích/čekacích prostorech lze použít alternativní metody, jako je přidělování *ad hoc* čísel a barevných žetonů.

Konkrétní problém: Žádosti rodinných příslušníků o informace o žadateli

Žádost rodinného příslušníka o informace o žadateli je třeba vyřizovat s maximální opatrností.

Takové situace mohou v průběhu registračního řízení nastat různými způsoby. Někdo může například požádat registrační orgán o potvrzení, zda některý z jeho rodinných příslušníků zaregistroval žádost o mezinárodní ochranu. Případně může někdo požádat registrační orgán o zprostředkování kontaktu s rodinným příslušníkem, o němž je známo, že požádal o mezinárodní ochranu.

V souladu se zásadou zachování důvěrnosti by neměly být nikomu sdělovány žádné informace, pokud k tomu dotyčný rodinný příslušník nedal písemný souhlas. Jedná se i o informace o tom, zda rodinný příslušník skutečně požádal o mezinárodní ochranu, či nikoli.

Osvědčeným postupem je vyžádat si údaje o žadateli a jeho údajném vztahu k rodinnému příslušníkovi a informovat žadatele o tom, že bude provedeno vyhledávání a že v případě zjištění budou tyto kontaktní údaje se souhlasem žadatele sděleny tomuto rodinnému příslušníkovi. Informujte žadatele, že bude záležet na rodinném příslušníkovi, zda se s ním spojí, nebo ne.

Body k zapamatování

- Registrační zařízení a prostory musí být navrženy tak, aby vyhovovaly specifickým potřebám registračního řízení, jako je počet nově příchozích, přístupnost pro osoby se zdravotním postižením, uspořádání zohledňující rovnost žen a mužů a vhodné pro děti a dostupnost veřejnou dopravou.
- Bezpečnost a zabezpečení přímo ovlivňují kvalitu procesu registrace, což lze řešit prostřednictvím informovanosti o možných bezpečnostních rizicích a standardních provozních postupech, ale také spravedlivým a transparentním registračním řízením.
- Během celého procesu registrace je třeba zajistit důvěrnost, přičemž registrační zařízení a prostory musí zaručovat důvěrnost a shromážděné údaje musí být spravovány v souladu se standardy důvěrnosti.

III. Poskytování informací

V souladu s čl. 12 odst. 1 písm. a) směrnice o azylovém řízení musí být žadatelé informováni alespoň o následujících skutečnostech:

(i) o průběhu řízení;
(ii) o svých právech a povinnostech během řízení;
(iii) možných důsledcích, pokud tyto povinnosti nesplní a nebudou s orgány spolupracovat;
(iv) o časovém rámci řízení o posouzení žádosti;
(v) o možnostech, které žadatel má, aby mohl splnit povinnost předložit údaje za účelem odůvodnění své žádosti o mezinárodní ochranu;
(vi) o důsledcích výslovného nebo konkludentního zpětvzetí žádosti.

Informace jsou poskytovány v jazyce, jemuž rozumí nebo o kterém lze důvodně předpokládat, že mu rozumí.

Informace se poskytují v dostatečném předstihu, aby žadatelé mohli uplatnit svá práva.

A. Proč by měly být žadatelům poskytovány informace?

Právo na informace je jednou ze základních záruk, které poskytuje směrnice o azylovém řízení (čl. 12 odst. 1 písm. a)).

Pro zajištění spravedlivého a účinného azylového řízení je zásadní, aby žadatelům byly poskytnuty informace. Žadatelé by měli znát svá práva a povinnosti a rozumět jednotlivým fázím řízení, aby mohli co nejúplněji předložit své žádosti a splnit své povinnosti. Je to v zájmu žadatelů i státní správy, zejména v zemích EU+, které považují za povinnost žadatelů předložit všechny náležitosti potřebné k doložení žádosti co nejdříve (čl. 4 odst. 1 kvalifikační směrnice).

Informování žadatelů je o to důležitější, že předtím, než se obrátí na registrační úřad, toho o azylovém řízení často vědí velmi málo. To by mohlo znamenat, že od třetích stran obdrží nepravdivé nebo protichůdné informace.

B. Kdy by měly být žadatelům poskytnuty informace?

Podle směrnice o azylovém řízení by země EU+ měly žadatelům poskytnout informace včas, aby mohli uplatnit svá práva a splnit povinnosti vyplývající ze směrnice o azylovém řízení.

Vzhledem k tomu, že některá z těchto práv a povinností platí od okamžiku učinění žádosti o mezinárodní ochranu, měly by být informace poskytnuty již na samém počátku řízení.

Jako osvědčený postup se doporučuje poskytnout informace nejpozději ve fázi podání žádosti a v každém případě v dostatečném předstihu před osobním pohovorem.

C. Jaké informace by měly být poskytnuty?

Žadatel by měl především pochopit, co je to mezinárodní ochrana a co se od něj očekává v průběhu registračního řízení a při přípravě na osobní pohovor. Je důležité zajistit, aby informace byly neustále aktualizovány.

Jako doplněk k tomuto podrobnému popisu záruk poskytování informací v souladu s čl. 12 odst. 1 písm. a) směrnice o azylovém řízení naleznete v příloze 2 této příručky kontrolní seznam týkající se poskytování informací.

(i) Informace o průběhu řízení

Je důležité, aby žadatelé byli informováni o jednotlivých fázích azylového řízení a chápali je. Zvláštní pozornost by však měla být věnována množství a úrovni podrobností, které jsou poskytovány v každém kroku azylového řízení. Příliš obsáhlý popis všech možných kroků a dílčích kroků azylového řízení ve fázi registrace může být pro žadatele matoucí. Ve fázi registrace se doporučuje, aby se poskytované informace omezily na stručný přehled jednotlivých fází azylového řízení (registrace, osobní pohovor, oznámení a odvolání) a zároveň poskytly důkladnější a obsáhlejší popis registračního řízení.

Informace o registračním řízení by měly obsahovat následující body.

- **Účel a očekávaný výsledek registrace.** Žadatele byste měli informovat o tom, proč musí být registrováni, co registrace znamená a jaké jsou důsledky jejího neprovedení.
- **Důvěrnost v azylovém řízení.** Důvěrnost jako zásada je základem celého azylového řízení (viz kapitola II, oddíl C „Důvěrnost“) a žadatelé musí pochopit, že je zajištěna a jakým způsobem. Pokud jsou podle vnitrostátních právních předpisů údaje sdíleny s jinými vnitrostátními orgány, měli byste o tom žadatele informovat.
- **Registrační řízení je bezplatné.** To je důležité, aby se zamezilo situaci, kdy by někteří jedinci mohli zneužít neznalosti žadatelů a pokusit se od nich získat peníze. Kromě toho je třeba jasně říci, že podání žádosti o azyl je plně v kompetenci žadatelů.
- **Praktické kroky při registraci.** Žadatele byste měli informovat o všech činnostech, které se od nich během fáze registrace očekávají. To zahrnuje sběr údajů, registrační pohovor, odebrání otisků prstů a případně i pořízení dalších biometrických údajů, jako je fotografie obličeje a podpis.
- **Řízení o určení země EU+ příslušné k posouzení žádosti o mezinárodní ochranu.** Měli byste žadatele informovat o tom, že bude posouzeno, zda není k posouzení žádosti o mezinárodní ochranu příslušná jiná země EU+. Za tímto účelem je důležité, aby žadatelé poskytli ucelené, podrobné a ověřitelné informace o svých rodinných příslušnících na území zemí EU+, o všech vízech nebo povoleních k pobytu, která jim země EU+ vydala, o vstupu do jiné země EU+ nebo o pobytu, tranzitu či dřívější žádosti o mezinárodní ochranu podané v zemi EU+. Leták s názvem *Požádal jsem o azyl v EU – která země vyřídí mou žádost?* ([12]), který je společný pro všechny členské státy, by měl být žadatelům poskytnut v jazyce, jemuž rozumí nebo o kterém lze důvodně předpokládat, že mu rozumí.

([12]) Příloha X část A prováděcího nařízení Komise (EU) č. 118/2014 ze dne 30. ledna 2014, kterým se mění nařízení (ES) č. 1560/2003, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 343/2003, kterým se stanoví kritéria a postupy pro určení státu příslušného k posuzování žádosti o azyl podané státním příslušníkem třetí země v některém z členských států, Úř. věst. L 39, 8.2.2014, s. 1–43.

- **Doklad potvrzující postavení žadatele.** Žadatele byste měli informovat o pravidlech, která se vztahují na doklad vydaný po registraci, včetně doby platnosti a postupů pro obnovu dokladů, jejichž platnost uplynula nebo které se ztratily.
- **Jak a kde podat žádost, pokud se registrace a podání žádosti provádějí odděleně.** Měli byste žadatelům poskytnout písemné informace o tom, jak a kde podat žádost, a o důsledcích nepodání žádosti. Písemné informace jsou v případě potřeby doplněny ústním vysvětlením s cílem zajistit, že žadatel rozumí.
- **V případě dětí právo dítěte učinit žádost o mezinárodní ochranu.** V příslušných případech byste měli žadatele informovat o tom, že dítě má právo učinit žádost buď vlastním jménem, pokud má způsobilost k právním úkonům podle vnitrostátního práva, nebo prostřednictvím svých rodičů, jiných rodinných příslušníků, zletilé osoby, která za ně odpovídá, nebo zástupce.
- **Případné informace poskytnuté závislé zletilé osobě.** V případě, že žádost byla učiněna jménem závislé zletilé osoby, která je způsobilá k právním úkonům, měli byste tuto závislou zletilou osobu informovat soukromě před podáním žádosti nebo před osobním pohovorem o důsledcích podání žádosti jejím jménem a o jejím právu učinit samostatnou žádost. Musíte si také vyžádat písemný souhlas závislé zletilé osoby s podáním žádosti, která byla učiněna jejím jménem, pokud si nepřeje žádost učinit sama.

(ii) Informace o právech a povinnostech žadatelů během řízení

Ve fázi registrace byste měli žadatele informovat o právech a povinnostech, které vyplývají z učinění a podání žádosti o mezinárodní ochranu.

Povinnosti

- Povinnost spolupracovat s orgány (čl. 13 odst. 1 směrnice o azylovém řízení). To především zahrnuje povinnost předložit náležitosti potřebné k odůvodnění žádosti o mezinárodní ochranu, a to v závislosti na vnitrostátní praxi buď co nejdříve, nebo nejpozději během osobního pohovoru. Může sem patřit i povinnost odpovídat na žádosti o informace stanovená ve vnitrostátních právních předpisech.
- Povinnost dostavit se osobně na úřad, a to buď neprodleně, nebo ve stanovené době (čl. 13 odst. 2 písm. a) směrnice o azylovém řízení).
- Povinnost předat doklady, které žadatel vlastní a které jsou důležité pro posouzení žádosti, např. cestovní pas (čl. 13 odst. 2 písm. b) směrnice o azylovém řízení).
- Povinnost dodržet lhůty pro předložení podkladů stanovené ve vnitrostátních právních předpisech (čl. 4 odst. 1 kvalifikační směrnice).
- Povinnost sdělit orgánům adresu svého pobytu a jakékoli její změny (čl. 13 odst. 2 písm. c) směrnice o azylovém řízení). V závislosti na vnitrostátních právních předpisech a situaci žadatele mohou existovat povinnosti oznámit změnu adresy pobytu nebo kontaktních údajů příslušným orgánům. Žadateli mohly být uloženy další povinnosti, například povinnost pravidelně se hlásit nebo pobývat na místě, o kterém rozhodnou orgány.

- Povinnost nechat si co nejdříve odebrat otisky prstů a předat je do evropské databáze otisků prstů žadatelů o azyl (Eurodac) do 72 hodin po podání žádosti o mezinárodní ochranu u žadatelů ve věku nejméně 14 let (čl. 9 odst. 1 nařízení o Eurodacu) ([13])).

Práva

- Právo setrvat v členském státě až do posouzení žádosti (článek 9 směrnice o azylovém řízení).
- Právo na materiální podmínky přijetí, které zajišťují přiměřenou životní úroveň ([14]) (článek 17 směrnice o podmínkách přijímání). Žadatelé mají rovněž právo být informováni o procesních zárukách, na které mají nárok.
- Přístup k tlumočníkovi (čl. 12 odst. 1 písm. b) směrnice o azylovém řízení). Žadatelé jsou informováni o svém právu na bezplatné služby tlumočníka při předložení věci k orgánu, kdykoli je to nezbytné k zajištění jednání v jazyce, o němž se předpokládá, že mu žadatel rozumí.
- Právo na právní pomoc a zastupování v azylovém řízení (článek 22 směrnice o azylovém řízení). Žadatelé jsou informováni o možnosti získat právní pomoc a zastoupení. Tyto informace zahrnují podmínky, za nichž jsou právní pomoc a zastoupení poskytovány, kroky, které je třeba učinit při podání žádosti, a pravidla pro vyřizování žádostí.
- Právo na komunikaci s úřadem UNHCR a dalšími organizacemi poskytujícími právní poradenství nebo jiné poradenství žadatelům o mezinárodní ochranu (čl. 12 odst. 1 písm. c) směrnice o azylovém řízení).
- Právo na přiměřenou podporu v případě zvláštních procesních potřeb vyplývajících ze schopnosti žadatele požívat svá práva a plnit povinnosti v důsledku individuálních okolností (článek 24 směrnice o azylovém řízení).
- Právo na přiměřenou podporu v případě zvláštních potřeb při přijetí vyplývajících ze zvláštní situace zranitelných osob (článek 21 směrnice o azylovém řízení).
- Záruky při zajištění (čl. 9 odst. 4 směrnice o podmínkách přijímání). Zajištěný žadatel je písemně informován o důvodech zajištění a o postupech stanovených vnitrostátními právními předpisy pro napadnutí příkazu k zajištění. Žadatel je rovněž informován o možnosti požádat o bezplatnou právní pomoc a bezplatné právní zastoupení.

(iii) Informace o možných důsledcích, pokud žadatel neplní povinnosti a nespolupracuje s orgány

Vzhledem k tomu, že neplnění povinností může mít vliv na řízení o posouzení žádosti a podmínky přijetí, je důležité, aby byl žadatel informován o možných důsledcích nespolupráce s orgány, konkrétně o následujících bodech.

([13]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 603/2013 ze dne 26. června 2013 o zřízení systému „Eurodac“ pro porovnávání otisků prstů za účelem účinného uplatňování nařízení (EU) č. 604/2013, kterým se stanoví kritéria a postupy pro určení členského státu příslušného k posuzování žádosti o mezinárodní ochranu podané státním příslušníkem třetí země nebo osobou bez státní příslušnosti v některém z členských států, a pro podávání žádostí orgánů pro vymáhání práva členských států a Europolu o porovnání údajů s údaji systému Eurodac pro účely vymáhání práva a o změně nařízení (EU) č. 1077/2011, kterým se zřizuje Evropská agentura pro provozní řízení rozsáhlých informačních systémů v prostoru svobody, bezpečnosti a práva (přepracované znění), Úř. věst. L 180, 29.6.2013, s. 1–30.

([14]) Další informace o podmínkách přijetí naleznete v *Pokynech úřadu EASO týkajících se podmínek přijetí: operativní normy a ukazatele* ze září 2016.

- Řízení o posouzení žádosti může být zastaveno (článek 28 směrnice o azylovém řízení). Měli byste žadatele informovat, že pokud nebudou reagovat na žádosti o poskytnutí informací, které jsou pro žádost zásadní, nedostaví se k osobnímu pohovoru nebo se budou jinak vyhýbat azylovému řízení, může být řízení o posouzení žádosti zastaveno.
- Posouzení relevantních náležitostí žádosti o azyl může být ovlivněno tím, že žadatel nepředloží náležitosti potřebné k odůvodnění žádosti o mezinárodní ochranu (čl. 4 odst. 1 kvalifikační směrnice). Žadatele byste měli informovat, že je jejich povinností žádost o mezinárodní ochranu odůvodnit. Prohlášení žadatelů nemusí být doložena listinnými nebo jinými důkazy, pokud vynaložili skutečné úsilí o doložení žádosti a ve spolupráci s rozhodujícím orgánem předložili všechny relevantní náležitosti, které měli k dispozici.
- Azylové řízení může být v souladu s vnitrostátními právními předpisy urychleno, pokud jsou předloženy nepravdivé údaje nebo doklady o totožnosti či státní příslušnosti žadatele nebo pokud jsou údaje nebo doklady o totožnosti či státní příslušnosti zatajovány s cílem uvést orgány v omyl (čl. 31 odst. 8 písm. c) směrnice o azylovém řízení). Pokud žadatelé odmítnou odebrání otisků prstů, může to v závislosti na vnitrostátních právních předpisech vést k urychlení azylového řízení (čl. 31 odst. 8 písm. i) směrnice o azylovém řízení).
- Žadatelé mohou být zajištěni za účelem zjištění jejich totožnosti nebo státní příslušnosti nebo za účelem zjištění skutečností, které jsou pro žádost relevantní a které by bez zajištění žadatele nebylo možné získat, zejména v případě nebezpečí skrývání se žadatele (čl. 8 odst. 3 písm. a) a b) směrnice o podmínkách přijímání).
- Materiální podmínky přijetí mohou být omezeny nebo ve výjimečných případech odebrány, pokud žadatel opustí místo pobytu nebo neplní ohlašovací povinnosti nebo nevyhoví žádosti o poskytnutí informací nebo o dostavení se k osobnímu pohovoru (čl. 20 odst. 1 písm. a) a b) směrnice o podmínkách přijímání).

(iv) Informace o použitelném časovém rámci pro řízení o posouzení žádosti

Žadatel by měl být informován o časovém rámci pro řízení o posouzení žádosti. Podle článku 31 směrnice o azylovém řízení bude posouzení dokončeno co nejdříve do šesti měsíců od podání žádosti. Za určitých okolností může být časový rámec prodloužen (např. v situacích, kdy je současně podáno velké množství žádostí, nebo v případě zvláště složitého případu), ale v takovém případě musí být žadatel o prodlení informován.

(v) Možnosti, které žadatel má, aby mohl splnit povinnost předložit údaje za účelem odůvodnění své žádosti o mezinárodní ochranu

Žadatelé by měli být informováni o tom, že s nimi bude uspořádán osobní pohovor, během něhož budou moci předložit údaje potřebné k odůvodnění žádosti (tj. uvést, proč uprchli z domovské země a proč se nemohou vrátit).

Žadatel může rovněž předložit listinné a jiné důkazy k doložení žádosti. Žadateli jsou tedy poskytnuty informace o způsobu předložení těchto důkazů a o době, kdy je lze podle vnitrostátní praxe poskytnout. Pokud se podle vnitrostátních právních předpisů očekává, že žadatel předloží všechny důkazy co nejdříve po učinění žádosti, měly by mu být tyto informace poskytnuty na začátku procesu.

(vi) Důsledky výslovného nebo konkludentního zpětvzetí žádosti

Žadatelé musí být informováni o tom, že pokud vezmou svou žádost o mezinárodní ochranu zpět, bude řízení o posouzení žádosti ukončeno (článek 27 směrnice o azylovém řízení o výslovném zpětvzetí žádosti). Ukončení řízení rovněž ukončuje přístup k právům, která jsou žadatelům o azyl udělena, včetně práva setrvat v členském státě, pokud neexistují jiné důvody pro pobyt v zemi.

Žadatele byste také měli informovat o tom, že pokud dají orgánům pádný důvod domnívat se, že od své žádosti upustili, může být řízení o posouzení žádosti zastaveno nebo žádost může být zamítnuta (článek 28 směrnice o azylovém řízení týkající se konkludentního zpětvzetí žádosti). Mezi rozumné důvody, pro které může takový případ nastat, patří to, že žadatelé nereagují na žádosti o poskytnutí informací, které jsou pro žádost zásadní, nedostaví se k osobnímu pohovoru, skrývají se nebo opustí místo, kde žili nebo byli zadržováni, aniž by k tomu měli povolení a aniž by kontaktovali orgány. V závislosti na vnitrostátních právních předpisech může být řízení o posouzení žádosti v určité lhůtě obnoveno, pokud se žadatel orgánům opět ohlásí.

D. Jak by měly být informace poskytovány?

Poskytování informací by mělo probíhat jak na individuálním základě, tak zpřístupněním obecných informací na místech, kde jsou snadno přístupné žadatelům a dalším zúčastněným stranám.

Individuální poskytování informací žadatelům

Informace musí být poskytnuty písemně srozumitelným jazykem bez použití odborných výrazů. Standardní informační materiály (např. letáky) by měly být k dispozici v několika příslušných jazycích.

Písemné informace musí být doplněny ústním vysvětlením. To je důležité zejména vzhledem k různé míře gramotnosti žadatelů a umožňuje vám to přizpůsobit informace konkrétní situaci žadatele.

Informace musí být poskytnuty v jazyce, jemuž žadatel rozumí nebo o kterém lze důvodně předpokládat, že mu rozumí, což může být i jiný jazyk než mateřský jazyk žadatele.

Informace jsou přizpůsobeny věku/úrovni chápání žadatele a zohledňují jeho zvláštní potřeby a individuální situaci.

Je důležité zajistit, aby žadatel rozuměl všem poskytnutým informacím. V případě pochybností je vhodné požádat žadatele, aby informace, které mu byly poskytnuty, zopakoval nebo shrnul vlastními slovy.

Osvědčeným postupem je poskytnout žadatelům různé prostředky ke kontrole stavu vyřizování jejich žádosti o mezinárodní ochranu, včetně on-line platforem.

Šíření informací

Informace o standardních registračních řízeních by měly být vždy k dispozici ***s*** ohledem na hlavní jazyky a různou míru gramotnosti a vzdělání žadatelů.

Metody šíření informací mohou zahrnovat různé typy médií pro poskytování informací, jako jsou plakáty s ilustracemi, informační letáky, videa, mobilní aplikace a specializované internetové stránky.

Internetové stránky a mobilní aplikace mají tu výhodu, že jsou pro žadatele přístupnější, protože je mohou otevírat přímo ve svých telefonech, přičemž také mohou informace přímo aktualizovat ve formátu digitálních médií.

E. Kdo informace poskytuje?

Odpovědnost za to, že poskytování informací je zaručeno a koordinováno, nesou orgány (článek 12 směrnice o azylovém řízení). Je důležité si uvědomit, že nejste jediní, kdo žadateli poskytuje informace, protože existují další orgány a organizace působící v oblasti azylu, které mohou poskytovat informace ve spolupráci s vámi. V závislosti na vnitrostátním uspořádání mohou informace poskytovat orgány příslušné k registraci a podávání žádostí, rozhodující orgán, přijímací orgány, právní poradci a organizace občanské společnosti. V některých zemích mají organizace občanské společnosti s orgány uzavřeno formální partnerství za účelem poskytování informací. V této souvislosti je nutná koordinace, aby bylo zajištěno, že informace poskytované žadatelům jsou jednotné.

F. Odpovědi na otázky žadatelů

Po poskytnutí informací by žadatelé měli mít možnost klást otázky týkající se registrace a obecněji mezinárodní ochrany a azylového řízení.

To je obzvláště důležité, protože to žadatelům umožňuje vyřešit případné pochybnosti a dává příležitost vyvrátit případné fámy nebo nepravdivé informace, které žadatel mohl slyšet nebo obdržet. Při poskytování odpovědí je důležité uvádět pouze informace, kterými jste si jisti, a v případě otázek, u nichž si odpovědí jisti nejste, odkázat žadatele na jiné kolegy a/nebo orgány.

Body k zapamatování

- Právo na informace je jednou ze základních záruk poskytovaných žadatelům o mezinárodní ochranu, která je nezbytná pro zajištění spravedlivého a účinného azylového řízení.
- Informace by měly být žadatelům poskytovány v dostatečném předstihu, aby mohli uplatnit svá práva a plnit své povinnosti, což může probíhat jak individuálně, tak prostřednictvím standardních informačních materiálů, které jsou žadatelům kdykoli k dispozici.
- Minimálně jsou poskytnuty informace o tom, co se rozumí mezinárodní ochranou, o postupu, který je třeba dodržet při registraci a během řízení o posouzení žádosti, o právech a povinnostech žadatelů a o časovém rámci řízení o posouzení žádosti.
- Informace musí být přizpůsobeny věku a/nebo úrovni chápání žadatele s přihlédnutím k jeho individuální situaci.
- Informace mají být žadatelům zpřístupněny prostřednictvím různých kanálů, formátů a jazyků.

IV. Shromažďování registračních údajů

A. Úloha registračního úředníka

Vaším úkolem je **shromažďovat a zaznamenávat přesné a spolehlivé údaje**. Tato klíčová úloha zahrnuje povinnost pomoci žadateli při objasňování jakýchkoli nesrovnalostí nebo nejasných tvrzení. Měli byste být proaktivní a pomáhat žadatelům, aby mohli poskytnout jasné, úplné a přesné údaje. Mezi tyto povinnosti však **nepatří posuzování důvěryhodnosti** údajů poskytnutých žadatelem. Posouzení důvěryhodnosti provádí příslušný orgán nebo útvar později, zpravidla ve fázi posouzení žádosti. Některé vnitrostátní orgány zřídily specializovaná oddělení pro ověřování důvěryhodnosti nebo spolehlivosti konkrétních údajů, například posouzení věku nebo ověření dokladů totožnosti.

I když se údaje poskytnuté žadatelem zdají být velmi nepravděpodobné, měli byste je přesto zaznamenat tak, jak byly předloženy. Máte však odpovědnost za to, abyste na takový postřeh či postřehy věcně a objektivně upozornili a/nebo abyste problém předali příslušnému oddělení nebo orgánu. Pokud například žadatel vypadá jako zletilý, ale tvrdí, že je dítě bez doprovodu, měli byste si nejprve ověřit, zda u žadatele nedošlo k nedorozumění nebo nejasnostem ohledně jeho věku. Pokud žadatel tvrdí, že není zletilý, měli byste zaznamenat věk, který uvádí. Na tuto pochybnost byste však měli také upozornit a/nebo případ předat oddělení, které je odpovědné za nezletilé osoby bez doprovodu. Při upozorňování na pochybnosti je třeba postupovat neutrálně a objektivně a zapsat si, co jste zjistili. Například místo toho, abyste uvedli, že žadatel na vás působí spíše jako „zletilý“ nebo působí vyspěle, popište postřehy, které ve vás tento dojem vyvolaly, například že v odpovědích žadatele na otázky, které mu byly položeny během registračního pohovoru, byly jemné rozdíly a že odpovědi byly zaměřeny na podstatu každé otázky. V závislosti na vnitrostátním uspořádání je na oddělení, které je odpovědné za děti bez doprovodu, nebo na (specializovaných) vyšetřujících úřednících, aby posoudili věrohodnost uváděného věku žadatele.

Stejná doporučení platí, pokud žadatel předloží doklady, které se zdají být podvodné. Tyto doklady byste měli zaregistrovat a měli byste položit otázky týkající se těchto dokladů v souladu s vaším vnitrostátním registračním řízením, například byste se měli zeptat, kdy a jak je žadatel získal. Na své postřehy byste měli také upozornit na dokladu a doklady případně předat orgánu nebo oddělení, které mají na starosti posouzení pravosti dokumentů.

V registračním řízení jsou klíčové přesnost a efektivita. Shromážděné údaje musí být správné a spolehlivé, aby vyšetřující úředník, který vede osobní pohovor, mohl dále vycházet ze základních osobních údajů shromážděných ve fázi registrace a nemusel klást stejné otázky znovu. Správné a spolehlivé registrační údaje jsou rovněž důležité pro to, aby žádost byla od počátku zařazena do správného procesu posuzování (dublinské řízení, zrychlené a prioritní řízení, předání z důvodu zranitelnosti atd.). Spěch při registračním řízení se později může ukázat jako kontraproduktivní. Zajištění správnosti zahrnuje ověření správného pravopisu jmen, zapsání toho, co žadatel říká, a ne toho, co si myslíte, že žadatel zamýšlel, zaznamenání dat v kalendáři, který žadatel používá, vedle data převedeného do gregoriánského (západního) kalendáře a ověření úplnosti informací a správného pochopení žadatelových tvrzení.

Proces registrace lze vést efektivně tím, že žadatele předem informujete o tom, co se od nich při registraci očekává a co nikoli, a že je proces sběru údajů dobře strukturovaný.

B. Cíl shromažďování údajů

Údaje shromážděné při registraci slouží k různým účelům. V závislosti na vnitrostátním uspořádání lze shromážděné údaje použít z následujících důvodů:

- pomoci určit nebo ověřit totožnost a státní příslušnost žadatele zaznamenáním osobních údajů, biometrických údajů a informací týkajících se dokladů totožnosti,
- pomoci azylovému orgánu připravit se na osobní pohovor – aby byl na osobní pohovor co nejlépe připraven, je nanejvýš důležité mít k dispozici spolehlivé osobní údaje a poskytnout dobrý přehled o profilu žadatele, jeho minulosti a rodinných vazbách, což rovněž umožní přidělit případ nejvhodnějšímu vyšetřujícímu úředníkovi, neboť někteří úředníci mohou být speciálně vyškoleni nebo specializováni na posuzování konkrétních typů žádostí,
- informovat azylový orgán o typu žádosti o azyl, což umožní, aby byla žádost na začátku azylového procesu zařazena do příslušného řízení, jako je běžné, prioritní, zrychlené řízení nebo řízení o přípustnosti,
- včas identifikovat potenciální případy podle dublinského nařízení, což umožňuje jejich rychlé předání jednotce dublinského systému, která určí zemi příslušnou k posouzení žádosti,
- identifikovat žadatele, kteří potřebují zvláštní procesní záruky, a v případě potřeby je odkázat na specializovaná oddělení a/nebo organizace – pokud je zjištěna potřeba zvláštních procesních záruk, musí je registrační úředník zohlednit ve způsobu vedení procesu registrace,
- v závislosti na vnitrostátním uspořádání identifikovat žadatele se zvláštními potřebami při přijetí, což usnadní jejich předání k posouzení, které určí konkrétní podporu, jež žadatel může potřebovat v oblasti přijímání.

C. Registrační pohovor

Na začátku řízení se koná registrační pohovor, jehož cílem je získat od žadatele spolehlivé údaje. Jelikož můžete být první osobou zastupující azylové řízení, se kterou se žadatel setká, je důležité přistupovat k pohovoru neutrálně, abyste posílili spolupráci, navodili atmosféru důvěry a poskytli informace, které jsou správné.

Na začátku pohovoru musíte žadateli vysvětlit účel a kontext pohovoru. Doporučuje se, aby žadatel obdržel informace o azylovém řízení před pohovorem. Tyto informace by mohly být doplněny jasným a laickým slovním vysvětlením na začátku pohovoru. Vždy byste měli potvrdit, zda žadatelé porozuměli poskytnutým informacím, a umožnit jim klást další otázky týkající se azylového řízení. Pokud je nutné tlumočení, měli byste zajistit, aby si tlumočník a žadatel vzájemně rozuměli. Nezapomeňte žadatele vyzvat, aby řekl, pokud nerozumí otázce, kterou jste mu položili, nebo pokud nezná odpověď.

Vzhledem k tomu, že registrační pohovor představuje základ osobního pohovoru, je důležité shromáždit spolehlivé údaje, aby nebylo nutné opakovat na začátku osobního pohovoru stejné otázky. Nezapomeňte si zapsat, co žadatel říká, i když se to může zdát nesouvislé nebo nepravděpodobné, požádejte o vysvětlení, pokud se vám něco, co žadatel říká, zdá nejasné, pokládejte co nejjednodušší otázky, nabídněte žadateli možnost vyjádřit se k zápisu pohovoru a ujistěte se, že všichni tlumočníci chápou své povinnosti a úlohu během pohovoru. Můžete také zaznamenat ústní výpovědi žadatele, pokud o tom byl informován před konáním pohovoru (čl. 13 odst. 2 písm. f) směrnice o azylovém řízení). Pravidelná

komunikace mezi registračním a rozhodujícím orgánem je osvědčeným postupem, protože umožňuje výměnu zpětné vazby o tom, jak by se proces registrace mohl promítnout do osobního pohovoru.

Všechny země EU+ shromažďují ve fázi registrace základní osobní údaje žadatelů. Mezi tyto základní údaje patří jméno, datum a místo narození, státní příslušnost, informace o dokladech totožnosti, pohlaví, rodinný stav a kontaktní údaje žadatele, jakož i údaje o etnickém původu, náboženství, zdravotním stavu, vzdělání a povolání. Obvykle se také shromažďují údaje o místě původu, trase cesty a způsobu příjezdu do země EU+. V této fázi je rovněž vhodné zaznamenat všechny země, ve kterých žadatel dříve pobýval nebo žil. Ve fázi registrace se často zaznamenávají i údaje o složení rodiny a žádosti o azyl.

Rozsah informací shromážděných ve fázi registrace a/nebo podání žádosti se může v jednotlivých zemích EU+ značně lišit. Vnitrostátní systémy, které zavedly do azylového řízení systémy zařazování a třídění případů, shromažďují při registraci obecně více údajů než země, které tyto systémy nemají. Tyto údaje jsou totiž potřebné k určení toho, do jakého prvoinstančního řízení bude žádost zařazena, například do běžného, prioritního či zrychleného řízení, řízení na hranicích, řízení o přípustnosti nebo dublinského řízení.

Osvědčené postupy

Po ukončení sběru údajů a vyplnění formuláře pro registraci / podání žádosti žadatel údaje za pomoci tlumočníka zkontroluje a ověří. To se provádí proto, aby bylo možné provést případné opravy nebo doplnění a vyjasnit případné nesrovnalosti.

Tím se zajistí spolehlivost výstupu procesu registrace. Předejde se tak zbytečným nedorozuměním a nejasnostem v pozdější fázi azylového řízení, zvýší se účinnost přípravy osobního pohovoru a sníží se potřeba opakovat základní otázky registrace během osobního pohovoru.

Po potvrzení poskytnutých údajů musí žadatel podepsat formulář pro registraci / podání žádosti, který by měl být následně nahrán do spisu žadatele a uložen do fyzického spisu spolu s dalšími relevantními dokumenty předloženými v průběhu řízení v závislosti na vnitrostátním uspořádání.

Je třeba poznamenat, že v závislosti na vnitrostátní praxi je vyžadován samostatný formulář pro registraci / podání žádosti pro každého člena rodiny, včetně dětí, a to i v případě, že je žádost podávána jako žádost rodiny.

Na konci pohovoru byste měli poskytnout informace o dalších krocích a případném časovém rámci řízení pro posouzení žádosti. Měli byste také poskytnout informace o tom, jakým způsobem bude žadatel kontaktován ohledně osobního pohovoru, a pokud možno i odhadovaný čas, kdy se osobní pohovor uskuteční.

Osvědčené postupy

Systém seberegistrace vyvinutý norským ředitelstvím pro přistěhovalectví je osvědčeným postupem, který doplňuje registrační pohovor a umožňuje žadatelům o mezinárodní ochranu předběžně zaregistrovat své osobní údaje do národní databáze v kontrolovaném prostředí. Tento nástroj byl vyvinut s cílem řešit případný rozsáhlý příliv žádostí o mezinárodní ochranu tím, že pomáhá orgánům registrovat hromadně přicházející osoby, aniž by to blokovalo rozsáhlé tlumočnické a další lidské zdroje. To pomáhá předcházet typické nedostatečné průchodnosti v počáteční fázi azylového řízení.

Základem tohoto nástroje je software, který funguje na počítačích, tabletech a v budoucnu možná i v mobilních telefonech. Žadatelé sledují pokyny na obrazovce, které vysvětlují jejich práva a povinnosti v souvislosti s procesem registrace; pokyny jsou k dispozici v šestnácti jazycích, které pokrývají 90 % mateřských jazyků, jimiž hovoří žadatelé přicházející do Norska. Žadatelé nejprve na virtuální klávesnici, která je přizpůsobena používanému jazyku, vyplní své osobní údaje, trasu cesty a informace o rodině. Žadatelé si také mohou pomocí softwaru pořídit vlastní fotografii. Nakonec před elektronickým odesláním registračního formuláře žadatelé údaje, které poskytli, zkontrolují a poté získají automaticky vygenerované jedinečné číslo případu. Po vyplnění formuláře pro seberegistraci se žadatelé dále identifikují tím, že orgánům osobně předloží své doklady totožnosti a poskytnou otisky prstů.

Seberegistrační systém lze využít k profilování případů, aby žádosti byly na začátku azylového procesu účinně zařazeny přímo do příslušného řízení o posouzení žádosti. Jedná se o škálovatelnou možnost, což znamená, že může fungovat jako nouzové opatření, které zajistí podání žádosti o azyl ve lhůtách stanovených právními předpisy a zároveň ušetří významné množství lidských zdrojů. Seberegistrace je rovněž považována za příležitost, jak žadatele přimět k větší aktivitě při účasti na procesu podání žádosti.

Příloha 1 „Registrační kolonky“ obsahuje rozsáhlý přehled údajů, které lze shromažďovat ve fázi registrace a/nebo podání žádosti.

Související nástroj úřadu EASO

Praktická příručka úřadu EASO: Osobní pohovor stanoví metodu strukturovaného pohovoru, která může být do jisté míry přínosná i pro registrační pohovory. Následující oddíly jsou považovány za zvláště důležité pro fázi registrace.

- V oddíle 2 „Zahájení pohovoru“ jsou uvedeny metody, jak zahájit pohovor tak, aby byla navozena atmosféra důvěry, žadatel byl přivítán a získal informace.
- V oddíle 3 „Vedení pohovoru“ jsou uvedeny metody, jak zvládnout situaci pohovoru a svůj vlastní přístup ke zlepšení spolupráce; jsou zde také uvedeny rady, jak při pohovoru používat různé typy otázek a jak využít příležitostí k objasnění případných nesrovnalostí.
- V oddíle 5 „Ukončení pohovoru“ jsou navrženy způsoby ukončení pohovoru, poskytnutí informací o dalších fázích řízení o posouzení žádosti a umožnění žadateli vyjádřit se k zápisu pohovoru.

Překlady příručky jsou k dispozici na internetových stránkách úřadu EASO.

Dokumentace, kterou mají žadatelé k dispozici

Měli byste žadatele vyzvat, aby orgánům poskytli všechny doklady, které vlastní, za účelem zjištění nebo ověření jejich totožnosti a státní příslušnosti, zjištění jejich osobní situace a původu a odůvodnění žádosti o mezinárodní ochranu ([15]). Mezi tyto doklady patří doklady totožnosti a cestovní doklady (konkrétně občanský průkaz a/nebo cestovní pas), rodinné doklady (např. rodinná knížka, rodné listy, úmrtní listy a/nebo oddací listy), doklady týkající se pobytu a tras cesty a veškeré listinné důkazy, které by mohly podpořit žádost o azyl (např. průkaz člena uváděné politické organizace nebo organizace občanské společnosti nebo zatykač).

Žadatelé jsou žádáni, aby předali originály svých dokladů, protože poskytují důkaz o totožnosti nebo původu a mohou mít při odůvodňování žádosti o azyl silnější váhu než kopie. Pokud žadatel nemá originály dokladů, ale má k dispozici jejich kopie, měli byste zjistit, z jakého důvodu nejsou originály k dispozici a jakým způsobem se žadateli podařilo kopie získat.

Měli byste si poznamenat doklady, které žadatel nepředložil, zejména cestovní doklady a doklady totožnosti. Měli byste požádat o vysvětlení ohledně chybějících dokladů a zjistit, zda žadatel nějaké doklady totožnosti vůbec někdy vlastnil. Pokud je žadatel držitelem dokladů totožnosti, měli byste zjistit, kde se tyto doklady nacházejí a zda by bylo možné je doručit azylovým orgánům. Pokud žadatel nevlastní žádnou formu dokladu totožnosti, měli byste zjistit, proč a jak se mu podařilo vycestovat bez těchto dokladů ze země původu do vaší země EU+.

Je-li to za daných okolností možné, měli byste žadatele vyzvat k získání jakýchkoli chybějících dokumentů. Měli byste však dát jasně najevo, že se neočekává, že by žadatelé vystavovali sebe nebo jiné osoby riziku tím, že se pokusí získat dokumenty, včetně kontaktování orgánů země původu, pokud by to představovalo riziko.

Osvědčené postupy

Aby Švédská agentura pro migraci povzbudila žadatele, jimž se nepodařilo prokázat svou totožnost během procesu podání žádosti, k předkládání dokladů totožnosti, zavedla tzv. identifikační úkoly. Tyto úkoly jsou specifické pro každého žadatele a dávají žadatelům za úkol získat další dokumenty, které mohou doložit nebo objasnit totožnost nebo zemi původu žadatele. Pokud žadatel úkol nesplní, může přijít o některé finanční dávky. Úkoly se uplatňují pouze v rámci azylového řízení a proti případnému rozhodnutí o snížení finančních dávek lze podat opravný prostředek ke správnímu soudu.

Všechny dokumenty by měly být řádně zaevidovány, a to tak, že se pořídí kopie každého z nich a zaznamenají se veškeré technické informace, včetně data předložení, názvu dokumentu, typu dokumentu a toho, zda se jedná o originál, nebo kopii. Dalšími standardními prvky dokumentu, které by měly být zaznamenány, jsou datum vydání, vydávající orgán nebo autor a hlavní obsahové zaměření.

Žadatelé běžně předkládají naskenované nebo digitální dokumenty, které jim byly zaslány e-mailem. Naskenované a digitální dokumenty by měly být brány v úvahu stejně jako kopie dokumentů.

([15]) V souladu s čl. 13 odst. 2 písm. b) směrnice o azylovém řízení je povinností žadatele předat doklady, které vlastní a které jsou důležité pro posouzení žádosti, například cestovní pas. V souladu s čl. 4 odst. 1 a 2 kvalifikační směrnice mohou členské státy rovněž stanovit povinnost žadatele předložit tyto doklady co nejdříve v průběhu azylového řízení.

Pokud chce žadatel předložit velké množství dokumentů, doporučujeme, abyste je s ním prošli a společně určili, které dokumenty jsou pro azylové řízení relevantní. Klíčovou otázkou, kterou je třeba žadateli položit, je, co hodlá prokázat konkrétním dokumentem, který předkládá.

U příslušných dokumentů v cizím jazyce bude nutný překlad. Doporučuje se, aby byly pořízeny překlady alespoň nejdůležitějších dokladů, včetně dokladů totožnosti a nejpodstatnějších prvků dokladů, s ohledem na to, co žadatel hodlá těmito doklady prokázat. Obecně je v zájmu rozhodujícího orgánu, aby byly dokumenty přeloženy v co největším rozsahu, protože každý prvek dokumentu se může ukázat jako relevantní pro ověření souladu a opodstatněnosti žádosti.

Obecně je dobré zajistit, aby (podstatné a/nebo zásadní části) dokumentů byly rozhodujícím orgánem přeloženy před osobním pohovorem. To úředníkovi, který případ řeší, umožní lépe se připravit na pohovor a připravit si otázky, které bude žadateli během pohovoru klást ohledně případných nesrovnalostí mezi výpověďmi a dokumenty.

Další informace o tom, jak lze ověřit pravost dokladu a jak to lze propojit s procesem registrace, naleznete v dalších vysvětleních v kapitole VIII, oddílu C „Ověřování dokumentů“.

D. Biometrické údaje

Biometrické údaje shromážděné ve fázi registrace / podání žádosti zahrnují fotografie a otisky prstů. V závislosti na národním uspořádání mohou být shromažďovány další typy biometrických údajů, například sken oční duhovky nebo záznam hlasu. Hlas žadatele se často nahrává za účelem určení dialektu a/nebo regionu socializace, nikoliv za účelem identifikace žadatele jako takového.

Vzhledem k technické povaze odebírání a zaznamenávání otisků prstů provádějí tuto činnost ve většině zemí EU+ specializovaná oddělení nebo orgány.

Otisky prstů se používají v rámci systému Eurodac. Přidávají se do centrální databáze systému Eurodac s cílem zjistit, zda žadatel již dříve požádal o azyl nebo zda byl zadržen v jiné zemi EU+ v souvislosti s nelegálním překročením vnější hranice.

Další informace o shromažďování otisků prstů a systému Eurodac naleznete v kapitole VIII, oddílu A „Eurodac“.

Otisky prstů lze také porovnat v databázi Vízového informačního systému (VIS). VIS je systém pro rozhodování o žádostech o krátkodobá víza k návštěvě nebo tranzitu schengenským prostorem. Systém obsahuje informace o žádostech o krátkodobá víza do zemí schengenského prostoru. Vnitrostátní azylové orgány mohou do databáze nahlížet za účelem určení země EU+ příslušné k posouzení žádosti.

Další informace o shromažďování otisků prstů a VIS naleznete v kapitole VIII, oddílu B „Vízový informační systém“.

Osvědčené postupy

Aby se předešlo podvodům, ale také aby se zajistilo, že fotografie obličeje žadatele bude aktuální a kvalitní, mohl by ji pořídit registrační orgán, místo aby žadatele žádal o předložení fotografie.

Jelikož všechny biometrické systémy mají své slabiny, může být dobrou strategií použití multimodelového přístupu založeného na sběru různých biometrických údajů.

E. Registrace osobních údajů

I když je nanejvýš důležité, aby informace shromážděné během registrace byly správné a spolehlivé, v souvislosti s azylovým řízením existuje řada překážek, které mohou způsobit, že shromážděné údaje budou neúplné nebo nepřesné. Mohou to být jazykové bariéry, kulturní normy a/nebo věk žadatele.

Vaším úkolem bude pomoci žadateli při objasňování jeho výpovědí a zajistit, aby poskytnuté údaje byly úplné a přesné.

Tato část obsahuje pokyny, příklady správné praxe a tipy na praktické aspekty, se kterými se můžete setkat při shromažďování a zaznamenávání informací od žadatele. Kromě těchto obecných rad se rovněž důrazně doporučuje, aby orgány poskytly vnitrostátní pokyny, které zajistí jednotný postup při zaznamenávání osobních údajů a zohlední specifické postupy v zemi původu.

Jméno žadatele

Pokud žadatel předloží cestovní pas nebo související doklad totožnosti, zapište si jeho jméno tak, jak je uvedeno v dokladu. Pokud není k dispozici cestovní pas, v závislosti na zemi původu mohou být dalšími zdroji údajů o složení a pravopisu jména žadatele národní doklady totožnosti a rodné listy. Pokud žadatel nemá žádné doklady totožnosti, zapište jméno tak, jak ho žadatel uvedl.

Doporučuje se, aby vnitrostátní správní orgány poskytly pokyny specifické pro zemi původu o tom, jak registrovat jméno žadatele, aby se zajistila jednotnost ve složení a pravopisu jména. Pokyny mohou v souladu se zemí původu uvádět hierarchii různých typů dokladů totožnosti. Typické složení a pravopis jmen se v jednotlivých zemích původu liší. V některých zemích střední Asie, Blízkého východu a v některých částech Afriky se jména tradičně skládají z křestního jména, které se dává při narození, a z příjmení, které se skládá jednak ze jména otce a jednak ze jména dědečka. U jmen, která se tradičně skládají z několika částí, lze v pokynech uvést, která část se v registračním formuláři považuje za křestní jméno a která za příjmení.

Žadatel má více než jedno jméno

Žadatelé mohou mít více než jedno jméno, a to z několika důvodů. V některých zemích se jméno zapsané v cestovním pasu nebo jiném dokladu totožnosti může lišit od tradičního jména. Například jméno otce a dědečka se tradičně používá jako příjmení, zatímco v cestovním pasu je pod příjmením zapsáno jméno kmene. Žadatel tedy může mít dvě jména, a to jedno používané v každodenním životě a druhé pro úřední účely.

Žadatelé mohou být v úředních databázích a registrech identifikováni pod různými jmény nebo mohou sami uvádět různá jména, pod nimiž jsou v zemi původu známi. Žadatel mohl záměrně použít falešné

jméno nebo mohl neoprávněně použít cizí identitu. Další jména by v těchto případech měla být zaznamenána jako pseudonymní.

Stejně tak by měly být varianty jména, konkrétně způsob jeho zápisu, transpozice nebo zápisu v různých dokladech totožnosti, zaznamenány jako pseudonymní jména, aby bylo možné osobu později vyhledat v databázi, pokud je k dispozici pouze jeden z dokladů totožnosti. Je také třeba vyslechnout názory žadatele na možné důvody těchto nesrovnalostí a poté byste měli vysvětlení poskytnuté žadatelem zaznamenat do registračního formuláře a na případné nesrovnalosti upozornit rozhodující orgán.

Transliterace: Jméno žadatele je napsáno jinou abecedou než latinkou

Transliterace je proces psaní jména jinou abecedou, než jakou bylo původně napsáno. Transliterace se používá, pokud je jméno žadatele napsáno jinou abecedou, jako je například arabská abeceda, azbuka nebo amharská abeceda. Vzhledem k tomu, že neexistují standardizované způsoby transliterace slov do latinky pro všechny jazyky, mohou mít některá písmena, znaky nebo hlásky různou podobu v závislosti na jazyce, který se při transliteraci slova používá. Například fonetický zvuk /u/ by se ve francouzštině přepisoval jako „ou“ , v angličtině jako „oo“ a v němčině jako „u“.

Dobrým příkladem toho, jak lze transliteraci regulovat, mohou být následující kroky.

1. Zapište transliterované jméno tak, jak je uvedeno v cestovním pasu žadatele.
2. Pokud žadatel není držitelem cestovního pasu, zapište transliterované jméno tak, jak je uvedeno v jiných úředních dokumentech.
3. Pokud žadatel nemá žádné úřední dokumenty, v nichž by bylo jeho jméno uvedeno v latince, podívejte se na stávající vnitrostátní pokyny pro transliteraci.
4. Pokud neexistují oficiální pokyny pro transliteraci a pouze v případě, že žadatel dostatečně ovládá písemný styk v jazyce, který používá latinku, požádejte žadatele o transliteraci jeho jména.
5. Pokud žadatel není schopen uvést transliteraci svého jména, využijte služeb tlumočníka. V každém případě si jako referenční bod zapište, jak se jméno píše v původním jazyce.

Osvědčené postupy

Německý Spolkový úřad pro migraci a uprchlíky používá k transliteraci jmen psaných arabskou abecedou do latinky překladatelský nástroj. Žadatelé zadají své jméno do nástroje pomocí arabské klávesnice a systém toto jméno transliteruje do latinky. Nástroj se používá v raných fázích azylového řízení, včetně registrace žádosti o mezinárodní ochranu, kdy je jméno žadatele zaznamenáno v individuálním spisu případu. Nástroj obsahuje také další funkce, které podporují zkoumání původu žadatele.

Datum a místo narození žadatele

Aby byla zajištěna jednotnost při registraci údajů o místě narození, je dobrým zvykem systematicky zaznamenávat místo na stejné úrovni (obec, městská část, podokres atd.) a navíc identifikovat provincii, region nebo gubernii, do které místo narození patří. Důsledné psaní lokalit by mohlo být zavedeno pomocí seznamů regionů, provincií, gubernií a/nebo hlavních lokalit specifických pro danou zemi původu.

Žadatel nezná své datum narození

Pokud žadatel uvede, že nezná své datum narození, musíte zjistit, co žadatel o svém datu narození ví, včetně roku, roční doby a/nebo měsíce, kdy se narodil.

U dětí nebo žadatelů, kteří brzy dosáhnou plnoletosti, je důležité při zápisu celého data narození vždy vycházet z posledního možného data období, kdy lze důvodně odhadnout, že se žadatel narodil. Pokud například žadatel zná svůj měsíc narození, označí se jako předpokládaný den narození poslední den tohoto měsíce. Pokud žadatel zná roční dobu nebo období svého narození, vyznačí se poslední den tohoto ročního čtvrtletí. Pokud žadatel zná pouze rok, ve kterém se narodil, vyznačí se poslední den tohoto roku. Poslední možný den lhůty je zvolen tak, aby dítě nebylo považováno za zletilou osobu, i když může být ještě dítětem.

V některých zemích EU+ se v případě, že není známo přesné datum narození, stanoví odhadované datum narození, které zahrnuje den a měsíc, protože to pomáhá při vyřizování základních záležitostí s orgány a poskytovateli služeb. Měla by být zavedena ochranná opatření, která stanoví, že uvedené datum narození je pouze odhadované, a která zajistí, aby nevedlo k vytvoření falešné identity. Dokumenty předložené žadateli mohou obsahovat náznak, který pomůže odhadnout jejich věk nebo datum narození. Datum či rok narození nebo věkové rozmezí lze dále odhadnout na základě pohovoru založeného na časových referenčních bodech (např. dotazem na žadatele, zda si vzpomínají na určité významné události, které se odehrály v jejich zemi). Měli byste se snažit o společnou dohodu s žadatelem. Ujistěte se, že žadatel chápe, jaké datum je nakonec zapsáno jako předpokládané datum narození, a vysvětlete mu, že toto datum může být v budoucnu opraveno, až bude moci později předložit doklad totožnosti ze své země původu. Pokud je zaznamenáno odhadované datum narození, je třeba v registračním formuláři a/nebo v databázi jasně označit, že se jedná o odhad, a uvést, jak bylo datum určeno.

Obecně je vhodnější neoznačovat datum narození žadatele jako „neznámé“, protože je důležité naznačit věkovou skupinu, do které žadatel patří, např. dítě, dospívající, mladý dospělý, dospělý nebo senior.

Země žadatele používá jiný kalendář pro uvádění data narození

V některých zemích se používají jiné kalendáře než gregoriánský, například v Afghánistánu a Íránu se používá perský kalendář, v Etiopii a Eritrei etiopský kalendář a v Nepálu a některých státech Indie kalendář Vikram Samvat. Islámský a hebrejský kalendář se používají pro náboženské účely, zatímco arabské země a Izrael používají gregoriánský kalendář pro občanské účely. Podle čínského kalendáře se také určují data významných svátků, zatímco čínská státní správa se řídí gregoriánským kalendářem.

Doporučujeme požádat žadatele o uvedení data narození v kalendáři, který se používá v zemi původu. Do registračního formuláře zapište datum narození jak podle kalendáře používaného v zemi původu, tak podle gregoriánského kalendáře. To platí i pro další data, která se používají v procesu registrace, jako je datum odjezdu ze země původu.

Pokud není známo přesné datum narození žadatele, určí se odhadované datum narození také podle kalendáře používaného v zemi původu, například pomocí měsíců, ročních období a let, jak jsou v tomto kalendáři uvedeny.

Na internetu existuje řada kvalitních převodníků kalendářů, např.:

- převodník perského kalendáře,
- převodník etiopského kalendáře,
- převodník nepálského kalendáře.

Žadatel uvede místo narození, které je v zemi původu obtížně zjistitelné

Pokud žadatel uvede, že se narodil v místě, které je pro vás obtížné identifikovat nebo lokalizovat v rámci země původu, je třeba tuto skutečnost dále prozkoumat, například otázkami na část země, provincii/ gubernii, města, obce a známá místa v blízkosti místa narození.

Dobrou praxí je, že kromě registrace místa pobytu v zemi původu se k lokalizaci místa narození na mapě používá i on-line mapová služba (ověřená informační jednotkou země původu). Nejčastěji používané mapové služby, jako například Google Maps, někdy neobsahují konkrétní místa v některých obvyklých zemích původu.

Zde je několik dobrých příkladů specializovaných mapových služeb on-line.

- OpenStreetMap je interaktivní mapa s otevřeným zdrojovým kódem.
- WeGo je satelitní imaginární mapa.
- Útvar pro analýzu potravinové bezpečnosti a výživy (FSNAU) poskytuje administrativní mapy specifické pro Somálsko.

Žadatel nezná své místo nebo zemi narození

Pokud žadatel svou zemi narození zná, ale nezná přesné místo narození, můžete se snažit získat další informace tím, že se budete ptát nejprve na větší a poté na menší zeměpisné oblasti, přičemž budete zjišťovat, odkud žadatel tyto informace získal.

Země narození je definována jako země bydliště matky v době porodu, nebo pokud není známa, země, ve které k porodu došlo (čl. 2 odst. 1 písm. e) nařízení o statistice v oblasti migrace ([16])). Pokud tedy místo narození žadatele zůstává neznámé nebo nejisté, lze se žadatele zeptat, kde žila jeho matka v různých fázích svého života.

Pokud ohledně místa narození přetrvávají nejasnosti, je vhodné prozkoumat, odkud pocházejí rodiče a další členové rodiny žadatele a kde v současnosti žijí. To vám umožní získat ucelenější obraz o původu a současné situaci rodiny, například v souvislosti s možným nuceným vysídlením v minulosti.

Pokud je země narození neznámá, zapište ji jako „neznámou“. Měli byste shromáždit údaje o důvodech, proč žadatel nezná svou zemi narození, a zaznamenat jejich připomínky do registračního formuláře / databáze.

Složení rodiny

Složení rodiny by nikdy nemělo být považováno za samozřejmost. Každý z těchto vztahů je třeba ověřit. Pokud se například pár prezentuje s jedním nebo více dětmi, je třeba jednotlivě ověřit, zda jsou muž a žena biologickým otcem a biologickou matkou každého dítěte.

([16]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 862/2007 ze dne 11. července 2007 o statistice Společenství v oblasti migrace a mezinárodní ochrany a o zrušení nařízení Rady (EHS) č. 311/76 o sestavování statistik o zahraničních pracovnících, Úř. věst. L 199, 31.7.2007, a jeho změna, nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2020/851 ze dne 18. června 2020, kterým se mění nařízení (ES) č. 862/2007 o statistice Společenství v oblasti migrace a mezinárodní ochrany, Úř. věst. L 198, 22.6.2020.

Žadatel je polygamní

V některých společnostech může být člověk legálně oddán s více než jednou osobou najednou, zatímco vnitrostátní právní předpisy v zemích EU+ umožňují uzavřít manželství pouze s jednou osobou najednou. Polygamie neboli manželství s více než jednou osobou najednou je v některých zemích EU+ rovněž považována za trestný čin, což nedává prostor pro uznání více než jednoho manžela / jedné manželky jako legálně sezdaných partnerů. V případě polygamie lze tedy za zákonného manžela / zákonnou manželku považovat pouze jednoho z manželů / jednu z manželek.

Země EU+ mají různé postupy určování toho, kdo je podle vnitrostátního práva považován za zákonného partnera v polygamním manželství. Některé země EU+ považují za zákonného partnera prvního sezdaného partnera, zatímco jiné za zákonného partnera považují toho partnera, který do země přicestoval jako první.

V závislosti na definici legálně sezdaného manžela či manželky v dané zemi můžete do registračního formuláře zapsat buď manžela či manželku, který/á uzavřel/a manželství s žadatelem jako první, nebo manžela či manželku, který/á přicestoval/a do země jako první. Pokud do země přicestovalo více manželů/manželek současně, měl by každý/á z manželů/manželek, který není určen jako legálně sezdaný partner/ka, podat samostatnou žádost o mezinárodní ochranu. Manželé, kteří nejsou zákonnými partnery, budou rovněž zapsáni do zvláštního oddílu registračního formuláře, kde budou uvedeny jejich osobní údaje a datum sňatku.

Žadatel uvede, že je ženatý nebo rozvedený, ale manželství nebo rozvod nevyhlásil žádný orgán

Mnoho sňatků se uzavírá v souladu s tradičními zvyky nebo náboženskými zvyklostmi za přítomnosti tradičního nebo náboženského vůdce, aniž by byly vždy právně potvrzeny státem. Jiné páry mohou žít ve společné domácnosti, aniž by uzavřely zákonný nebo tradiční či církevní sňatek. Druhá forma soužití může být v některých zemích právně potvrzena.

To, zda jsou manželství nebo rozvod právoplatně potvrzeny, se řídí právem země, v níž má žadatel bydliště, nebo pokud žadatel bydliště nemá, právem země, v níž má uveden pobyt. Práva spojená s rodinným stavem, která žadatel získal dříve, je tedy třeba respektovat, pokud jsou tato práva uznána a jsou v souladu s formalitami vyžadovanými právními předpisy hostitelské země (článek 12 Úmluvy o právním postavení uprchlíků ([17])).

Můžete zaznamenat výpovědi žadatele týkající se jeho manželství nebo rozvodu, včetně toho, že manželství nebo rozvod nevyhlásil žádný orgán. Můžete se také zeptat, co žadatel myslí tím, že je ženatý nebo rozvedený, a z jakého důvodu to nebylo vyhlášeno orgánem.

Dospělý žadatel má dítě v pěstounské péči nebo osvojené dítě bez jakéhokoli právního nebo zvykového rozhodnutí

Je důležité ověřit spojení a vazby mezi dítětem a dospělou osobou, aby bylo zajištěno, že jejich vztah je v nejlepším zájmu dítěte. Měli byste se žadatele zeptat na základ osvojení a/nebo pěstounské péče a na situaci, která vedla k převzetí dítěte do péče. Do registračního formuláře byste měli také zaznamenat, kdo

([17]) Valné shromáždění OSN, Úmluva o právním postavení osob bez státní příslušnosti, 28. září 1954, OSN, série smluv, svazek 360, s. 117

dítě doprovází, například rodina s více dětmi, pár, osamělý rodič nebo starší osoba, a také pohlaví dítěte a doprovázející dospělou osobu.

Pokud jsou osvojení a/nebo pěstounská péče založeny na zvykovém nebo neoficiálním rozhodnutí, měli byste dítě předat orgánům příslušným ke jmenování opatrovníka. Měli byste také dítě odkázat na orgány ochrany dětí, které jsou příslušné k posouzení nejlepšího zájmu dítěte. Cílem je zjistit vhodnost a ochotu doprovázející dospělé osoby jako potenciální pečující osoby o dítě a vyhodnotit pohodu dítěte s doprovázející zletilou osobou.

Pokud neexistují žádné známky zneužívání nebo zanedbávání, nemusí být dítě po dobu posuzování nejlepšího zájmu dítěte a rozhodování odděleno od doprovázející dospělé osoby.

Dítě byste měli registrovat odděleně od doprovázející dospělé osoby, ale případy doprovázející dospělé osoby a dětí by měly být propojeny. V závislosti na vnitrostátní praxi zvažte možnost, že registrační pohovor povedete za přítomnosti jmenovaného profesionálního opatrovníka.

Pokud dítě a doprovázející dospělá osoba naznačí, že by bylo zapotřebí nebo vítáno vyhledání rodiny, můžete dítě odkázat na proces vyhledání rodiny.

Státní příslušnost

Státní příslušnost neboli státní občanství je definováno jako zvláštní právní vazba mezi jednotlivcem a jeho státem, která vzniká narozením nebo naturalizací, ať už na základě prohlášení, volby, sňatku nebo jinak, a to v souladu s vnitrostátními právními předpisy (čl. 2 odst. 1 písm. d) nařízení o statistice v oblasti migrace). Státní příslušnost je klíčovým pojmem pro mezinárodní ochranu, protože právě na zemi nebo země státní příslušnosti se zaměřuje posouzení potřeby mezinárodní ochrany. Pokud žadatel nemá státní příslušnost, posuzuje se podle země předchozího místa obvyklého pobytu. Mnoho žadatelů nemá doklady prokazující jejich státní příslušnost, a proto je třeba prokázat státní příslušnost jinými způsoby.

Vnitrostátní pokyny k tomu, kdy lze státní příslušnost považovat za „prokázanou“ (navzdory absenci listinného důkazu), se mohou lišit, stejně jako metody používané k prokázání státní příslušnosti žadatele. Mezi metody patří pohovor o státní příslušnosti, ověření pravosti dokladů, ověření původu žadatele nebo jazykový test. Často je provádějí specializovaní pracovníci či oddělení nebo úředníci odpovědní za osobní pohovor. Úkolem registračního úředníka je poskytnout spolehlivé údaje o státní příslušnosti žadatele a upozornit na případné nejasnosti a/nebo možné indicie o absenci státní příslušnosti.

Žadatel má nebo může mít více státních příslušností

Žadatel může mít více státních příslušností a všechny uváděné státní příslušnosti by měly být zaznamenány. Je vhodné se systematicky ptát všech žadatelů, zda mají více než jednu státní příslušnost, protože žadatelé nemusí tuto informaci uvést spontánně. Doporučuje se, aby byl pro případy, kdy má žadatel více než jednu státní příslušnost, vytvořen vnitrostátní protokol, který určí, pod jakou státní příslušností bude žadatel pro statistické účely uveden. Pokud taková pravidla neexistují, doporučuje se, aby se pro statistické účely jako „hlavní“ státní občanství zaznamenávalo poslední nabytá státní příslušnost. Ve spisu žadatele by měly být uvedeny také informace o dalších státních příslušnostech.

Žadatel nezná svou státní příslušnost nebo si jí není jistý

Žadatelé si nemusí být svou státní příslušností jisti. Pokud nejsou k dispozici doklady totožnosti, v nichž je uvedena státní příslušnost žadatele, měli byste klást otázky, abyste zjistili, jakou státní příslušnost žadatel uvádí, nebo byste se měli zaměřit na případné náznaky toho, že státní příslušnost nemá. Účelem těchto otázek není posoudit věrohodnost uváděné státní příslušnosti, ale **zjistit existenci pochybností, na které by měl být rozhodující orgán upozorněn**.

Pokud odpovědi žadatele nerozptýlí nejasnosti, měli byste na své postřehy upozornit příslušný orgán.

Pokud je státní příslušnost žadatele nejistá, měli byste ji do registračního formuláře zapsat jako „uváděnou/předpokládanou“. Pokud žadatel tvrdí, že nemá státní příslušnost, ale nemá k dispozici žádné oficiální doklady, měli byste i u této informace zaznamenat „uváděná/předpokládaná absence státní příslušnosti“. Pokud má žadatel doklady potvrzující, že nemá státní příslušnost, měli byste u státní příslušnosti uvést „bez státní příslušnosti“.

Aby se předešlo tomu, že žádosti budou zařazeny do nesprávného řízení, a aby byla umožněna řádná příprava osobního pohovoru, je důležité identifikovat nejasnosti týkající se státní příslušnosti a náznaky absence státní příslušnosti již v rané fázi azylového procesu a systematicky je zaznamenávat během fáze registrace. Doporučuje se, aby všechny státní příslušnosti, které jsou zaznamenány v kterékoli fázi azylového řízení, byly vedeny v historii verzí spisu žadatele.

Způsoby, jakými může žadatel změnit dříve poskytnuté údaje

Ve většině zemí EU+ lze osobní údaje po dokončení podání žádosti za určitých podmínek změnit. Některé země vyžadují, aby pro účely změny osobních údajů žadatel předložil pravý osobní doklad, zatímco jiné umožňují změny za jiných podmínek, včetně vlastního oznámení žadatele.

Doporučuje se, aby vnitrostátní správní orgány poskytly pokyny k podmínkám, za kterých může žadatel změnit údaje poskytnuté ve fázi podání žádosti.

Doporučuje se rozlišovat mezi podstatnými změnami osobních údajů a drobnými úpravami způsobenými lidskou chybou. Příklady lidských chyb ve fázi registrace zahrnují pravopisné chyby, data narození, která byla ve skutečnosti uvedena jako datum podle jiného kalendáře než podle kalendáře gregoriánského, a místa narození, která mají stejný název, ale nacházejí se v jiném správním obvodu v zemi původu. Za osvědčený postup se považuje, že veškeré změny provedené v osobních údajích jsou přístupné v databázi, včetně informací o tom, kdy byly změny provedeny, kdo je provedl a na jakém základě.

Osobní údaje, které lze považovat za podstatně odlišné od údajů poskytnutých žadatelem, externími databázemi a dalšími spolehlivými zdroji, lze zaznamenat jako pseudonymní údaje. Ty zahrnují všechna jména nebo jiné osobní údaje, pod kterými je žadatel znám, včetně dívčích jmen nebo jmen používaných v neoficiálních funkcích. Za osvědčený postup se považuje vytvoření zvláštní kolonky pseudonymů v databázi, aby vyhledávač mohl současně vyhledávat aktuální jména, pseudonymní jména a historii jmen.

F. Absence státní příslušnosti

Co je absence státní příslušnosti a proč je důležitá?

Úmluva o právním postavení osob bez státní příslušnosti z roku 1954 definuje „osobu bez státní příslušnosti“ jako „osobu, kterou žádný stát podle svých právních předpisů nepovažuje za svého občana“ ([18]). Tato definice je závazná pro všechny smluvní země a pojem „podle svých právních předpisů“ by měl být vykládán široce, aby zahrnoval nejen právní předpisy, ale také ministerské vyhlášky, nařízení, příkazy, judikaturu a případně zvyklosti ([19]).

Ke ztrátě státní příslušnosti dochází v různých souvislostech, ať už v migračních, nebo nemigračních situacích, a může být způsobena několika faktory. Patří mezi ně diskriminace v zákonech o státní příslušnosti a v praxi (například v souvislosti s rasou, náboženstvím nebo pohlavím), mezery v zákonech o státní příslušnosti, státní nástupnictví nebo mezi vystěhovalci a/nebo jejich dětmi, kteří mohou ztratit státní příslušnost, aniž by získali státní příslušnost země obvyklého pobytu.

Právo na státní příslušnost je základním lidským právem. Kromě toho, že jsou lidé bez státní příslušnosti zbaveni státní příslušnosti, jsou často konfrontováni s dalšími formami diskriminace a porušování lidských práv, které mohou být příčinou i důsledkem nuceného vysídlení. Ačkoli většina osob bez státní příslušnosti zůstává v zemi svého narození / obvyklého pobytu, některé odcházejí a hledají ochranu v jiných zemích. V druhém případě může osoba bez státní příslušnosti získat status mezinárodní ochrany jako uprchlík nebo osoba požívající doplňkové ochrany v souladu s kvalifikační směrnicí.

Pokud je osoba bez státní příslušnosti uznána za osobu, která potřebuje mezinárodní ochranu, je důležité řešit její situaci jakožto osoby bez státní příslušnosti. Mohou nastat případy, kdy status uprchlíka nebo doplňková ochrana zaniknou, aniž by daná osoba získala státní příslušnost. V takových případech bude tato osoba stále potřebovat ochranu jako osoba bez státní příslušnosti. Kromě toho může mít ztráta státní příslušnosti osob požívajících mezinárodní ochrany důsledky pro ně a jejich děti. Například děti osob bez státní příslušnosti, kterým byla poskytnuta mezinárodní ochrana, tedy děti, které se narodily v hostitelské zemi a nezískaly jinou státní příslušnost, mají podle mezinárodního práva (a zákonů o státní příslušnosti mnoha zemí EU+) nárok na státní příslušnost země, ve které se narodily ([20]).

Náznaky absence státní příslušnosti

Absenci státní příslušnosti nemusí být vždy snadné identifikovat. Lidé bez státní příslušnosti mají zřídkakdy důkaz o tom, že jsou bez státní příslušnosti, nemusí si být jisti tím, že nemají státní příslušnost, nebo si nemusí být vědomi rizika, že se po návratu stanou osobami bez státní příslušnosti. Mezi osoby ohrožené ztrátou státní příslušnosti mohou v závislosti na situaci v zemi původu patřit lidé z pohraničních regionů, kde může nedostatečná registrace občanů vést k nejasnostem ohledně toho, zda jsou státními příslušníky jednoho nebo druhého státu, menšiny a osoby, které mají domnělé nebo skutečné vazby na

---

([18]) Úmluva o právním postavení uprchlíků, 189 UNTS 150, 28. července 1951 (vstup v platnost: 22. dubna 1954) (Úmluva o právním postavení uprchlíků z roku 1951); Protokol o právním postavení uprchlíků, 606 UNTS 267, 31. ledna 1967 (vstup v platnost: 4. října 1967), na kterou se v právních předpisech EU v oblasti azylu odkazuje jako na „Ženevskou úmluvu“.

([19]) UNHCR, *Pokyny pro osoby bez státní příslušnosti č. 1: Definice „osoby bez státní příslušnosti“ v čl. 1 odst. 1 Úmluvy o právním postavení osob bez státní příslušnosti z roku 1954*, HCR/GS/12/01, 2012, bod 15.

([20]) UNHCR, Úmluva o omezení případů bezdomovectví z roku 1961, HCR/GS/12/01, 2012; Rada Evropy, Evropská úmluva o státním občanství, Štrasburk, série evropských smluv č. 166, 1997.

jiný stát, kočovné obyvatelstvo a obyvatelstvo se složitou historií vysídlení, pro které může být obtížné prokázat státní příslušnost země původu v důsledku toho, že generace potomků pobývaly v zahraničí.

V evropském kontextu se běžně setkáváme s následujícími profily osob, které uvádějí, že nemají státní příslušnost:

- Palestinci ze zemí Blízkého východu a severní Afriky,
- Kurdové ze Sýrie a Iráku,
- Bidúni z Kuvajtu a Iráku,
- Rohingové z Myanmaru,
- Somálci z Etiopie.

Navíc nejistota žadatelů ohledně jejich vlastní státní příslušnosti během procesu registrace může být ukazatelem toho, že jim hrozí riziko, že státní příslušnost ztratí.

Registrace osob bez státní příslušnosti a osob ohrožených ztrátou státní příslušnosti

Je nesmírně důležité identifikovat osoby bez státní příslušnosti co nejdříve, aby jim mohla být poskytnuta ochrana, kterou potřebují z důvodu ztráty státní příslušnosti. Při posuzování potřeby mezinárodní ochrany je zásadní určit, zda se jedná o žadatele bez státní příslušnosti.

Při registraci je zásadní shromažďovat informace a odhalovat možné případy absence státní příslušnosti. U všech žadatelů byste měli shromáždit informace o jejich státní příslušnosti nebo státních příslušnostech, případné chybějící státní příslušnosti, místě narození a zemi narození. Pokud si žadatelé nejsou svou státní příslušností jisti, mělo by na to být upozorněno a měly by být zaznamenány země předchozího místa obvyklého pobytu ([21]). Při registraci rodin je důležité shromáždit tyto údaje pro **každého člena rodiny**, rodiče i děti. Tyto informace budou důležité pro následné určení toho, zda je osoba uznána za státního příslušníka některého státu podle jeho práva. Důležitý je také sběr osobních údajů o každém členu rodiny, protože některé děti mohou být bez státní příslušnosti, zatímco jejich rodiče státní příslušnost mají. Například ve 25 státech světa nemůže státní příslušnost ženy přejít na její děti na stejném základě jako v případě muže, a to z důvodu diskriminace na základě pohlaví v právních předpisech. To může znamenat, že děti jsou bez státní příslušnosti, pokud otec dítě neuzná nebo je neznámý, zemřel, není s rodinou nebo sám nemá státní příslušnost ([22]).

V některých případech, kdy se lidé prezentují jako osoby bez státní příslušnosti, mohou být k dispozici objektivní informace, které to potvrzují (např. patří k dobře zdokumentované menšině bez státní příslušnosti, mají doklady potvrzující, že nemají státní příslušnost, nebo mají doklad o zbavení či ztrátě státní příslušnosti). Pokud jsou k dispozici takové objektivní informace, které potvrzují, že žadatel je osobou bez státní příslušnosti, mělo by být u jeho státní příslušnosti zapsáno, že je **osoba bez**

([21]) „Obvyklý pobyt“ nebo „bydliště“ osoby bez státní příslušnosti znamená, že tato osoba pobývá v zemi trvale a stabilně. „Obvyklým pobytem“ se rozumí stálé, faktické bydliště. To se vztahuje na ty osoby bez státní příslušnosti, jimž byl udělen trvalý pobyt, a také na osoby bez povolení k pobytu, které se v zemi usadily, pobývají v ní již řadu let a očekávají, že v ní budou nadále pobývat (viz UNHCR, *Příručka o ochraně osob bez státní příslušnosti*, Ženeva, 2014, bod 139).

([22]) Těmito státy jsou Bahamy, Bahrajn, Barbados, Brunej, Burundi, Eswatini, Irák, Írán, Jordánsko, Katar, Kiribati, Kuvajt, Libanon, Libérie, Libye, Malajsie, Mauritánie, Nepál, Omán, Saúdská Arábie, Somálsko, Spojené arabské emiráty, Súdán, Sýrie a Togo.

státní příslušnosti (nebo **uváděná/předpokládaná absence státní příslušnosti**, pokud podle vašich vnitrostátních právních předpisů musí skutečnost, že žadatel nemá státní příslušnost, nejprve formálně posoudit a potvrdit jiný orgán či soud nebo pokud se žadatel prezentuje jako osoba bez státní příslušnosti a bez jakýchkoli úředních dokladů). Měla by být uvedena také jeho země obvyklého pobytu.

V jiných případech si jednotlivci nemusí být vědomi své státní příslušnosti nebo si jí nemusí být jisti. V takových případech by měla být skutečnost, že osoba **může být bez státní příslušnosti** nebo že jí **hrozí ztráta státní příslušnosti**, jasně zaznamenána v individuálním registračním formuláři jako předpoklad absence státní příslušnosti. Měla by být rovněž zaznamenána země předchozího místa obvyklého pobytu, aby se usnadnilo následné sledování a předání k specializovanému řízení o určení osoby bez státní příslušnosti. Není vhodné určovat absenci státní příslušnosti určité osoby ve fázi registrace. Určení absence státní příslušnosti vyžaduje čas, může být složité a náročné a může vyžadovat rozsáhlá šetření u státních orgánů v zemích, s nimiž má daný jedinec relevantní vazby. Měl by jej provádět pouze příslušný rozhodovací orgán ve vhodnou dobu po konečném posouzení žádosti o azyl.

Zemí předchozího místa obvyklého pobytu se rozumí země, ve které žadatel pobýval, ať už oprávněně, nebo neoprávněně. Obvykle se liší od zemí pouhého tranzitu. Důležité prvky představuje délka pobytu a to, o jak nedávný pobyt se jedná. Žadatel může mít i několik zemí předchozího místa obvyklého pobytu. Ve fázi registrace nemusí být určení země obvyklého pobytu snadné, proto se doporučuje, aby všechny země předchozího místa pobytu, které nebyly pouze tranzitními zeměmi, byly uvedeny v pořadí od nejnovější po nejstarší.

Aby bylo možné zjistit, zda osoba **může být bez státní příslušnosti** nebo zda **jí hrozí ztráta státní příslušnosti**, a zaznamenat správné informace, mohou být při registraci položeny další otázky, které podpoří řízení o posouzení žádosti, zejména pokud si žadatelé nejsou svou státní příslušností jisti.

Níže je uveden nevyčerpávající seznam otázek a žádostí, které mohou spolu s příslušnou dokumentací pomoci identifikovat žadatele bez státní příslušnosti, pokud si nejsou svou státní příslušností jisti.

Stav státní příslušnosti

- Co považujete za svou státní příslušnost?
- Měl/a jste v minulosti nějakou nebo jinou státní příslušnost?
- Jakou státní příslušnost mají vaši rodiče?
- Popište důvody, proč si nejste jist/a svou státní příslušností.
- Měl/a jste někdy nějaké doklady totožnosti, jako je cestovní pas, občanský průkaz nebo registrační karta?
    - Pokoušel/a jste se někdy získat doklad totožnosti některé země?
    - Kdybyste potřeboval/a orgánům předložit doklad o tom, kdo jste, jaký doklad byste ukázal/a nebo se snažil/a získat?

Místo narození

- Kde jste se narodil/a?
- Bylo vaše narození zaregistrováno?
- Máte rodný list?
- Kde se narodili vaši rodiče?

Země předchozího místa obvyklého pobytu

- Ve kterých zemích jste žil/a před příjezdem do Evropy?
    - Kdy jste žil/a v každém z těchto míst?
    - Z jakého důvodu jste se přestěhoval/a do této země?
    - Byl/a jste v dané zemi zaregistrován/a u orgánů?
    - Měl/a jste povolení k pobytu?
    - V jakém ubytování jste bydlel/a?
    - S kým jste v této zemi žil/a?
    - Jaké byly vaše příjmy v této zemi?
    - Chodil/a jste vy nebo někdo z vaší rodiny do školy v této zemi?
    - V případě sňatku nebo narození v této zemi mohl/a jste sňatek nebo narození v této zemi zaregistrovat?
    - Vykonával/a jste v této zemi nějaké další činnosti?

G. Správa spisů

Po ukončení sběru údajů jsou všechny informace týkající se žádosti včas předány rozhodujícímu orgánu, aby měl tento orgán k dispozici všechny relevantní informace. Proto je sestaven elektronický a/nebo fyzický spis, který obsahuje osobní údaje žadatele, kopie dokumentů předložených žadatelem a biometrické údaje. Spis může obsahovat také vaše vlastní postřehy, na které je třeba upozornit rozhodující orgán a další orgány. Součástí spisu by měly být také informace o všech předáních, která byla učiněna. Doporučujeme, abyste měli zaveden systém správy spisů, který umožňuje správně propojit jakoukoli informaci se spisem.

Každému žadateli je přiděleno individuální registrační číslo, přičemž každý případ může mít přiděleno samostatné číslo. Poté je žádost propojena s dalšími podobnými případy a/nebo je k nim připojena.

Individuální registrační číslo

Nejpozději v této fázi by mělo být každému žadateli přiděleno **individuální a jedinečné registrační číslo**. Doporučuje se, aby si žadatel po přidělení tohoto čísla ponechal stejné registrační číslo pro všechna řízení týkající se mezinárodní ochrany nebo žádostí o jiná povolení k pobytu. To rozhodujícímu orgánu umožní snadno vyhledat a zpřístupnit všechny informace, které se týkají konkrétního žadatele, např. informace o předchozích žádostech nebo řízeních o sloučení rodiny.

Případy

Kromě individuálního registračního čísla je dobrým zvykem přidělit každé žádosti o mezinárodní ochranu **individuální číslo případu**. Členové stejné rodiny (stejného jádra rodiny), kteří společně požádali o azyl, mají často přiděleno stejné číslo případu. To pomůže zajistit, aby byly jejich žádosti posuzovány společně. Doporučuje se, aby žádosti členů jádra rodiny, kteří přicestovali později, ale ještě před rozhodnutím o žádosti rodinných příslušníků, kteří již byli v zemi, byly sloučeny do téhož případu.

Propojené případy

Ostatním členům rodiny, jako jsou zletilé děti a prarodiče, se stejné číslo případu nepřiděluje, jelikož jejich případy se posuzují na základě jejich vlastní individuální situace. Je však důležité, aby rozhodující orgán vzal v úvahu vztah mezi těmito žadateli, jejich společný původ a možné souvislosti v jejich žádostech o azyl, a tak tyto případy propojil. Při přípravě na osobní pohovor je důležité mít k dispozici přehled všech propojených případů.

Za osvědčený postup se rovněž považuje spojování případů, které mají podobné prvky přesahující členy rodiny, jako jsou žadatelé, kteří společně uprchli ze země původu, aby unikli témuž riziku pronásledování nebo vážné újmy.

Je zajímavé, že čísla případů jsou často sestavena tak, aby obsahovala indicie azylového řízení, jako je rok podání žádosti, místo, kde byla žádost podána, vazby mezi žádostmi nebo výskyt následných žádostí.

Potřeby předání

Existuje-li údaj, že žadatel patří do zranitelné skupiny nebo potřebuje zvláštní procesní záruky, aby mohl požívat svá práva a plnit povinnosti, měli byste do elektronického spisu zahrnout veškeré postřehy vyplývající ze zvláštních procesních potřeb a potřeb při přijetí. Stejně tak pokud to vypadá, že k posouzení žádosti bude příslušná jiná země EU+, měla by být tato skutečnost zmíněna ve spisu.

Další informace o možných náznacích potřeb a postupů pro předání naleznete v kapitole V „Identifikace a předání“.

Sestavování statistických informací

Základem azylového řízení je registrace a podání žádosti. Tyto procesy poskytují žadateli počáteční ochranu a přístup k právům a výhodám. Poskytují také správnímu orgánu pro azyl jedinečný a ověřitelný záznam o žadateli a základní informace, které jsou potřebné k tomu, aby byla žádost od počátku zařazena do správného dílčího řízení.

Shromážděné údaje lze dále použít pro statistické účely, aby bylo možné získat přehled o situaci v oblasti azylu v určitém období na úrovni zemí EU+, na vnitrostátní úrovni nebo na úrovni regionální. Na základě těchto údajů lze azylové řízení řádně sledovat v následujících oblastech:

- **demografické údaje**, konkrétně země a region původu žadatelů, jazyk, kterým hovoří, pohlaví, věk, gender, systematičnosti letů, trasy cesty a zdravotní problémy,
- **žádosti o azyl**, konkrétně azylové profily a zvláštní procesní záruky/zranitelnosti,
- **doby zpracování**, konkrétně datum vstupu do procesu registrace / podání žádosti, doba trvání registrace / podání žádosti a doba, která uplynula do osobního pohovoru,
- **druhy řízení**, včetně následných žádostí, případů podle dublinského nařízení a zrychlených řízení,
- **trendy nebo aspekty**, které nemusí přímo souviset s azylem, jako jsou metody používané sítěmi nezákonného obchodování nebo druhy padělaných dokumentů.

Díky shromažďování registračních údajů může rozhodující orgán získat přehled o množství vyřizovaných případů na začátku fáze posouzení žádosti. Registrační údaje zahrnují počet případů čekajících na osobní

pohovor podle země původu, genderu, profilu žadatele, druhu žádosti, používaného jazyka, druhu zranitelnosti nebo druhu řízení. Tyto údaje zahrnují také počet následných žádostí a případů předaných ke zrychlenému řízení.

Kromě toho, že údaje o registraci poskytují přehled o množství vyřizovaných případů, lze je také použít pro statistické účely a pro zdůraznění trendů v registraci (např. podle země původu, profilu a druhu žádosti). Tyto trendy se mohou též týkat aspektů, které nesouvisejí přímo s azylem, jako jsou metody používané sítěmi nezákonného obchodování nebo druhy padělaných dokumentů.

Body k zapamatování

- Vaším úkolem je shromáždit od žadatelů přesné a spolehlivé údaje tím, že jim pomůžete při objasňování nejasných výpovědí. Neměli byste posuzovat důvěryhodnost shromážděných údajů.
- Údaje se shromažďují za několika účely, mimo jiné proto, aby pomohly ověřit totožnost a státní příslušnost žadatele, pomohly azylovému orgánu připravit se na osobní pohovor, identifikovat zvláštní procesní potřeby a/nebo potřeby při přijetí a identifikovat potenciální případy podle dublinského nařízení.
- Listinné důkazy mohou ověřit totožnost a státní příslušnost žadatelů, zjistit jejich osobní situaci a odůvodnit jejich žádost o mezinárodní ochranu. Měli byste proto žadatele vyzvat, aby předložili všechny důkazy, které vlastní.
- Biometrické údaje jsou vzhledem ke své technické povaze často shromažďovány specializovanými pracovníky. V závislosti na vnitrostátním uspořádání můžete být požádáni o ověření, zda již byly biometrické údaje získány, nebo o dohlédnutí na to, že žadatel bude za účelem odevzdání biometrických údajů odkázán na příslušné orgány.
- Osobní údaje žadatele musí být zaznamenány přesně, přičemž je třeba věnovat pozornost shromažďování úplných údajů o tématech, která jsou podrobně popsána ve vaší vnitrostátní praxi nebo pokynech.
- Po ukončení sběru údajů se sestaví spis, který obsahuje všechny informace týkající se žádosti a vaše vlastní postřehy, na které je třeba upozornit rozhodující orgán.
- V systému správy spisů by mělo být každému žadateli přiděleno jedinečné registrační číslo, zatímco každé žádosti lze přidělit samostatné číslo případu, po jehož přidělení lze žádosti propojit nebo spojit s jinými, podobnými, případy.

V. Identifikace a předání

Identifikace potenciálních případů podle dublinského nařízení, zranitelných žadatelů a dětí bez doprovodu co nejdříve v průběhu azylového řízení je zásadní pro jejich předání k příslušnému řízení o posouzení žádosti a pro poskytnutí potřebné podpory žadatelům. Vaším úkolem registračního úředníka je identifikovat potenciální případy podle dublinského nařízení nebo potenciálně zranitelné žadatele a předat je příslušným orgánům nebo zúčastněným stranám.

A. Potenciální případy podle dublinského nařízení

Přehled dublinského řízení

Nařízení Dublin III stanoví kritéria a mechanismy pro určení členského státu nebo přidružené země (Island, Lichtenštejnsko, Norsko nebo Švýcarsko), které jsou příslušné k posouzení žádosti o mezinárodní ochranu. Nařízení stanoví mechanismus, který zajistí, že žádost o mezinárodní ochranu bude posouzena a že ji posoudí pouze jedna země EU+.

Příslušný orgán pro dublinské řízení. Každá země EU+ má zvláštní příslušný orgán, který je příslušný k provádění dublinského řízení a nazývá se jednotka dublinského systému.

Dublinské řízení sice vede jednotka dublinského systému, ale všechny orgány zapojené do azylového procesu jsou příslušné k identifikaci potenciálních případů podle dublinského nařízení a jejich předání jednotce dublinského systému.

Mechanismus pro určení příslušné země EU+ ([23])**.** Jakmile jednotka dublinského systému obdrží písemný dokument o registraci žádosti, začíná plynout lhůta pro určení země EU+, která je příslušná k posouzení žádosti (v souladu s čl. 20 odst. 2 nařízení Dublin III). Pokud je za příslušnou k posouzení žádosti považována jiná země EU+, bude tato země požádána o převzetí žádosti dané osoby nebo o její přijetí zpět na základě hierarchie kritérií stanovených v nařízení Dublin III. Žádosti o přijetí zpět a převzetí se podávají do jednoho, dvou nebo maximálně tří měsíců od okamžiku, kdy lhůta začala běžet, v závislosti na tom, zda se jedná o naléhavý případ a které kritérium nařízení Dublin III se uplatní.

Pokud země EU+, která je považována za příslušnou, žádost přijme, bude žadatel předán do této země. Dublinské řízení bude ukončeno a příslušná země EU+ posoudí žádost dané osoby o mezinárodní ochranu.

Identifikace možných případů podle dublinského nařízení

Během registračního řízení se používá soubor prvků, které mohou naznačovat, že se jedná o potenciální případ podle dublinského nařízení. Tyto ukazatele se vztahují k různým kritériím nařízení Dublin III. Včasná identifikace těchto ukazatelů a předání případu jednotce dublinského systému jsou důležité, protože každý případ vyžaduje další šetření a řízení ze strany jednotky dublinského systému, aby mohla být určena příslušná země EU+.

([23]) Mechanismy pro určení příslušné země EU+ jsou stanoveny v nařízení Dublin III, dublinském prováděcím nařízení a nařízení o Eurodacu, které společně tvoří dublinský systém.

Při registraci žádosti o mezinárodní ochranu je důležité věnovat zvláštní pozornost následujícím ukazatelům, aby bylo možné identifikovat potenciální případ podle dublinského nařízení:

- daná osoba je dítě bez doprovodu, které má rodinné příslušníky nebo příbuzné v jiných zemích EU+,
- daná osoba (dospělá) má rodinné příslušníky v zemích EU+,
- dané osobě bylo vydáno vízum, doklad o pobytu nebo jiný dokument jinou zemí EU+,
- daná osoba cestovala přes jiné země EU+,
- daná osoba podala žádost o mezinárodní ochranu v jiné zemi EU+.

V některých případech nejsou ukazatele jasné ani zjevné. I v případě nedostatečných informací může být možné, aby případ žadatele byl případem podle dublinského nařízení, a asi bude v souladu s vnitrostátními pravidly stále důležité předat jej jednotce dublinského systému.

Relevantní informace můžete získat při registraci údajů, při osobním pohovoru nebo při záznamu otisků prstů, při vyhledávání v databázi Eurodac nebo VIS. Je možné, že se příslušné informace nacházejí v dokumentech předložených žadatelem nebo jsou jimi potvrzeny. Měli byste proaktivně zohlednit následující zdroje informací.

- **Prohlášení žadatelů,** že mají rodinné příslušníky v jiné zemi EU+ nebo že vstoupili do jiné země EU+ či v ní pobývali.
- Výsledek vyhledávání v systému **Eurodac**. „Pozitivní nález 1“ potvrzuje, že předchozí žádost byla podána v zemi EU+. „Pozitivní nález 2“ potvrzuje, že daný jedinec překročil vnější hranici EU neoprávněně.
- Výsledek vyhledávání v **databázi VIS**. Jak je uvedeno v kapitole VIII „Ověřování údajů“, v databázi VIS mohou příslušné orgány zjistit, zda bylo žadateli uděleno nebo zamítnuto vízum nebo zda bylo vízum zrušeno, odvoláno či prodlouženo v jiných zemích EU+. Pokud bylo vízum vydáno jinou zemí EU+, může to mít význam při určování země příslušné k posouzení žádosti.
- **Dokumenty.** Veškeré dokumenty, které žadatelé vlastní, mohou být v rámci řízení o určení příslušného členského státu významné ([24]). Mezi důležité dokumenty, které je třeba vzít v úvahu, patří:
    - doklad totožnosti nebo cestovní pas,
    - rodný list,
    - oddací list,
    - rodinná knížka / rodinný registr,
    - řidičský průkaz,
    - víza (vydaná nebo prošlá) do jiných zemí EU+,
    - povolení k pobytu v jiných zemích EU+,
    - povolení k pobytu v jiných zemích EU+,
    - vstupní a/nebo výstupní razítka (i v padělaném nebo falešném pasu),
    - jiné dokumenty.

([24]) EASO, *Příručka k dublinskému řízení: Operativní standardy a indikátory*, Úřad pro publikace Evropské unie, Lucemburk, 2020, s. 20.

Související nástroj úřadu EASO

Praktická příručka úřadu EASO k provádění nařízení Dublin III: Osobní pohovor a posouzení důkazů pomáhá úředníkům v první linii a zaměstnancům pracujícím v oblasti azylu nebo přijímání získat informace o ukazatelích podle dublinského nařízení.

Tato praktická příručka podává přehled o dublinském řízení a jeho praktickém uplatňování, pokud jde o pohovor podle dublinského nařízení, poskytování informací a posuzování dostupných důkazů v dublinském řízení, přičemž vysvětluje různá kritéria příslušnosti podle nařízení Dublin III.

Zaměřuje se mimo jiné na pohovor (podle dublinského nařízení) vedený s žadatelem. Užitečné pokyny k osobnímu pohovoru v dublinském systému a k otázkám, které mohou vyšetřujícím úředníkům pomoci při určování příslušné země EU+, poskytují zejména přílohy praktické příručky „Oblasti, které je třeba prozkoumat během pohovoru“. V příručce jsou rovněž vysvětleny povinnosti spojené s poskytováním informací o dublinském řízení. Příručka dále vysvětluje zásady posuzování důkazů v případech podle dublinského nařízení a různé druhy důkazních prostředků a nepřímých důkazů používané v dublinském řízení.

Překlady této praktické příručky jsou k dispozici na internetových stránkách úřadu EASO.

Postupování potenciálních případů podle dublinského nařízení

Jakmile se objeví informace o spojení určité osoby s jinou zemí EU+, je důležité případ okamžitě předat jednotce dublinského systému. Jednotka dublinského systému zahájí šetření spisu dané osoby, provede nezbytné kontroly a další šetření před zasláním žádosti o převzetí nebo přijetí zpět do země EU+, která je považována za příslušnou. I v případě nejistoty ohledně indicií by měl být spis v souladu s vnitrostátními pravidly co nejdříve předán jednotce dublinského systému.

Nezapomeňte, že vaším úkolem je hledat ukazatele podle dublinského nařízení a v případě potřeby předat spis žadatele jednotce dublinského systému. Vaše úloha je pro dublinské řízení nesmírně důležitá.

Vnitrostátní uspořádání se liší z hlediska provádění dublinského řízení. Doporučuje se, abyste měli zavedený postup pro postupování případů orgánu pověřenému vedením dublinského řízení.

Úloha registračního úředníka

V souvislosti s dublinským řízením je vaší úlohou:

- **znát dublinské ukazatele a aktivně je vyhledávat**, aby bylo možné identifikovat žadatele o mezinárodní ochranu, na které by se mohlo vztahovat dublinské řízení,
- **poskytnout žadateli základní informace** o kritériích používaných pro určení země EU+ příslušné k posouzení žádosti o mezinárodní ochranu, aby žadatel pochopil, že je třeba poskytnout veškeré informace, které by mohly pomoci při tomto určení ([25]),
- **neprodleně předat své případy jednotce dublinského systému**.

([25]) V souladu s článkem 4 nařízení Dublin III existují vnitrostátní informační letáky o dublinském řízení, které lze rozdávat žadatelům.

Abyste mohli plnit výše uvedené úkoly, měli byste mít následující znalosti:

- měli byste dostatečně rozumět nařízení Dublin III,
- měli byste dostatečné chápat, na jaké indicie se zaměřit při posuzování, zda by se mohlo použít nařízení Dublin III,
- na koho se obrátit pro více informací nebo pro zahájení případného dublinského řízení – je vhodné, aby příslušný orgán odpovědný za případy podle dublinského nařízení měl zvláštní telefonní číslo a/nebo asistenční službu, na kterou se mohou obracet pracovníci azylových, migračních, donucovacích nebo jiných příslušných orgánů,
- jak předat spis (jednotce dublinského systému) k dalšímu posouzení.

Související nástroj úřadu EASO

Příručku úřadu EASO k dublinskému řízení: operativní normy a ukazatele mohou manažeři používat k posouzení kvality dublinského řízení. Tato příručka se zabývá aspekty poskytování informací souvisejících s dublinským řízením a identifikací možného případu podle dublinského nařízení. Manažeři, vedoucí pracovníci a političtí poradci mohou tento nástroj použít k provedení sebehodnocení, aby posoudili schopnosti svého oddělení v těchto oblastech nebo aby zavedli zlepšení procesů v této oblasti.

Překlady této příručky jsou k dispozici na internetových stránkách úřadu EASO.

Související nástroj úřadu EASO

Školicí modul úřadu EASO **pro identifikaci potenciálních dublinských případů**. Během registrace nebo podání žádosti mohou registrační úředníci narazit na potenciální případ podle dublinského nařízení. V těchto situacích je důležité tyto případy včas předat jednotce dublinského systému. Pro lepší identifikaci a rozpoznání případů podle dublinského nařízení je k dispozici školicí modul úřadu EASO, který úředníkům pomůže určit, jak mají v těchto případech postupovat a jakým způsobem je mají předat jednotce dublinského systému.

B. Zranitelní žadatelé

Právní definice a pojmy

Vzhledem k osobní situaci mohou mít někteří žadatelé omezenou možnost požívat svých práv nebo plnit své povinnosti. V takových případech je třeba zavést záruky v podobě zvláštních procesních záruk v azylovém řízení a v závislosti na povaze zranitelnosti i zvláštní podporu při přijímání.

Směrnice o azylovém řízení ([26]) stanoví záruky pro žadatele, kteří potřebují procesní záruky v rámci řízení o posouzení žádosti. Směrnice o podmínkách přijímání ([27]) odkazuje na záruky pro žadatele se zvláštními potřebami v sociální, materiální nebo zdravotní oblasti. Právní předpisy, které tvoří společný evropský azylový systém, uvádějí příklady osob, které lze považovat za zranitelné; žádný z těchto seznamů však není vyčerpávající. Hlavní otázkou, kterou je třeba řešit, je to, zda žadatel vzhledem ke své zranitelnosti potřebuje zvláštní procesní záruky nebo zvláštní potřeby při přijetí. Při posuzování schopnosti žadatelů požívat svá práva a plnit své povinnosti by měla být zohledněna jejich specifická situace. Je třeba mít na paměti, že zranitelnost má různé stupně a formy a reakce orgánů musí být přizpůsobeny individuálním okolnostem žadatele.

Zvláštní procesní potřeby a potřeby při přijetí spolu sice souvisejí, ale nejsou totožné. Například negramotný člověk může mít zvláštní potřeby v rámci azylového řízení, ale nemusí být považován za zranitelného stejným způsobem z hlediska potřeb při přijetí.

Různé formy zranitelnosti

Je důležité, aby žadatelé se zvláštními procesními potřebami a/nebo potřebami při přijetí byli identifikováni co nejdříve, aby bylo zajištěno, že budou mít k dispozici vše, co potřebují k odůvodnění své žádosti, a že všechny potřeby budou řádně řešeny.

Vaše úloha registračního úředníka, jako jednoho z prvních úředníků, kteří přicházejí s žadatelem do styku, je klíčová. Žadatelé se zvláštními potřebami mohou být identifikováni v kterékoli fázi azylového řízení, ale proces registrace zůstává obzvláště důležitým krokem k zajištění včasné identifikace.

Při identifikaci a posuzování zvláštních procesních potřeb a potřeb při přijetí je třeba vzít v úvahu druhy zranitelnosti uvedené jako příklady ve směrnici o azylovém řízení a směrnici o podmínkách přijímání (tabulka 1). Druh zranitelnosti a individuální situace žadatele určují, jaké zvláštní záruky je třeba zavést.

([26]) V čl. 2 písm. d) směrnice o azylovém řízení se uvádí toto: „„žadatelem, který potřebuje zvláštní procesní záruky“ [se rozumí] žadatel, u nějž je možnost požívat práv a plnit povinnosti podle této směrnice vzhledem k jeho situaci omezena.“ 29. bod odůvodnění směrnice o azylovém řízení uvádí: „Někteří žadatelé mohou potřebovat zvláštní procesní záruky mimo jiné vzhledem ke svému věku, pohlaví, sexuální orientaci, pohlavní identitě, postižení, závažným zdravotním problémům, mentální poruše nebo následkům mučení, znásilnění nebo jiných vážných forem psychického, fyzického nebo sexuálního násilí. Členské státy by měly usilovat o to, aby žadatelé, kteří potřebují zvláštní procesní záruky, byli identifikováni dříve, než dojde k přijetí rozhodnutí v prvním stupni. Těmto žadatelům by měla být poskytnuta přiměřená podpora, včetně dostatku času, s cílem vytvořit nezbytné podmínky pro účinný přístup k řízení, které by jim umožňovaly splnit veškeré náležitosti žádosti o mezinárodní ochranu.“

([27]) V čl. 2 písm. k) směrnice o podmínkách přijímání se uvádí toto: „„žadatelem se zvláštními potřebami při přijetí“ [se rozumí] zranitelná osoba podle článku 21, která potřebuje zvláštní záruky, aby mohla požívat práv a plnit povinnosti podle této směrnice.“ Článek 21 směrnice o podmínkách přijímání uvádí: „Členské státy zohlední ve vnitrostátních právních předpisech provádějících tuto směrnici zvláštní situaci zranitelných osob, například nezletilých osob, nezletilých osob bez doprovodu, zdravotně postižených osob, starších osob, těhotných žen, osamělých rodičů s nezletilými dětmi, obětí obchodování s lidmi, osob trpících závažnou chorobou, osob s duševní poruchou a osob, které byly podrobeny mučení, znásilnění nebo jiným formám hrubého psychického, fyzického nebo sexuálního násilí, jako jsou oběti ženské obřízky.“

Tabulka 1. Přehled příkladů zranitelných osob nebo důvodů, proč žadatelé mohou potřebovat zvláštní procesní záruky uvedené ve směrnici o azylovém řízení a směrnici o podmínkách přijímání

<table>
<tr><th>Článek 21 směrnice o podmínkách přijímání</th><th>Totožné</th><th>29. bod odůvodnění směrnice o azylovém řízení</th></tr>
<tr><td colspan="2">Děti</td><td rowspan="3">Věk</td></tr>
<tr><td colspan="2">Děti bez doprovodu</td></tr>
<tr><td colspan="2">Starší osoba</td></tr>
<tr><td colspan="3">Zdravotní postižení</td></tr>
<tr><td colspan="3">Závažná choroba</td></tr>
<tr><td colspan="3">Duševní poruchy</td></tr>
<tr><td colspan="3">Oběti mučení, znásilnění nebo jiných závažných forem psychického, fyzického či sexuálního násilí</td></tr>
<tr><td colspan="2">Ženská obřízka, těhotné ženy, genderově podmíněné násilí ([a])</td><td>Gender, sexuální orientace, genderová identita</td></tr>
<tr><td colspan="2">Rodiče samoživitelé s nezletilými dětmi</td><td></td></tr>
<tr><td colspan="2">Oběti obchodování s lidmi</td><td></td></tr>
<tr><td colspan="3">Jiné</td></tr>
</table>

([a]) Opatření k předcházení genderově podmíněnému násilí jsou uvedena v článku 18 směrnice o podmínkách přijímání v rámci modalit podmínek přijetí.

Některé druhy zranitelnosti mohou být přímo viditelné (např. některá zdravotní postižení), zatímco jiné jsou identifikovány na základě podpůrných dokumentů (např. některé zdravotní stavy). Žadatel může také vykazovat základní zranitelnost (např. dřívější traumatické zážitky), kterou lze odhalit až při hlubším rozhovoru. Pokud je třeba předat žadatele ke specializovanému posouzení a/nebo podpoře, je nejlepší zahájit takový postup pokud možno během prvních kroků azylového řízení.

Existuje několik důvodů, proč žadatel se zvláštními potřebami nemusí na tyto druhy zranitelnosti přímo upozornit sám. Patří mezi ně například to, že si není vědom své příslušnosti ke zranitelné skupině nebo že neví, že mu může být poskytnuta relevantní pomoc, že se cítí nepříjemně, když se svěřuje se svými specifickými potřebami, nebo že se cítí obecně ohrožen. Schopnost žadatelů vyjádřit se mohou ovlivnit i další faktory, jako je věk, gender, stres, fyzické a duševní zdraví a okolní podmínky. Kromě toho byste měli mít na paměti možné jazykové, kulturní a životní rozdíly, které mohou vytvářet překážky v komunikaci.

Úloha registračního úředníka

V souvislosti se zranitelným žadatelem je vaší úlohou:

- identifikovat žadatele se zvláštními procesními potřebami a/nebo potřebami při přijetí,
- poskytnout okamžitou podporu, pokud je v této fázi k dispozici a dostupná,
- odkázat žadatele na další posouzení a/nebo podporu.

Abyste mohli plnit výše uvedené úkoly, měli byste znát následující aspekty:

- zranitelnost a zvláštní potřeby,

- vnitrostátní mechanismy, metody, opatření a kroky k identifikaci zranitelných žadatelů, jako jsou interní protokoly, pokyny a kontrolní seznamy pro případné prověřování,
- vnitrostátní mechanismy a postupy pro předávání žadatelů, včetně specializovaných služeb na ochranu dětí, úřadu UNHCR a dalších organizací poskytujících žadatelům právní poradenství nebo konzultace,
- komunikaci se zranitelnými žadateli, včetně přizpůsobení jazyka specifickým potřebám, poskytnutí více času na komunikaci, zajištění empatického, kulturně citlivého a genderově citlivého stylu komunikace a pozorování řeči těla, abyste vyjádřili otevřenost a klid.

Registrační úředník musí vytvořit prostředí důvěry, aby bylo možné snadněji identifikovat náznaky zvláštních potřeb. K vytvoření takového prostředí mohou přispět následující faktory:

- vhodný a citlivý styl komunikace, například oslovení žadatele zájmenem („vy“), které upřednostňuje,
- citlivost na každou individuální situaci,
- snadno srozumitelný jazyk,
- poskytování informací o tom, co se od žadatele očekává,
- dodržování přísné důvěrnosti, zejména v případě rodinných příslušníků, kteří si nemusí být zranitelnosti vědomi,
- povzbuzování žadatele, aby vyprávěl o událostech svým vlastním tempem a bez přerušování,
- vhodné a otevřené otázky.

Identifikujte žadatele se zvláštními procesními potřebami a/nebo potřebami při přijetí

Měli byste proaktivně sledovat a zkoumat výpovědi a dokumenty žadatele, abyste zjistili případné zvláštní potřeby. Žadatelé nemusí se svými potřebami přijít sami.

Důležitou metodou pro odhalení potenciálně zranitelných žadatelů je **pozorování**. Pozorování není jen „pozorování věcí“, ale spíše aktivní přijímání informací, které vám pomohou rychleji a přesněji posoudit lidi a jejich situaci. Vyžaduje, abyste měli oči a uši otevřené, získali co možná nejvíce informací a zaznamenali je ([28]).

Uvědomte si, že zvláštní potřeby mohou být viditelné okamžitě, ale mohou se projevit i později během registrace nebo řízení o posouzení žádosti. Ačkoli určité zvláštní potřeby může naznačovat fyzický vzhled a žadatel může předložit dokumenty, které stanoví konkrétní potřeby, je třeba si uvědomit, že zvláštní potřeby se mohou projevit i nepřímo při komunikaci s žadatelem. Žadatel například může ve svých výpovědích nepřímo vyjádřit náznaky zvláštních potřeb prostřednictvím strachu nebo studu (např. zkušenosti se závažnými formami násilí nebo zvláštní potřeby související s pohlavím/genderem). Obtíže při komunikaci s žadatelem nebo při sledování jeho myšlenkových pochodů mohou naznačovat zranitelnost (např. duševní poruchy nebo mentální postižení). Chování nebo emoce, které žadatel vyjadřuje, mohou rovněž naznačovat zvláštní potřeby (např. zkušenosti se závažnými formami násilí nebo duševní poruchy).

([28]) EASO a Frontex, *Praktická příručka o přístupu k azylovému řízení*, Úřad pro publikace Evropské unie, Lucemburk, 2016, s. 7.

Identifikace zvláštních potřeb vyžaduje znalost toho, jaké signály mohou naznačovat zranitelnost. Nástroj Evropského podpůrného úřadu pro otázky azylu (EASO) pro identifikaci osob se zvláštními potřebami (IPSN) poskytuje seznam ukazatelů, které je třeba sledovat během procesu registrace a které jsou rozděleny do následujících skupin:

- věk,
- pohlaví
- genderová identita a sexuální orientace,
- postavení v rodině,
- fyzické ukazatele,
- psychosociální ukazatele,
- ukazatele z okolí.

Každá skupina poskytuje konkrétnější údaje týkající se například chování žadatele, jeho postojů, myšlenkových pochodů, vztahů k ostatním lidem a fyzického vzhledu.

K propojení náznaků s konkrétními zvláštními potřebami nástroj IPSN navrhuje konkrétní potřeby, ke kterým lze jednotlivé ukazatele vztáhnout. Mezi kategorie speciálních potřeb patří:

- nezletilé osoby bez doprovodu,
- nezletilé osoby s doprovodem,
- starší osoby,
- osoby se zdravotním postižením,
- těhotné ženy,
- osamělí rodiče s nezletilými dětmi,
- oběti obchodování s lidmi,
- osoby trpící závažnou chorobou,
- osoby s duševní poruchou,
- osoby, které byly podrobeny mučení, znásilnění nebo jiným formám hrubého psychického, fyzického nebo sexuálního násilí,
- osoby, které se identifikují jako lesby, gayové, bisexuálové, transsexuálové a/nebo intersexuálové (LGBTI),
- osoby se zvláštními potřebami souvisejícími s jejich pohlavím/genderem.

Pokud si nejste jisti, zda určité náznaky souvisejí s určitými zvláštními potřebami, měli byste shromáždit další údaje o potenciální zranitelnosti. Nezapomeňte, že vaší povinností není identifikovat konkrétní zvláštní potřeby, které žadatel může mít. Vaším úkolem je naopak shromažďovat údaje o potenciálních potřebách, aby mohl být žadatel co nejdříve v azylovém řízení předán k dalším identifikačním procesům a vhodné pomoci.

Související nástroj úřadu EASO

Hlavním cílem **nástroje úřadu EASO pro identifikaci osob se zvláštními potřebami (IPSN)** je usnadnit včasnou identifikaci osob se zvláštními procesními potřebami a/nebo zvláštními potřebami při přijetí. Nástroj lze použít v kterékoli fázi azylového řízení, včetně registrace a podání žádosti o mezinárodní ochranu. Jedná se o praktický podpůrný nástroj, který je určen pro úředníky zapojené do azylového řízení a přijímání a který nepředpokládá odborné znalosti z lékařství, psychologie ani jiných oborů mimo azylové řízení.

Nástroj IPSN je k dispozici v mnoha jazycích EU i mimo EU na internetových stránkách úřadu EASO věnovaných identifikaci osob se zvláštními potřebami.

Poskytování okamžité podpory

Pokud jsou během fáze registrace zjištěny jakékoli zvláštní potřeby, měli byste okamžitě změnit styl komunikace a vhodně přizpůsobit používání jazyka a tempo. Možná budete muset zpomalit tempo, zopakovat poskytnuté informace a/nebo vysvětlit informace jinými slovy, abyste zajistili, že žadatel rozumí. V případě potřeby byste také měli zavést krátké přestávky.

Pokud je to možné, naplánujte registrační pohovor se specializovaným úředníkem, pokud jsou ukazatele specifické zranitelnosti patrné již v rané fázi, nebo v případě potřeby změňte registračního úředníka a/nebo tlumočníka.

V případě potřeby můžete učinit vhodná logistická opatření, abyste zajistili, že místo podání žádosti bude pro žadatele přístupné podle jeho konkrétních zvláštních potřeb. Zajistěte vhodnou místnost pro registraci a podání žádosti, která zaručuje důvěrnost a přítomní v ní nebudou rušeni, a případně zajistěte přítomnost dalších osob.

Nezapomeňte žadatele při registraci a podání žádosti opětovně ujistit, že se všemi prohlášeními, podpůrnými dokumenty a dalšími údaji shromážděnými na podporu žádosti bude zacházeno jako s důvěrnými. Pečlivě dodržujte zásadu zachování důvěrnosti při veškeré komunikaci týkající se spisu žadatele, včetně komunikace s potenciálními rodinnými příslušníky žadatele, kteří nemusí vědět o jeho zvláštních potřebách.

Poskytujte informace žadatelům způsobem, který zohledňuje jejich zvláštní potřeby, což může zahrnovat zohlednění jejich schopnosti slyšet, vidět nebo chápat, jakož i uvážení jejich věku, pohlaví a kulturního prostředí. Váš styl komunikace, materiály pro poskytování informací a dostupné komunikační nástroje by měly být přizpůsobeny zvláštním potřebám žadatele.

Nezapomeňte zajistit, aby závislé zletilé osoby měly možnost podat samostatnou žádost o mezinárodní ochranu a aby žadatel poskytl informovaný souhlas s podáním žádosti svým jménem v případě, že si nepřeje podat samostatnou žádost.

Další informace o poskytování okamžité podpory dětem bez doprovodu jsou uvedeny v kapitole V, oddílu C „Děti bez doprovodu“.

Odkažte žadatele na další posouzení a/nebo podporu

Pokud byl zjištěn žadatel se zvláštními procesními nebo přijímacími potřebami, měli byste jej odkázat na další posouzení a/nebo podporu.

Druh poskytované podpory může zahrnovat širokou škálu opatření v závislosti na zjištěné zranitelnosti a vnitrostátním uspořádání.

Pokud byly u žadatele zjištěny zvláštní potřeby, je třeba přijmout následující opatření.

1. Zaznamenejte zvláštní potřeby, včetně jakýchkoli známek zranitelnosti, do osobního spisu žadatele v souladu s vnitrostátní praxí. Sdělte tyto informace příslušným zúčastněným stranám, abyste jim poskytli potřebné záruky a podporu.
   Je vhodné, aby si azylové a přijímací orgány vzájemně sdělovaly veškeré postřehy týkající se zranitelnosti žadatele. Měla by však být vhodně formulována, aby se zajistila objektivita a neutralita informací a aby byla respektována důvěrnost a soukromí žadatele.

2. V závislosti na vnitrostátním uspořádání a zvláštních potřebách žadatele zvažte následující opatření týkající se poskytování informací, postupování k pomoci a upozorňování rozhodujícího orgánu na relevantní informace.

   Žadatel

   - Poskytněte informace o použitelné pomoci, včetně právní pomoci, příslušných podpůrných skupin, lékařské pomoci, služeb dostupných pro osoby se zdravotním postižením a dalších specializovaných služeb.
   - Ujistěte se, že daná osoba ví, jak se dostat ke službám v případě, že jste ji na tyto služby odkázali.

   Rozhodující orgán

   - Upozorněte na všechny zvláštní potřeby, které jste zaznamenali, a uveďte podrobnosti o známkách zranitelnosti a veškerou podpůrnou dokumentaci týkající se těchto potřeb.
   - Upozorněte, že může být zapotřebí zahájit další posouzení zranitelnosti, aby mohla být žadateli během azylového řízení poskytnuta vhodná podpora.
   - Upozorněte na případnou potřebu procesních úprav, jako jsou prodloužené lhůty, zvláštní opatření pro osobní pohovor a/nebo potřeba odborné podpory.
   - Upozorněte na potenciální potřebu stanovit priority řízení o posouzení žádosti.
   - Upozorněte na případnou možnost neuplatnění řízení na hranicích / zrychlených řízení, pokud nelze poskytnout odpovídající podporu.

   Přijímací orgány nebo zúčastněné strany

   - Upozorněte, že může být zapotřebí zahájit další posouzení zranitelnosti, aby mohla být žadateli poskytnuta vhodná podpora ohledně podmínek přijetí.
   - Upozorněte příslušné zúčastněné strany na okolnosti související s jednotou rodiny a/nebo zvláštními potřebami žadatele, aby bylo případně zajištěno vhodné ubytování.

Příslušný orgán nebo poskytovatel služeb

- Předejte žadatele dostupné pomoci, pokud je to potřeba a žadatel s tím souhlasí.
- Případně zařiďte, aby byl žadatel předán vnitrostátnímu mechanismu pro předávání obětí obchodování s lidmi, a to při důsledném dodržení vnitrostátních pokynů.
- Případně označte nutnost jmenovat zástupce v případě mentálního postižení nebo jiných zdravotních potíží, jako je vážné duševní onemocnění.

3. Žadatelé s vážnými zdravotními problémy (včetně vážných psychických problémů), těhotné/kojící ženy, bezprostředně ohrožené oběti obchodování s lidmi a děti bez doprovodu a odloučené děti vyžadují zvláštní pozornost a musí být okamžitě předáni k dalšímu sledování v následujících scénářích.
   - **Bezprostřední obavy o bezpečnost.** Pokud máte akutní obavy, že by si žadatel mohl ublížit nebo že by mohl být nebezpečný pro své okolí, včetně jeho rodinných příslušníků, neprodleně kontaktujte orgány činné v trestním řízení.
   - **Akutní zdravotní potřeby** V případě akutních potřeb souvisejících s fyzickým nebo duševním zdravím žadatele okamžitě zavolejte záchrannou službu.
   - **Akutní potřeby ochrany dětí.** Pokud zjistíte akutní obavy o blaho dítěte, neprodleně kontaktujte orgány činné v trestním řízení.
   - **Zvláštní obavy o bezpečnost obětí obchodování s lidmi.** Pokud máte obavy o bezpečnost žadatele, neprodleně kontaktujte orgány činné v trestním řízení, abyste zajistili jeho ochranu a případně zadrželi obchodníka s lidmi.

Zvažte poskytnutí logistické podpory žadateli, abyste mu usnadnili další bezprostřední kroky po registraci, včetně zajištění bezpečného prostoru, kde může čekat na příjezd příslušných orgánů, a soukromého prostoru pro poskytnutí naléhavé lékařské pomoci nebo přepravy.

C. Děti bez doprovodu

Definice

Dítětem bez doprovodu se rozumí nezletilá osoba, jež vstupuje na území země EU+ bez doprovodu dospělé osoby, která je za ni podle práva nebo praxe dané země EU+ zodpovědná, a to po dobu, po kterou se skutečně nenachází v péči takové osoby. Rozumí se jí též nezletilá osoba, která je ponechána bez doprovodu po vstupu na území (čl. 2 odst. l kvalifikační směrnice a čl. 2 písm. e) směrnice o podmínkách přijímání).

Jak směrnice o azylovém řízení, tak směrnice o podmínkách přijímání stanoví konkrétní záruky, které mají zajistit, aby děti bez doprovodu mohly požívat svých práv a plnit své povinnosti v souvislosti s azylem (článek 24 směrnice o podmínkách přijímání a článek 25 směrnice o azylovém řízení).

Měla by být co nejdříve přijata opatření k zajištění toho, aby příslušný orgán jmenoval **zástupce**, který bude dítěti bez doprovodu nápomocen a bude jej zastupovat v azylovém řízení, aby zajistil nejlepší zájem dítěte a v případě potřeby vykonával za dítě právní způsobilost. Je jmenován kvalifikovaný zástupce, který zajistí, aby byl v průběhu celého azylového řízení a až do nalezení trvalého řešení pro dítě plně zohledňován nejlepší zájem dítěte, včetně jeho právních, sociálních, zdravotních a psychických potřeb. Zástupce (označován také jako „opatrovník“) by neměl být zaměňován s poskytovatelem právní pomoci, právním poradcem nebo právníkem. Zástupce musí být orgány jmenován co nejdříve. To znamená, že

v ideálním případě je zástupce přítomen již v procesu registrace žádosti o mezinárodní ochranu, aby nejlepší zájem dítěte byl zohledněn již v počátečních fázích řízení. V některých zemích EU+ je přítomnost zástupce nezbytným předpokladem pro podání žádosti ([29]).

Ačkoli dítě přišlo bez doprovodu, může mít rodinné příslušníky, kteří se již nacházejí v jiné zemi EU+. Mělo by se proto zvážit, zda dítě již má rodinné příslušníky, sourozence nebo jiné příbuzné, kteří se o dítě mohou postarat a kteří se legálně nacházejí v jiné zemi EU+. V takovém případě lze použít nařízení Dublin III za předpokladu, že přemístění je v nejlepším zájmu dítěte. Dítě mohlo být také odděleno od svých rodinných příslušníků během cesty do země EU+ a tito rodinní příslušníci mohou být stále v procesu příjezdu na území zemí EU+.

Jelikož je dítě z podstaty věci zranitelné, je velice důležité, abyste zvláště citlivě vnímali případné další ukazatele zvláštních potřeb. K těmto ukazatelům by mohl patřit postoj dítěte a jeho vztahy k jiným dětem a/nebo dospělým. Pozornost by měla být věnována také dětem s doprovodem, zejména pokud existují ukazatele, že nahlášeni rodiče ve skutečnosti nemusí být rodiči dítěte. Strach v přítomnosti dospělých osob, které jsou oficiálně uváděny jako rodiče, může být ukazatelem obchodování s lidmi nebo jiných druhů zneužívání. Je důležité vzít v úvahu možnost, že dítě bylo vystaveno jiným formám psychického, fyzického nebo sexuálního násilí, včetně ženské obřízky.

Práva dětí bez doprovodu v azylovém kontextu

Jako registrační úředník budete hrát ústřední úlohu při včasné realizaci práv dítěte (uvedených níže) tím, že budete identifikovat nezletilé osoby a jejich zvláštní potřeby.

Práva upravující celkový azylový kontext

- Přednostní zohlednění nejlepšího zájmu dítěte při jakékoli činnosti týkající se dětí, včetně činnosti veřejných orgánů a soukromých institucí (čl. 25 odst. 6 směrnice o azylovém řízení, čl. 20 odst. 5 kvalifikační směrnice, čl. 23 odst. 1 směrnice o podmínkách přijímání, čl. 24 odst. 2 Listiny základních práv a čl. 3 odst. 1 Úmluvy OSN o právech dítěte).
- Svobodné vyjadřování názorů a jejich zohlednění úměrně věku a zralosti dítěte v záležitostech, které se jej týkají (čl. 23 odst. 2 písm. d) směrnice o podmínkách přijímání, čl. 24 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a článek 12 Úmluvy OSN o právech dítěte).

Práva související s řízením o posouzení žádosti

- Jmenování právního zástupce / opatrovníka v co nejkratší době (čl. 25 odst. 1 směrnice o azylovém řízení).
- Bezplatné poskytování právních a procesních informací dítěti bez doprovodu a jeho zástupci (čl. 25 odst. 4 směrnice o azylovém řízení).
- Určení všech požadovaných zvláštních procesních záruk pro děti (článek 24 směrnice o azylovém řízení).
- Možnost upřednostnit posuzování žádostí o azyl podaných dětmi bez doprovodu (čl. 31 odst. 7 písm. b) směrnice o azylovém řízení).
- Vyhledávání rodinných příslušníků a sloučení rodiny, včetně zohlednění toho, že rodinní příslušníci mohou být v době příjezdu přítomni v členských státech (čl. 31 odst. 5 kvalifikační směrnice a čl. 23 odst. 2 písm. a) směrnice o podmínkách přijímání).

([29]) EASO, *Zpráva o azylových řízeních pro děti*, Úřad pro publikace Evropské unie, Lucemburk, 2019.

Práva související s podmínkami přijetí

- Posouzení zvláštních potřeb nezletilé osoby bez doprovodu při přijetí, včetně předání k takovému posouzení při registraci (článek 22 směrnice o podmínkách přijímání).
- Zohlednění zabezpečení a bezpečnosti, zejména pokud existuje riziko jakéhokoli druhu zneužití, včetně rizika, že se jedná o oběť obchodování s lidmi (čl. 23 odst. 2 písm. c) směrnice o podmínkách přijímání).
- Přístup k rehabilitačním službám a odpovídajícím službám duševního zdraví pro oběti jakékoli formy zneužívání (čl. 23 odst. 4 směrnice o podmínkách přijímání).
- Ochrana a péče nezbytné pro blaho a sociální rozvoj dítěte, zejména s ohledem na jeho původ (33. bod odůvodnění směrnice o azylovém řízení, čl. 23 odst. 2 směrnice o podmínkách přijímání, čl. 24 odst. 1 Listiny základních práv a čl. 3 odst. 2 Úmluvy OSN o právech dítěte).
- Přístup ke vzdělání za podobných podmínek jako státní příslušníci (článek 14 směrnice o podmínkách přijímání).

Identifikace dětí bez doprovodu

Ukazatele pro identifikaci žadatele jako dítěte

Pro identifikaci žadatele jako dítěte mohou být relevantní následující prvky.

Dokumenty (např. doklady totožnosti) může předložit žadatel, může je jménem žadatele předložit jiná osoba nebo je mohou orgány získat od poskytovatelů služeb a jiných orgánů.

V tomto ohledu jsou užitečná také **prohlášení**, která žadatel učinil, vlastní prohlášení o věku a rodinných vztazích a prohlášení jiných osob. Informace o věku žadatele, dalších rodinných příslušnících a dalších zvláštních potřebách může poskytnout jakákoli další osoba (např. rodinní příslušníci, učitelé, sociální pracovníci a pracovníci ubytovacího střediska).

Při identifikaci dětí by mohly být relevantní **vaše postřehy**. Opatrně je třeba postupovat v případě, že vaše postřehy neodpovídají případným důkazům předloženým v případu žadatele (včetně jeho prohlášení). Žadatel může tvrdit, že je zletilou osobou (např. v případě sňatku nebo obchodování s lidmi), i když je dítětem. Pokud zjistíte takové obavy, měli byste na ně upozornit nebo dále prozkoumat prvky související s věkem žadatele v souladu s vnitrostátní praxí.

Informace o věku žadatele mohou obsahovat běžné **databáze**, například Schengenský informační systém, Eurodac, VIS nebo databáze Interpolu o odcizených a ztracených cestovních dokladech.

Věk žadatele lze určit i na základě **jiných důkazů** (např. fotografií). Je důležité zaznamenat všechny dokumenty, které žadatel předloží k odůvodnění své žádosti. Některé dokumenty (např. školní záznamy, očkovací průkazy a jiné lékařské záznamy) mohou naznačit odhadovaný věk žadatele, i když nemusí obsahovat přímý odkaz na věk.

Posouzení věku (v případě pochybností o uváděném věku)

Posuzování věku je proces, jehož prostřednictvím se orgány snaží odhadnout chronologický věk nebo věkové rozpětí dané osoby stanovit, zda je daný jedinec dítě, nebo zletilá osoba.

Posuzování věku by se nemělo provádět jako běžná praxe. Takové posouzení by mělo být prováděno pouze v případech odůvodněných pochybností (např. pokud chybí platná dokumentace nebo pokud uváděný věk (ve výpovědích žadatele) není podložen nebo je v rozporu s některými důkazy shromážděnými orgány).

Posouzení věku by mělo být provedeno s ohledem na nejlepší zájem dítěte. Mělo by zahrnovat holistický a multidisciplinární přístup s náležitým respektem k lidské důstojnosti. V procesu posuzování věku se uplatňuje řada procesních záruk, včetně zásady důvěrnosti a práva žadatele na informace přiměřené jeho věku.

Posouzení věku by mělo být provedeno co nejméně invazivním vyšetřením. Měly by být upřednostňovány nelékařské metody, včetně pohovorů pro posouzení věku.

Pohovor pro posouzení věku by vedli především úředníci azylových orgánů, kteří mají zkušenosti s pohovory s dětmi v azylovém řízení a jsou obeznámeni s informacemi o zemi původu. Součástí takových pohovorů je sběr a analýza záznamů daného jedince, jehož věk je zpochybňován. Během pohovoru se tazatel snaží rekonstruovat chronologický sled životních událostí dítěte, aby vyvodil nebo odhadl jeho věk. Užitečným nástrojem, který může úředníkům, žadateli nebo rodinným příslušníkům přiblížit datum narození dítěte, může být místní kalendář událostí (přizpůsobený kalendář, který uvádí data významných událostí v konkrétní zeměpisné oblasti) v kombinaci s „otázkami před a po“ (zaměřenými na zjištění dvou známých událostí, z nichž jedna se udála před narozením dítěte a jedna po datu jeho narození). Před zahájením rozhovoru musí tazatel srozumitelně poskytnout relevantní informace (tj. účel pohovoru, roli zúčastněných a přítomných osob a důvody, proč je uváděný věk zpochybněn). Je-li závěr posouzení v rozporu s věkem, který žadatel uvádí, musí být důvody jasně vysvětleny prostřednictvím tlumočníka a za přítomnosti zástupce/opatrovníka/právníka dítěte.

V průběhu celého procesu posuzování věku by měla být uplatňována výhoda pochybností (čl. 25 odst. 5 směrnice o azylovém řízení) a žadatel by měl být považován za dítě a mělo by se s ním tak zacházet, dokud jeho věk nebude jistý, a to i v průběhu procesu posuzování věku. Výhoda pochybností je tedy klíčovou procesní zárukou, která se uplatňuje v co nejširší míře v záležitostech týkajících se dětí bez doprovodu, u nichž není pravděpodobné, že budou mít k dispozici doklady o svém věku.

Identifikace dítěte jako dítěte bez doprovodu

Dítě lze identifikovat jako dítě bez doprovodu na základě jeho vlastního prohlášení.

V některých případech, zejména v případech obchodování s lidmi, však může být dítě bez doprovodu, i když je prezentováno jako součást rodiny.

Existují-li pochybnosti o povaze vztahu mezi dítětem a dospělými osobami, které jsou oficiálně uváděny jako rodiče nebo pečovatelé, je třeba pečlivě posoudit kvalitu a trvalost tohoto vztahu. Toto posouzení může zahrnovat oddělený rozhovor s dítětem a dospělými o životním prostředí dítěte v zemi původu nebo v zemi, kde dítě vyrůstalo. V závislosti na věku dítěte může pohovor zahrnovat například otázky týkající se školy, kterou dítě navštěvuje, barvy jeho pokoje nebo jeho oblíbených hraček.

Související nástroj úřadu EASO

Praktická příručka úřadu EASO k posuzování věku (druhé vydání) poskytuje pokyny k zohlednění nejlepšího zájmu dítěte při posuzování potřeby posouzení věku. Poskytuje rovněž pokyny pro úředníky, kteří vypracovávají a provádějí posouzení věku s využitím holistického a multidisciplinárního přístupu, přičemž zvláštní pozornost věnují potřebám a situaci žadatele. Příručka poskytuje praktické informace o okolnostech, procesních zárukách a metodách posuzování věku.

Překlady této příručky jsou k dispozici na internetových stránkách úřadu EASO.

Související nástroj úřadu EASO

Praktickou příručku k posuzování věku doplňují animace o posouzení věku.

Animace týkající se **posuzování věku pro odborníky z praxe** je určena pro přijímající a azylové úředníky, pracovníky v oblasti migrace a prosazování práva, sociální pracovníky, radiology, pediatry, státní zástupce a další zúčastněné strany. Srozumitelným způsobem představuje klíčové prvky pokynů a nezbytné záruky pro zajištění náležitého posouzení věku v souladu s právy. Video je k dispozici v různých jazycích na internetových stránkách úřadu EASO.

Cílem animace o **posuzování věku pro děti** je informovat děti a mládež o tom, co lze očekávat, když budou požádáni, aby podstoupili posouzení věku. Video je k dispozici v různých jazycích na internetových stránkách úřadu EASO.

Podání žádosti dítětem bez doprovodu ([30])

Orgány pracující s dětmi bez doprovodu musí mít odpovídající školení týkající se specifických potřeb dětí. Dobrou praxí je mít dostatečný počet specializovaných registračních úředníků, kteří podávají žádosti za děti bez doprovodu. Při podávání žádosti dítěte bez doprovodu je třeba zvážit následující opatření.

- Pokud tak ještě nebylo učiněno, zařiďte jmenování zástupce v souladu s vnitrostátní praxí nebo případ předejte příslušnému kolegovi, který zajistí, aby taková opatření byla přijata.

  Informujte dítě o jeho právu mít zástupce a o jeho úloze. Součástí je zajištění nejlepšího zájmu dítěte, včetně toho, aby jeho právní, sociální, zdravotní a psychologické potřeby byly náležitě řešeny po celou dobu azylového řízení nebo do doby, než bude pro dítě uplatněno trvalé řešení. Pokud zjistíte, že se jedná o dítě bez doprovodu, informujte příslušné orgány v souladu s vnitrostátní praxí, aby mohl být žadateli co nejdříve ustanoven zástupce.

- Poskytněte dítěti a jeho zástupci informace o azylovém řízení a dostupné podpoře.

  Informace musí být poskytovány způsobem, který je pro děti vhodný, s ohledem na jeho vyspělost. Tyto metody mohou zahrnovat používání zjednodušeného jazyka, opakování informací jinými

([30]) Další informace o ukazatelích a podpůrných opatřeních naleznete v nástroji úřadu EASO pro identifikaci osob se zvláštními potřebami.

slovy, požádání dítěte, aby vám zpětně popsalo informace, které jste mu poskytli, a potvrdilo tak, že vám porozumělo, a používání různých materiálů, jako jsou komiksy a videa ([31]).

- Poskytněte informace o tom, jak získat přístup k dostupné právní pomoci v souladu s vnitrostátním uspořádáním.

  Informujte dítě, že kromě zástupce může využít právní pomoci. Poskytněte informace o tom, jak kontaktovat poskytovatele právní pomoci, včetně úřadu UNHCR a příslušných organizací občanské společnosti.

- Vyzvěte dítě, aby vyjádřilo svůj názor na všechny záležitosti, které se ho týkají.

  Abyste zajistili, že děti budou moci svobodně vyjádřit své názory a že jejich názory budou zohledněny v souladu s jejich věkem a vyspělostí, povzbuzujte žadatele, aby své názory a stanoviska vyjádřili vlastními slovy. Nezapomeňte zaznamenat, co žadatelé řekli, aniž byste se snažili interpretovat, co tím asi mysleli. Podporou dětí, aby na začátku procesu svobodně vyjádřily své názory, pomáháte budovat důvěru v azylové orgány, což také usnadňuje řízení o posouzení žádosti.

- Upozorněte rozhodující orgán na potřebu zvláštních procesních záruk.

  Vedle skutečnosti, že dítě je bez doprovodu, upozorněte i na další zvláštní procesní potřeby, kterých jste si všimli, jako jsou známky psychických problémů nebo traumatických událostí v minulosti. Zaznamenejte své postřehy do registračního formuláře a upozorněte na ně rozhodující orgán.

- Předejte dítě k dalšímu posouzení zvláštních potřeb.

  Abyste ve všech fázích azylového řízení zohlednili především nejlepší zájem dítěte, předejte dítě k dalšímu posouzení procesních potřeb. Toto další posouzení se provádí jako multidisciplinární úkon, na němž se v závislosti na vnitrostátní praxi podílejí odborníci, kteří absolvovali příslušné školení pro práci s dětmi u rozhodujícího orgánu nebo kteří zastupují jiné příslušné orgány.

- Předejte dítě k posouzení zvláštních potřeb při přijetí.

  Zajistěte, aby dítě bylo ubytováno ve vhodném zařízení. Vhodným zařízením může být pobyt u dospělého příbuzného nebo v pěstounské rodině nebo pobyt v ubytovacím středisku se zvláštními opatřeními pro nezletilé nebo v jiném ubytování vhodném pro nezletilé. Pokud kromě toho, že dítě je nezletilou osobou bez doprovodu, zjistíte i další druhy zranitelnosti, například náznaky zdravotních či duševních problémů nebo traumatických událostí v minulosti, předejte žadatele k posouzení/sledování zvláštních potřeb při přijetí ([32]).

- Vezměte v potaz všechny rodinné příslušníky dítěte, kteří jsou přítomni v zemích EU+.

([31]) Další informace o poskytování informací dětem naleznete v dokumentu Rady Evropy *Jak předávat informace dětem při migraci: Příručka pro odborníky v první linii*, Štrasburk, 2018.

([32]) Více informací naleznete v dokumentu EASO, *Pokyny týkající se podmínek přijetí dětí bez doprovodu:operativní normy a ukazatele*, Úřad pro publikace Evropské unie, Lucemburk, 2018.

Zvažte možnost, že dítě bez doprovodu může mít rodinné příslušníky nebo příbuzné, kteří jsou již přítomni v dané zemi nebo v jiné zemi EU+. Stejně tak zvažte možnost, že dítě bylo od rodinných příslušníků odděleno během cesty. Zaznamenejte tyto úvahy do spisu žadatele a upozorněte na ně rozhodující a přijímací orgány. Pokud vnitrostátní jednotka dublinského systému není součástí rozhodujícího orgánu, nezapomeňte ji na tyto úvahy upozornit.

- V případě potřeby předejte dítě k vyhledání rodiny.

  Při zaznamenávání osobních údajů rodinných příslušníků nebo příbuzných si vyžádejte také jejich kontaktní údaje a aktuální adresu pro účely vyhledání rodiny. Pokud dítě tyto údaje poskytne, můžete na ně v souladu s vnitrostátní praxí ([33]) upozornit rozhodující a/nebo přijímací orgán.

- Všímejte si všech okolností, které vyžadují okamžité předání.

  Ujistěte se, že veškeré zaznamenané akutní potřeby, např. vážné zdravotní potíže, nebo bezprostřední bezpečnostní důvody, např. situace týkající se obchodování s lidmi, jsou předány podpoře, která je poskytována bezprostředně po registraci, s využitím prostředků předávání v souladu s vnitrostátní praxí.

Body k zapamatování

Potenciální případy podle dublinského nařízení.

- Nařízení Dublin III stanoví mechanismus, který zajistí, že žádost o mezinárodní ochranu posoudí pouze jedna země EU+. Stanoví kritéria pro posouzení, zda by se na žadatele mohlo vztahovat dublinské řízení.
- Vaším úkolem je aktivně vyhledávat ve vyjádřeních žadatele, podpůrných dokumentech nebo informacích dostupných v různých databázích údaje známky všech prvků souvisejících s kritérii uvedenými v nařízení Dublin III.
- Vaší úlohou je poskytnout žadateli základní informace o dublinských kritériích s cílem pomoci mu, aby sdělil veškeré relevantní informace.
- Případy žadatelů, které by mohly potenciálně spadat do dublinského řízení, i když ukazatele nejsou jasné ani zjevné, by měly být co nejrychleji předány jednotce dublinského systému. Je to proto, že dublinské řízení musí být na začátku azylového řízení provedeno v krátkých lhůtách.

Zranitelní žadatelé

- Vaše úloha jako registračního úředníka je klíčová pro co nejvčasnější identifikaci žadatelů se zvláštními procesními a/nebo přijímacími potřebami. To je nutné proto, aby bylo zajištěno, že žadatelům bude poskytnuta odpovídající podpora, aby mohli požívat svých práv a plnit své povinnosti.
- Měli byste proaktivně sledovat náznaky zvláštních potřeb na základě prohlášení a podpůrných dokumentů poskytnutých žadatelem. Nezapomeňte více prozkoumat nepřímé indicie týkající se například chování, emocí nebo myšlenkových pochodů žadatele.

([33]) Další informace o vyhledávání rodinných příslušníků naleznete v dokumentu úřadu EASO, *Praktická příručka úřadu EASO k vyhledávání rodinných příslušníků*, Valleta, 2016.

- Vaším úkolem je také poskytnout žadateli okamžitou podporu během registrace, aby mohl příslušné informace sdělit snadněji. Mezi metody, jak toho dosáhnout, patří přizpůsobení vašeho stylu komunikace situaci, ujištění o důvěrnosti, poskytování informací způsobem zohledňujícím zvláštní potřeby, zajištění nezbytných logistických opatření a naplánování registračního pohovoru se specializovaným úředníkem.
- Případně byste měli zaznamenat náznaky zvláštních potřeb do spisu žadatele a sdělit tyto informace příslušným zúčastněným stranám, poskytnout žadateli informace o příslušné dostupné pomoci a předat ho k podpoře nebo dalšímu posouzení zvláštních potřeb.

Děti bez doprovodu

- Dítětem bez doprovodu se rozumí dítě, jež vstupuje na území země EU+ bez doprovodu dospělé osoby, která je za něj podle práva nebo praxe dané země EU+ zodpovědná, a to po dobu, po kterou se skutečně nenachází v péči takové osoby. Rozumí se jí též nezletilá osoba, která je ponechána bez doprovodu po vstupu na území.
- Na nezletilé osoby bez doprovodu se vztahují zvláštní záruky, aby mohly požívat svých práv a plnit své povinnosti.
- Příslušný orgán by měl co nejdříve jmenovat zástupce, který bude dítěti nápomocen a bude jej zastupovat v azylovém řízení, aby zajistil nejlepší zájem dítěte a v případě potřeby za něj vykonával právní způsobilost.
- Je velmi důležité být obzvláště citlivý na jakékoli další ukazatele zvláštních potřeb.
- Žadatele lze na základě analýzy dostupných důkazů (dokumentů a prohlášení) identifikovat jako dítě. V případě zásadních pochybností o uváděném věku lze provést posouzení věku.
- Při podávání žádosti dítěte bez doprovodu je třeba zvážit následující opatření:
  - pokud jste tak ještě neučinili, zajistěte jmenování zástupce,
  - poskytněte dítěti a jeho zástupci informace o azylovém řízení a dostupné podpoře,
  - poskytněte informace o tom, jak získat přístup k dostupné právní pomoci v souladu s vnitrostátním uspořádáním,
  - vyzvěte dítě, aby vyjádřilo svůj názor na všechny záležitosti, které se ho týkají,
  - upozorněte rozhodující orgán na potřebu zvláštních procesních záruk,
  - předejte dítě k dalšímu posouzení zvláštních potřeb,
  - předejte dítě k posouzení zvláštních potřeb při přijetí,
  - vezměte v potaz všechny rodinné příslušníky dítěte, kteří jsou přítomni v zemích EU+,
  - v případě potřeby předejte dítě k vyhledání rodiny,
  - všímejte si všech okolností, které vyžadují okamžité předání a upozorněte na ně.

VI. Doklad osvědčující postavení žadatele o mezinárodní ochranu

A. Podrobnosti o dokumentu

Do tří dnů od podání žádosti musí být žadateli bezplatně vydán **doklad nebo průkaz žadatele** o azyl. Tento průkaz potvrzuje postavení dané osoby jakožto žadatele o mezinárodní ochranu a dosvědčuje, že tato osoba je oprávněna pobývat na území země EU+ po dobu, po kterou je její žádost posuzována (viz čl. 6 odst. 1 směrnice o podmínkách přijímání) ([34]). Doklad může obsahovat fotografii obličeje žadatele pro účely identifikace. Aby se předešlo podvodům, ale také aby se zajistilo, že fotografie bude aktuální a kvalitní, doporučuje se, aby fotografii obličeje žadatele pořídil vydávající orgán, místo aby žadatele žádal o předložení fotografie.

Tento doklad slouží jako dočasné osvědčení pro pobyt žadatele na území země EU+ a zároveň potvrzuje práva žadatele požívat další práva, která jsou žadatelům o mezinárodní ochranu přiznána. Tento dokument však neosvědčuje totožnost žadatele.

Doklad musí být platný po dobu, po kterou je žadatel oprávněn zůstat v zemi EU+. Doba platnosti uvedená v dokladu nemusí pokrývat celé období posuzování. Orgány musí zavést opatření, která žadateli umožní snadné obnovení dokladu.

Informace, které mají být v dokladu uvedeny

V souladu s článkem 6 směrnice o podmínkách přijímání by měl doklad:
- uvádět, že žadatel je žadatelem o mezinárodní ochranu,
- potvrzovat, že žadatel má právo pobývat v zemi EU+ po dobu řízení o posouzení žádosti,
- uvádět jméno žadatele,
- odkazovat na případné omezení pohybu na území státu.

Další informace, které by mohly být v dokladu uvedeny

Podle vnitrostátních právních předpisů a postupů může doklad obsahovat:
- individuální registrační číslo a/nebo číslo případu,
- fotografii obličeje,
- další identifikační údaje kromě jména žadatele, jako je datum a místo narození,
- místo pobytu a kontaktní údaje v hostitelské zemi,
- dobu platnosti,
- datum příjezdu a/nebo datum registrace žádosti,
- jedinečné sériové číslo dokladu,
- podpis žadatele,
- doklady totožnosti, které žadatel vlastní,
- informace o rodině nebo nezletilých dětech,

([34]) Orgány mohou rozhodnout, že průkaz žadatele nevydají, je-li žadatel zajištěn, nebo během posuzování žádosti o mezinárodní ochranu podané na hranicích (čl. 6 odst. 2 směrnice o podmínkách přijímání).

- jazyk řízení nebo potřeba tlumočení do určitého jazyka,
- informace o pracovním povolení,
- vydávající orgán,
- datum a místo vydání.

S cílem zabránit padělání dokladů se doporučuje, aby každý průkaz byl **opatřen viditelnými a specifickými ochrannými prvky**.

Osvědčené postupy

Abyste pomohli žadatelům a poskytovatelům služeb plně se seznámit s právy a výhodami žadatelů, přidejte do dokumentu informace o nárocích a výhodách žadatele.

Osvědčené postupy

Mějte zaveden systém plánování, který zajistí, že žadatelé budou na konci fáze podání žádosti informováni o termínu osobního pohovoru. Datum, čas a místo schůzky lze předat písemně spolu s dokladem nebo průkazem žadatele.

Díky tomuto postupu je azylové řízení pro žadatele transparentnější a předvídatelnější a pomáhá udržovat vazbu mezi žadatelem a azylovým orgánem v tom smyslu, že žadatel neopustí úřad, aniž by znal datum další fáze. Vyhnete se tím také problémům s pozvánkou na osobní pohovor, pokud bude zaslána později.

Vzhledem k tomu, že registraci a posouzení žádosti mohou provádět různé orgány, nemusí být vždy možné naplánovat osobní pohovor ve fázi podání žádosti. Místo přesného času osobního pohovoru lze žadateli poskytnout přibližný časový úsek, kdy se osobní pohovor očekává, a to na základě odhadů poskytnutých rozhodujícím orgánem. V každém případě je nanejvýš důležité zachovat důvěru žadatele v azylové řízení a v to, že poskytnuté informace jsou spolehlivé.

B. Platnost dokladu

Většina zemí EU+ vydá žadateli průkaz na určitou dobu, po jejímž uplynutí se průkaz obnoví, pokud je žadatel v daném okamžiku stále oprávněn v zemi zůstat. Žadatelé musí být informováni o významu a způsobech obnovení dokladu. Na obnovení platnosti dokladu by neměly být kladeny žádné nepřiměřené administrativní požadavky, aby případná omezení platnosti dokladu neměla negativní vliv na možnost přístupu k určitým právům během probíhajícího azylového řízení nebo aby k ní nepřidávala další kroky. V závislosti na vnitrostátním uspořádání lze zvážit následující aspekty.

- Pokud se registrace a podání žádosti provádí odděleně, může být při registraci vydán podobný doklad, který je platný až do dne, kdy je podána žádost.
- Doba platnosti by mohla být přizpůsobena konkrétním okolnostem procesu posuzování, například časovým lhůtám přemístění v oblasti působnosti nařízení Dublin III, zrychleným řízením o posouzení žádosti nebo očekávané době pro obdržení rozhodnutí o mezinárodní ochraně v řádném řízení o posouzení žádosti.
- Obnovení dokladu nabízí možnost být v kontaktu s žadatelem. Žadatelům může nabídnout příležitost aktualizovat svou adresu a kontaktní údaje, předložit další dokumenty na podporu své žádosti a položit případné dotazy týkající se řízení.

- Doba potřebná k obnovení dokladu by mohla být použita jako ukazatel toho, zda je pravděpodobné, že se žadatel bude skrývat. Obnovení může být také příležitostí k opravě poskytnutých informací nebo ke sdělení doplňujících informací žadateli, který se z důvodů nezávislých na jeho vůli nedostavil na osobní pohovor. Tyto informace mohou zahrnovat způsoby, jakými může žadatel vyjádřit svůj trvající zájem o azylové řízení.

C. Poskytování informací o dokladu

Když je žadatelům vydán doklad potvrzující jejich postavení, měli by být informováni o následujících skutečnostech:

- o povinnosti mít tento doklad stále u sebe,
- o krocích, které je třeba učinit v případě poškození nebo ztráty dokladu,
- o důsledcích neobnovení dokladu v souladu s vnitrostátní praxí bez ospravedlnitelných důvodů.

Body k zapamatování

- Každý žadatel by měl do tří dnů od podání žádosti obdržet doklad nebo průkaz žadatele o azyl.
- Tento doklad potvrzuje postavení dané osoby jakožto žadatele o mezinárodní ochranu a dosvědčuje, že tato osoba je oprávněna pobývat na území země EU+ po dobu, po kterou je její žádost posuzována.
- Žadatel musí dostat platný doklad na celou dobu posuzování žádosti. V závislosti na vnitrostátní praxi může být doklad poskytnut pouze na určitou dobu, po jejímž uplynutí si jej žadatel musí obnovit.
- Žadatelům byste měli poskytnout informace o jejich povinnosti mít doklad stále u sebe, o době platnosti dokladu a o důsledcích případného neprodloužení jeho platnosti, pokud je to vyžadováno.

VII. Registrace následných žádostí

Definice následných žádostí (čl. 2 písm. q) směrnice o azylovém řízení)

„Následnou žádostí“ se rozumí další žádost o mezinárodní ochranu, která byla učiněna po přijetí pravomocného rozhodnutí o předchozí žádosti, včetně případů, kdy žadatel vzal svou žádost výslovně zpět, a případů, kdy rozhodující orgán po konkludentním zpětvzetí odmítl žádost podle čl. 28 odst. 1.

Při registraci nové žádosti o mezinárodní ochranu vždy nahlédněte do databáze a zjistěte, zda žadatel již dříve nepodal nějakou jinou žádost o mezinárodní ochranu.

Pokud je v databázi uvedeno, že žádost již byla podána a že řízení stále probíhá (tj. nebylo vydáno konečné rozhodnutí), neměli byste novou žádost registrovat. Místo toho byste měli žadatele informovat o možnosti předložit nové skutečnosti nebo okolnosti v rámci projednávané žádosti, pokud to vnitrostátní právní předpisy umožňují. Tyto údaje lze předložit orgánu, který žádost zpracovává (tj. buď rozhodujícímu orgánu, nebo soudu či tribunálu).

Pokud bylo o předchozí žádosti vydáno konečné rozhodnutí (zamítavé rozhodnutí nebo rozhodnutí o udělení doplňkové ochrany), bude nová žádost zaregistrována jako následná žádost.

V následné žádosti provede rozhodující orgán předběžné posouzení, aby vyhodnotil, zda byly předloženy nebo se objevily nové údaje nebo zjištění a zda tyto údaje významně zvyšují pravděpodobnost, že žadatel bude mít nárok na mezinárodní ochranu. Prohlášení a listinné důkazy předložené žadatelem při registraci jsou důležitými faktory, které přispívají k předběžnému posouzení žádosti. Je důležité, aby všechny nové údaje a podpůrné dokumenty byly během fáze registrace dobře zaznamenány, protože je možné, že nebude uspořádán osobní pohovor za účelem dalšího posouzení následné žádosti ([35]).

Závěrem předběžného posouzení je to, že následná žádost je považována za přípustnou, nebo nepřípustnou. Pokud nové údaje nebo jiná zjištění významně zvyšují pravděpodobnost, že žadatel splňuje podmínky pro udělení mezinárodní ochrany, je žádost považována za přípustnou a řízení o posouzení žádosti bude pokračovat. Pokud žadatel žádné takové nové údaje neposkytl nebo se neobjevily žádné takové nové poznatky, považuje se žádost za nepřípustnou a řízení o posouzení žádosti se ukončí.

S ohledem na specifika řízení o předběžném posouzení byste měli žadateli poskytnout následující informace:

- co je následná žádost (tj. že se nejedná o šanci na odvolání proti předchozímu rozhodnutí, ale o příležitost předložit nové relevantní údaje),
- druh řízení o posouzení žádosti (včetně předběžného posouzení),
- co se rozumí novými údaji a poznatky,
- jak a kde předložit nové údaje a dokumenty a do kdy je třeba je předložit,

([35]) V souladu s čl. 42 odst. 2 písm. b) směrnice o azylovém řízení „[č]lenské státy mohou ve vnitrostátním právu stanovit pravidla pro předběžné posouzení … Tato pravidla mohou, mimo jiné: … povolit, aby bylo provedeno předběžné posouzení pouze na základě písemného podání bez osobního pohovoru“.

- že žadatel musí poskytnout podrobné informace o tom, proč nové údaje nebyly předloženy dříve a případně jak nové údaje souvisejí s předchozí žádostí,
- možnost neuskutečnit nový osobní pohovor v závislosti na vnitrostátním právu,
- pokud je to možné, časový rámec pro řízení o posouzení žádosti v souladu s vnitrostátní praxí.

Během procesu registrace může být zajištěno tlumočení, kterého lze využít k překladu všech formulářů použitých pro předložení nových údajů v rámci následné žádosti, pokud nebude uspořádán osobní pohovor.

Žadatelé musí být rovněž informováni o následujících možných omezeních svých práv během předběžného posouzení, která mohou platit v dotčené zemi EU+.

- Právo setrvat v zemi EU+ může být za určitých podmínek omezeno (čl. 9 odst. 2, článek 41 a čl. 46 odst. 6–8 směrnice o azylovém řízení). Právo setrvat v zemi EU+ během řízení o posouzení žádosti je obecným pravidlem, které může být omezeno, pokud žadatel již využil posouzení alespoň dvou žádostí o mezinárodní ochranu (tj. první žádosti a první následné žádosti), pokud byly tyto žádosti zamítnuty. Pokud je právo setrvat omezeno, musí rozhodující orgán rovněž zajistit, aby rozhodnutí o vyhoštění neporušovalo zásadu *nenavracení*. Rozhodnutí o tom, že žadatel nemá právo setrvat, může být vydáno v době registrace žádosti.
- Může být omezeno nebo odňato právo na materiální podmínky přijetí (čl. 20 písm. c) směrnice o podmínkách přijímání). Země EU+ mohou snížit nebo zrušit materiální podmínky přijetí (ubytování, strava a ošacení), pokud žadatel podal následnou žádost. To znamená, že během posuzování následné žádosti žadatel nemusí mít právo na ubytování nebo jinou materiální pomoc.

Doporučuje se použít registrační formulář, který je speciálně určen pro následné žádosti a v němž je žadatel vyzván, aby předložil nové údaje, které slouží jako základ žádosti, a veškeré aktualizace týkající se osobních údajů. Specifické oblasti by mohly zahrnovat informace, na nichž je předběžné posouzení založeno, včetně nových údajů, které nebyly uvedeny v předchozích žádostech, případně jak tyto údaje souvisejí s předchozímu žádostmi o azyl a případně důvody, proč tyto údaje nebyly uvedeny dříve.

Více informací o otázkách, které mohou být položeny při podání žádosti o azyl, naleznete v příloze 1 „Registrační kolonky“.

Zvláště náročné jsou situace, kdy je v průběhu řízení o navrácení podána následná žádost, zejména pokud jsou tyto žádosti podány pouze za účelem zdržení nebo zmaření probíhajícího řízení o vyhoštění. Ve všech těchto případech je třeba konzultovat rozhodující orgán. Proto je dobré vytvořit přímé komunikační linky mezi orgány příslušnými k vyhoštění, orgány příslušnými k registraci a rozhodujícím orgánem, předat všechny následné žádosti podané přímo před výkonem rozhodnutí o navrácení a umožnit okamžité vyřízení předběžného posouzení.

Související nástroj úřadu EASO

Praktická příručka úřadu EASO k následným žádostem poskytuje nástroje k přezkoumání následných žádostí, včetně aspektů, které je třeba zohlednit při učinění, registraci a podání následných žádostí. V příručce je vysvětleno, co představuje následnou žádost a co se rozumí „novými údaji“, které lze předložit na podporu následné žádosti. Dále vysvětluje zvláštní procesní pravidla týkající se předběžného posouzení následných žádostí a zkoumá konkrétní situace, ve kterých lze následnou žádost podat.

Překlady této příručky jsou k dispozici na internetových stránkách úřadu EASO.

Body k zapamatování

- Před podáním nové žádosti vždy nahlédněte do databáze a zjistěte si, zda žadatel nepodal žádost již dříve.
- Hlavní pozornost následné žádosti je zaměřena na nové údaje. Měli byste od žadatele získat informace o nových údajích, které nebyly zahrnuty v předchozí žádosti, a o důvodech, proč tyto údaje nebyly předloženy dříve.
- Žadateli byste měli poskytnout informace o tom, co je následná žádost, a o nových údajích, o postupu, který je třeba dodržet, o tom, jak předložit nové údaje na podporu žádosti během předběžného posouzení, a o možných omezeních jeho práv během řízení.

VIII. Ověřování údajů

Kapitola IV „Shromažďování registračních údajů“ představila typ údajů, které by měly být shromážděny prostřednictvím prohlášení (ústních a písemných) a dokumentů předložených žadatelem v průběhu registračního řízení.

Tato kapitola se zaměřuje na různé databáze a nástroje, do kterých lze nahlížet a které lze použít během registračního řízení k ověření shromážděných údajů. Jako registrační úředník můžete provést některé typy ověření, zatímco u jiných budete muset spis předat specializovanému oddělení nebo orgánu. V závislosti na svých přístupových právech do různých databází můžete před registračním pohovorem nahlédnout do výsledků databáze Eurodac a policejních záznamů. Lze tak zjistit, zda žadatel již dříve požádal o mezinárodní ochranu nebo zda neoprávněně vstoupil do jiné země EU+. Lze také zjistit, zda má žadatel záznam v trestním rejstříku nebo zda na něj byl vydán mezinárodní nebo evropský zatykač. V systému VIS můžete také vidět, zda žadatel podal nějakou žádost o vízum do schengenského prostoru. Mezi další způsoby ověřování údajů během procesu registrace patří ověřování dokladů totožnosti, jazyková analýza, ověřování rodinných vazeb a prohledávání obsahu sociálních médií.

A. Evropská databáze otisků prstů žadatelů o azyl

Systém Eurodac je databáze otisků prstů v rámci azylového systému EU zřízená nařízením o Eurodacu. Tato databáze usnadňuje zemím EU+ určit, která země je příslušná k posouzení žádosti o mezinárodní ochranu.

Když osoba žádá o mezinárodní ochranu v některé zemi EU+, jsou jí odebrány otisky prstů, které jsou do 72 hodin odeslány do centrálního systému Eurodac. Systém obsahuje údaje o otiscích prstů každého žadatele o mezinárodní ochranu, jemuž je nejméně 14 let. Údaje o otiscích prstů jsou uchovávány nejdéle po dobu deseti let. Centrální systém zahrnuje také údaje o osobách, kterým je nejméně 14 let a kterým byly odebrány otisky prstů v souvislosti s nelegálním překročením vnějších hranic EU, a tyto údaje jsou uchovávány po dobu osmnácti měsíců.

Díky tomuto systému lze zjistit, zda žadatel již požádal o mezinárodní ochranu nebo zda byl zadržen v jiné zemi EU+ v souvislosti s nelegálním překročením vnější hranice. Pokud jsou otisky prstů dané osoby v systému nalezeny, je možné získat přístup také k následujícím údajům:

- země EU+, do které žadatel dříve vstoupil nebo ve které dříve pobýval,
- místo a datum zadržení,
- pohlaví žadatele,
- referenční číslo používané zemí EU+,
- datum odebrání otisků prstů.

Pokud jde o žadatele o mezinárodní ochranu, další údaje mohou být tyto:

- místo a datum žádosti o mezinárodní ochranu,
- případně informace o předání z jedné země do druhé podle nařízení Dublin III a přesněji datum příjezdu po tomto předání,

- případně informace o odjezdu z území zemí EU+, a to buď z vlastního podnětu žadatele, nebo na základě příkazu k vyhoštění, a přesněji datum tohoto odjezdu,
- pokud se země EU+ rozhodla převzít příslušnost k posouzení žádosti na základě diskreční doložky podle čl. 17 odst. 1 nařízení Dublin III, datum, kdy bylo rozhodnuto, že žádost bude posouzena.

Země EU+ určí příslušné orgány, které jsou oprávněny požadovat porovnání údajů v systému Eurodac a které mají přístup k údajům o otiscích prstů uloženým v systému. Seznam příslušných orgánů zveřejňuje Evropská komise ([36]). Pokud nejste oprávněni údaje požadovat, mohl by být zaveden mechanismus předávání, který by vám umožnil zjistit, zda žadatel podal předchozí žádost nebo byl zadržen v jiné zemi EU+.

B. Vízový informační systém

Systém VIS byl zřízen rozhodnutím Rady v roce 2004 ([37]); tím vznikl ústřední informační systém pro rozhodování o žádostech o krátkodobá víza k návštěvě nebo tranzitu schengenským prostorem. Systém tedy obsahuje informace o žádostech o krátkodobá víza do zemí schengenského prostoru. Údaje o dlouhodobých vízech nebo jakýchkoli vízech do zemí EU mimo schengenský prostor, tedy do Bulharska, Chorvatska, na Kypr, do Irska a Rumunska, nejsou k dispozici. Nařízení o systému VIS ([38]) dále definuje povinnosti a pravidla pro výměnu údajů o vízech.

Cíle Vízového informačního systému

VIS slouží k následujícím účelům:

- usnadnit rychlejší a přesnější kontrolu víz příslušníky pohraniční stráže a identifikaci osob, které se na území Schengenu nacházejí bez dokladů,
- usnadnit boj proti podvodům a zabránit současnému podávání více žádostí o víza do různých členských států („visa shopping“),
- usnadnit určení země EU+, která je příslušná k posouzení žádosti o mezinárodní ochranu, a samotný proces posuzování žádosti,
- přispívat k předcházení hrozbám pro vnitřní bezpečnost zemí EU+.

([36]) Seznam příslušných orgánů oznámených Komisi v souladu s článkem 43 nařízení (EU) č. 603/2013 o zřízení systému „Eurodac“ pro porovnávání otisků prstů za účelem účinného uplatňování nařízení (EU) č. 604/2013 kterým se stanoví kritéria a postupy pro určení členského státu příslušného k posuzování žádosti o mezinárodní ochranu podané státním příslušníkem třetí země nebo osobou bez státní příslušnosti v některém z členských států, a pro podávání žádostí orgánů pro vymáhání práva členských států a Europolu o porovnání údajů s údaji systému Eurodac pro účely vymáhání práva a o změně nařízení (EU) č. 1077/2011, kterým se zřizuje Evropská agentura pro provozní řízení rozsáhlých informačních systémů v prostoru svobody, bezpečnosti a práva, Úř. věst. C 45/1, 8.2.2021.

([37]) Rozhodnutí Rady ze dne 8. června 2004 o zřízení Vízového informačního systému (VIS), 2004/512/ES, Úř. věst. L 213/5, 15.6.2004.

([38]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 767/2008 ze dne 9. července 2008 o Vízovém informačním systému (VIS) a o výměně údajů o krátkodobých vízech mezi členskými státy (nařízení o VIS), Úř. věst. L 218/60, 13.8.2008.

Údaje dostupné ve Vízovém informačním systému

Systém obsahuje údaje a rozhodnutí týkající se žádostí o krátkodobá víza v schengenském prostoru.

VIS obsahuje následující kategorie údajů:

- alfanumerické údaje o žadateli a o požadovaných, vydaných, zamítnutých, zrušených, odebraných nebo prodloužených vízech,
- fotografie,
- údaje o otiscích prstů,
- odkazy na předchozí zaregistrované žádosti a odkazy na spisy žádostí osob, s nimiž žadatel cestoval (pokud cestoval ve skupině).

Rozhodující orgán může nahlížet do konkrétních údajů uložených ve VIS. Typ údajů, do kterých lze nahlížet, se liší podle toho, zda je účelem orgánu určit zemi EU+ příslušnou k posouzení žádosti, nebo zda je k posouzení žádosti příslušný sám.

Nahlížení do údajů ve VIS za účelem určení země EU+ příslušné k posouzení žádosti ([39])
Pokud z vyhledávání vyplývá, že vízum bylo vydáno s datem platnosti nejvýše šest měsíců před datem podání žádosti a/nebo vízum bylo prodlouženo do data platnosti nejvýše šest měsíců před datem žádosti, lze si najít následující údaje:

- číslo žádosti,
- orgán, který vízum vydal nebo prodloužil, a zda jej vydal jménem jiné země EU+,
- základní osobní údaje žadatele (příjmení, jméno, datum narození, pohlaví, místo narození, současná státní příslušnost a státní příslušnost v době narození),
- typ a číslo cestovního dokladu a třípísmenný kód země, která cestovní doklad vydala,
- druh víza,
- doba platnosti víza,
- délka zamýšleného pobytu,
- fotografie,
- základní osobní údaje z propojených spisů žádostí týkajících se manžela/manželky a dětí.

Nalezení údajů ve VIS za účelem posouzení žádosti ([40])
Pokud se při vyhledávání zjistí, že je ve VIS zaznamenáno vydané vízum, lze si najít následující údaje:

- číslo žádosti,
- základní osobní údaje žadatele (příjmení, jméno, datum narození, pohlaví, místo narození, současná státní příslušnost a státní příslušnost v době narození),
- typ a číslo cestovního dokladu a třípísmenný kód země, která cestovní doklad vydala,

([39]) Článek 21 nařízení o VIS.
([40]) Článek 22 nařízení o VIS.

- datum ukončení platnosti cestovního dokladu, orgán, který cestovní doklad vydal, a datum vydání dokladu,
- fotografie,
- údaje zadané v souvislosti s jakýmkoli vydaným, zrušeným nebo odvolaným vízem nebo vízem, jehož platnost je prodloužena,
- základní osobní údaje z propojených spisů žádostí týkajících se manžela/manželky a dětí.

Jak by mohly být informace dostupné v databázi využity během registračního řízení?

VIS slouží mimo jiné k posouzení žádosti o mezinárodní ochranu a určení země EU+ příslušné k posouzení žádosti. Příslušné azylové orgány mají pro tyto dva účely přístup k údajům o otiscích prstů ve VIS.

Vyhledávání se provádí především porovnáním údajů o otiscích prstů získaných od osoby, která požádala o mezinárodní ochranu, s údaji o otiscích prstů osob, které požádaly o vízum. Je tak možné porovnávat údaje o otiscích prstů pro účely identifikace a ověření. Pokud otisky prstů žadatele nelze použít nebo se vyhledávání pomocí údajů o otiscích prstů nezdaří, lze vyhledávání provést také pomocí těchto údajů:

- příjmení nebo rodné příjmení žadatele, křestní jméno (jména), pohlaví nebo datum, místo a/nebo země narození,
- současná státní příslušnost žadatele nebo jeho státní příslušnost v době narození,
- typ a číslo cestovního dokladu, vydávající orgán, datum vydání a/nebo datum ukončení platnosti.

Kromě identifikace osoby může VIS pomoci zjistit případné předchozí cesty do zemí schengenského prostoru, shromáždit informace o získaném vízu (vydávající orgán, typ víza, doba platnosti, délka zamýšleného pobytu atd.), identifikovat dokumenty použité k žádosti o vízum nebo identifikovat případné doprovázející rodinné příslušníky. Proto se považuje za osvědčený postup provést vyhledávání ve VIS před dokončením podání žádosti, aby bylo možné získat přístup k údajům týkajícím se potenciálních žádostí o víza.

V souvislosti s určením země EU+ příslušné k posouzení žádosti mohou údaje zaznamenané ve VIS naznačovat, že k posouzení žádosti by mohla být příslušná jiná země EU+, pokud vízum vydala nebo prodloužila určitá země schengenského prostoru. Pokud určitá země schengenského prostoru žádost o vízum zamítla, zrušila nebo odvolala, může to rovněž naznačovat potenciální vazby na tuto zemi EU+, které by mohly být dále zkoumány v souvislosti s nařízením Dublin III.

Při žádosti o vízum a cestě do schengenského prostoru s vízem je vyžadován cestovní doklad nebo cestovní pas. Databáze VIS obsahuje informace o číslech cestovních pasů žadatelů a o datu platnosti a vypršení platnosti cestovního pasu. Pokud žadatel při registraci uvede, že cestovní pas nikdy nevlastnil, ale z informací v databázi VIS vyplývá, že cestovní pas při žádosti o vízum odevzdal, měli byste mu položit další otázky k vyjasnění.

Databáze VIS propojuje údaje o otiscích prstů shromážděné pro žádosti o víza s osobními údaji, které jsou ověřeny na základě dokladu totožnosti. Může se stát, že žadatel získá vízum a legálně vycestuje do určité země, ale poté požádá o mezinárodní ochranu ve stejné nebo jiné zemi pod jiným jménem. Pokud se osobní údaje uvedené v databázi VIS neshodují s údaji, které žadatel uvedl při podání a registraci žádosti, je třeba vyslechnout důvody, které ho vedly k těmto nesrovnalostem.

Databáze VIS může poskytnout informace o předchozích cestách do schengenského prostoru nebo o pobytu v tomto prostoru před podáním žádosti o mezinárodní ochranu. Tyto informace spolu se vstupními a případnými výstupními razítky v cestovním pasu pomáhají určit, zda žadatel požádal o mezinárodní ochranu co nejdříve po příjezdu do země. Pro posouzení žádosti mohou být důležité také informace o předchozích pobytech v schengenském prostoru.

Při podání žádosti o vízum se rovněž pořizuje digitální fotografie. Pozornost by mohla být věnována vzhledu žadatele na fotografii, protože za určitých okolností, například v případech možného obchodování s lidmi, mohou být registrační údaje zfalšovány. Může se také stát, že se dítě při žádosti o vízum pokusí zaregistrovat jako dospělá osoba, aby mohlo cestovat na území Schengenu jako dospělý.

C. Ověřování dokumentů

Během registračního řízení jsou žadatelé požádáni o předložení dokladů, které vlastní, jako jsou doklady totožnosti a státní příslušnosti, ale také další typy dokumentů, které mohou být relevantní pro žádost o azyl. Může jít o profesní doklady, soudní nebo zatýkací rozkazy, průkazy členů politických stran a vojenské knížky.

Vaším úkolem je shromáždit a zaznamenat ([41]) informace předložené žadatelem, a nikoli posuzovat důvěryhodnost nebo pravost dokumentů předložených žadatelem, pokud vnitrostátní právní předpisy nebo praxe nestanoví jinak. Pokud si však všimnete jakýchkoli problémů s pravostí předložených dokumentů, je dobré na to ve spisu upozornit.

Může být pro vás důležité získat závěry posouzení pravosti dokumentu před zahájením fáze posouzení žádosti. Je vhodné zavést ve fázi registrace mechanismus předávání, jehož prostřednictvím můžete předložené dokumenty zaslat specializovanému útvaru nebo orgánu (např. policii), který je pověřen posouzením pravosti dokumentů. V závislosti na vnitrostátním uspořádání by se mechanismus předávání mohl uplatňovat systematicky na všechny předložené doklady nebo by se mohl omezit na určité druhy dokladů (např. doklady totožnosti a státní příslušnosti nebo doklady s bezpečnostními prvky) nebo na doklady, u nichž na první pohled vzniknou pochybnosti o jejich pravosti.

Doklady posuzují specializovaní pracovníci prostřednictvím technického šetření, aby zjistili, zda jsou pravé. Tento typ šetření může spočívat například v porovnání s referenčními dokumenty v databázi dokumentů nebo ve forenzním zkoumání dokumentů.

Pokud se dospěje k závěru, že žadatel předložil falešný nebo padělaný doklad, bude třeba si vyslechnout jeho názor na výsledky. V závislosti na podmínkách stanovených vnitrostátními právními předpisy nemusí být možné žadateli falešný nebo padělaný doklad vrátit. Předložení padělaných dokladů nemusí vždy samo o sobě znamenat, že se žadatel snaží azylové řízení zneužít. Žadatelé mohli při útěku ze země původu použít padělané doklady prostřednictvím převaděčů nebo jiným způsobem, případně mohli být mylně informováni o nutnosti předložit určité doklady azylovým orgánům. Proto je důležité vyslechnout si názor žadatele na výsledek ověření dokladů, což může proběhnout během osobního pohovoru.

([41]) Podrobnější informace o tom, jak shromažďovat a evidovat dokumenty předložené žadatelem, naleznete v kapitole IV „Shromažďování registračních údajů“.

D. Policejní záznamy

V souvislosti s azylovým řízením mohou být záznamy vnitrostátní policie i Interpolu důležitým zdrojem informací v řadě ohledů. Pokud je jméno žadatele uvedeno v policejním záznamu, může policejní spis nabídnout přínosné informace nejen o trestní minulosti žadatele, ale případně také o různých aspektech jeho totožnosti a předchozího pobytu. V rámci azylového řízení mohou být policejní záznamy zdrojem informací o trase cesty, místě vstupu do EU a přítomnosti žadatele v určité zemi v určitém okamžiku.

Osvědčeným postupem je porovnat nově registrované žádosti s vnitrostátními, evropskými (např. Schengenský informační systém) nebo mezinárodními policejními záznamy (např. Interpol).

Nahlížení do policejních záznamů je přísně regulováno a přístup k nim mají pouze příslušné vnitrostátní orgány. Pokud je do registračního řízení zapojen policejní orgán, může být bezpečnostní kontrola provedena ve fázi jeho zapojení. Pokud naopak policejní orgán do registračního řízení zapojen není, mohl by být zaveden mechanismus předávání, který by registračnímu orgánu umožnil žádosti předat. Registrační orgán si tak může ověřit, zda je žadatel uveden v policejních záznamech.

V závislosti na vnitrostátním uspořádání by se bezpečnostní kontrola mohla vztahovat na všechny nově registrované žádosti nebo pouze na konkrétně vymezené žádosti na základě souboru kritérií (např. žádosti jedinců z určitých zemí původu nebo s určitými druhy žádostí).

E. Ověření rodinných vazeb

Ve fázi registrace může být nutné ověřit žadatelem uváděné složení rodiny. Toto ověření se může týkat rodinných příslušníků, kteří žadatele při registraci doprovázejí, nebo osob, které s ním v době registrace nebyly.

Druhý případ by mohl nastat v situaci, kdy se nově registrovaný žadatel odvolává na rodinnou vazbu s osobou, která v minulosti požádala o mezinárodní ochranu, a/nebo s osobou, které byla mezinárodní ochrana udělena.

Rodinné vazby lze ověřit různými metodami.

- ∑ Shromáždění podrobných údajů o rodinných příslušnících žadatele. Součástí toho je úkol získat od žadatele základní osobní údaje o každém rodinném příslušníkovi, jako je jeho jméno, datum a místo narození, současné povolání, rodinný stav, datum a místo sňatku, jména rodičů a sourozenců, jakož i jejich současné místo pobytu a souvislosti jejich odloučení od žadatele. Tyto informace lze později porovnat s informacemi, které ve svých žádostech uvedli daní rodinní příslušníci. To opět ukazuje na důležitost spolehlivého a úplného sběru údajů v době registrace.
- ∑ Získání a prozkoumání všech dokumentů týkajících se složení rodiny, včetně rodných a oddacích listů a případných rodinných knížek.
- ∑ Shromáždění údajů o předchozím soužití s jednotlivými členy rodiny a o tom, kdy spolu členové rodiny žili.
- ∑ V závislosti na kontextu a v případě značných pochybností je možné provést test DNA. V některých zemích lze test DNA použít k ověření rodinných vazeb, například v situacích, kdy ohledně rodinné vazby existují nejasnosti. Nejasnosti mohou vznikat z rozdílných prohlášení nebo důkazů poskytnutých třetími stranami, z nedostatku listinných nebo jiných důkazů, které potvrzují

existenci rodinné vazby, nebo z náznaků souvisejících s obchodováním s lidmi v souvislosti s uváděnými rodinnými vazbami.
Země EU+ mohou kromě shromažďování údajů při pohovorech a z listinných důkazů ověřovat rodinné vazby také pomocí testů DNA. Tyto testy lze považovat za přiměřené, pokud nejsou k dispozici méně omezující prostředky pro zjištění rodinných vazeb, například listinné důkazy. Rovněž se doporučuje, aby orgány náklady na testy DNA hradily nebo aby nestanovovaly nepřiměřené poplatky za testy DNA, které by vytvářely překážky v přístupu k právům žadatelů.

F. Sociální média

Prostřednictvím sociálních médií vytvářejí uživatelé on-line komunity, v nichž sdílejí informace, nápady, osobní zprávy a další obsah on-line. Tato komunikace často probíhá prostřednictvím webových stránek pro sociální sítě nebo mikroblogy, jako jsou Facebook, Twitter, Instagram a platformy určené pro blogy.

Sociální média jsou hojně využívána po celém světě. V závislosti na síti sociálních médií a individuálním využívání mohou být zveřejněné informace dostupné pouze malé skupině vybraných osob nebo mohou být veřejně přístupné. Žadatel mohl na sociálních sítích zveřejnit informace na nejrůznější témata. Tyto informace mohou být relevantní a přínosné pro ověření informací o žadateli.

Je vhodné zeptat se žadatelů ve fázi podání žádosti, zda používají sociální média a/nebo mají osobní internetové stránky či blogy. Přístup k sociálním médiím je však rovněž omezen v rozsahu, v jakém takové sdělení neporušuje právo žadatele na soukromí. Například pokud vnitrostátní právo nestanoví pro konkrétní účely a za určitých podmínek jinak, žadatel by neměl být povinen ani by v něm neměl být vyvolán pocit, že je povinen poskytnout heslo ke svému účtu na sociálním médiu nebo poskytnout přístup k informacím, které jsou zabezpečeny heslem.

Informace nalezené na sociálních médiích by měly být používány s maximální opatrností, neboť je obzvláště obtížné, je-li to vůbec možné, posoudit spolehlivost takových informací.

Může být obtížné zjistit pravost různých aspektů informací nalezených na sociálních médiích. To zahrnuje zdroj nebo totožnost autora (protože lidé mohou používat přezdívky nebo falešně používat identitu někoho jiného), datum informace (které se liší od data zveřejnění informace) nebo samotný obsah, protože obsah na sociálních sítích je často neregulovaný a je méně pravděpodobné, že se na něm podílí redakční kontrola než u „konvenčních“ mediálních zdrojů.

G. Jazyková analýza a indikace

Analýza jazyka, jímž žadatel hovoří, ale také píše, je metodou, která pomáhá zjistit státní příslušnost, region původu nebo etnický původ žadatele ([42]). Ve většině případů se provádí analýza řeči žadatele s cílem určit, zda vykazuje charakteristiky očekávané od osoby, která vyrostla nebo se socializovala v určitém místě původu.

Jazykovou analýzu by měl provádět vyškolený a kvalifikovaný lingvista (tj. odborník, který absolvoval školení a má odborné znalosti v oblasti jazykové analýzy), a nikoli pouze osoba, která je rodilým mluvčím

([42]) Je zde použita definice jazykové analýzy pro určení původu Evropské migrační sítě (EMN) (viz glosář EMN, verze 7.0, červenec 2020).

předmětného jazyka ([43]). Úloha lingvisty v azylovém řízení se řídí zásadami zachování důvěrnosti a nestrannosti.

Jazyková analýza vyžaduje spolehlivé údaje, například zvukový záznam dostatečné délky a kvality. Jazyková analýza spočívá ve zkoumání přízvuku, gramatiky, slovní zásoby a výpůjček v řeči žadatele.

Jazyková analýza je proces náročný na náklady a zdroje. Rozhodnutí o tom, zda provést jazykovou analýzu, lze učinit na základě jednotlivých prvků, například pokud existují pochybnosti o prvcích žadatelovy uváděné totožnosti (např. země původu nebo místo obvyklého pobytu), nebo systematičtěji na základě předem definovaného souboru kritérií (např. u žadatelů, kteří tvrdí, že pocházejí z určité země původu).

Při vyvozování závěrů z jazykové analýzy je třeba postupovat obezřetně. Státní občanství a státní příslušnost ([44]) jsou totiž právní tituly, které nemusí nutně souviset s jazykem či jazyky, jimiž občan hovoří. Například žadatel, který celý žil mimo zemi své státní příslušnosti, nemusí jazyk této země umět, nebo když mluví jazykem země své státní příslušnosti, může mít cizí přízvuk.

Výsledek jazykové analýzy by proto měl být vždy použit ve spojení s dalšími ukazateli a s ohledem na prohlášení žadatele. Zprávu o jazykové analýze lze použít jako další způsob ověření informací poskytnutých žadatelem (např. země původu, prostředí, ze kterého pochází, místa, kde podle svého tvrzení žil, a místo školní docházky).

Kromě plnohodnotné jazykové analýzy existují i další metody, které mají omezenější rozsah a často se označují jako „jazyková indikace“. Jazyková indikace je krátké ověření, které provádí lingvista a/nebo rodilý mluvčí, aby zjistil, zda neexistují pochybnosti nebo kontraindikace, že žadatel neovládá jazyk z regionu, o němž říká, že z něj pochází. V poslední době byly vyvinuty metody využívající umělou inteligenci, kdy počítač dokáže s určitou mírou jistoty určit, odkud může mluvený jazyk pocházet.

Pokud výsledek jazykové indikace uvádí, že o původu žadatele panují pochybnosti, lze zvážit úplnou jazykovou analýzu. Jazyková indikace může být užitečná v případě, že žadatel nemá žádný doklad nebo pochází ze země, kde lze na černém trhu snadno získat podvodné doklady totožnosti. Jazyková indikace zabere méně času než jazyková analýza, protože analytik nemusí psát celou zprávu, ale může jednoduše uvést, že žadatel buď je, nebo s největší pravděpodobností není z uváděné země původu. Jazyková indikace tedy není ničím jiným, než naznačuje její název, tj. je „indikací“ a nemůže sloužit jako jediný základ pro zpochybnění věrohodnosti prohlášení žadatele o zemi původu. Žadateli však mohou být položeny otázky týkající se případných nesrovnalostí mezi výpověďmi a jazykovou indikací, během nichž se dále zkoumá prostředí, ze kterého žadatel pochází. Zatímco jazyková indikace se používá hlavně jako nástroj pro předávání, zprávy o jazykové analýze jsou orgány a soudy považovány za důkaz.

([43]) Language and National Origin Group, „Guidelines for the use of language analysis in relation to questions of national origin in refugee cases“, *International Journal of Speech Language and the Law*, sv. 11, č. 2, 2004, s. 2.

([44]) V čl. 2 odst. 1 písm. d) nařízení o statistice v oblasti migrace je státní příslušnost definována jako „zvláštní právní vazba mezi jednotlivcem a jeho státem, která vzniká narozením nebo naturalizací, ať už na základě prohlášení, volby, sňatku nebo jinak, a to v souladu s vnitrostátními právními předpisy“.

Body k zapamatování

- Eurodac je celoevropská databáze obsahující otisky prstů státních příslušníků třetích zemí, kteří požádali o mezinárodní ochranu v jiných zemích EU+ nebo kteří byli zadrženi v důsledku nelegálního překročení vnějších hranic EU. Tyto informace mohou pomoci určit zemi příslušnou k posouzení žádosti.
- VIS je centrální informační systém pro rozhodování o žádostech o krátkodobá víza k návštěvě nebo tranzitu schengenským prostorem, který lze využít k ověření předchozích pobytů v zemích schengenského prostoru, k určení země příslušné k posouzení žádosti a k podpoře samotného posouzení žádosti.
- Sociální média mohou poskytnout volně přístupné informace, které by mohly pomoci při ověřování tvrzení žadatele. S těmito informacemi je třeba zacházet obezřetně, protože je obtížné určit jejich spolehlivost.
- Jazyková analýza nebo jazyková indikace se provádějí na základě zvukových záznamů a mohou pomoci určit státní příslušnost, region původu nebo etnický původ žadatele.

IX. Význam registračních údajů pro fázi posouzení žádosti

Registrační údaje lze použít pro organizační a plánovací účely (viz oddíl A „Organizace a plánování), aby bylo možné žádost zařadit do nejvhodnějšího azylového řízení nebo pracovního postupu (viz oddíl B „Zařazování případů) a určit a předvídat potřeby zdrojů (viz oddíl C „Určování potřeb zdrojů“).

A. Organizace a plánování

Registrační údaje jsou vodítkem pro proces plánování osobního pohovoru. V registračních údajích je uvedeno, kolik času je třeba vyčlenit na osobní pohovor, zda je třeba zajistit tlumočníka, zda je třeba před pohovorem poskytnout nebo zavést zvláštní záruky a kteří vyšetřující úředníci by byli nejvhodnější pro vyřízení daného případu. Přidělení konkrétního vyšetřujícího úředníka a/nebo tlumočníka závisí na celé řadě faktorů, jako jsou:

- zkušenosti vyšetřujícího úředníka s vyřizováním žádostí určité složitosti,
- odbornost vyšetřujícího úředníka pro případy ve vztahu k určité zemi nebo regionu původu, druhu žádosti nebo konkrétnímu tématu (např. vyloučení),
- specializace vyšetřujícího úředníka (a/nebo tlumočníka), pokud jde o pohovor s žadateli s určitými zvláštními potřebami,
- pohlaví vyšetřujícího úředníka a/nebo tlumočníka, neboť vyšetřující úředník a tlumočník by měli být v ideálním případě stejného pohlaví jako žadatel, pokud je to možné a žadatel o to požádá (jestliže se rozhodující orgán nedomnívá, že žádost je založena na důvodech, které nesouvisejí s obtížemi žadatele při předkládání žádosti),
- spojení mezi rodinnými příslušníky a propojenými případy,
- dostupnost vyšetřujícího úředníka a tlumočníka (zejména pokud má být pohovor veden ve vzácném jazyce),
- případné střety zájmů, zejména pokud vyšetřující úředník a/nebo tlumočník zná žadatele z jiného prostředí.

B. Zařazování případů

Země EU+ mohou zavést systém zařazování případů, známý také jako systém třídění, jehož prostřednictvím se nově registrované případy rozlišují a zařazují do různých okruhů ve fázi posouzení. Toto zařazování probíhá na základě informací získaných během fáze registrace. Cílem systému zařazování je zefektivnit a zvýšit účinnost procesu posuzování žádostí.

Okruhy v systému zařazování mohou být navrženy různými způsoby v závislosti na množství případů, které mají být zpracovány, na dostupných zdrojích a strategických volbách rozhodujícího orgánu. Systém zařazování může obsahovat například tyto okruhy.

- **Okruh „stanovení priorit“.** V závislosti na vnitrostátní praxi lze stanovení priorit použít mimo jiné v následujících situacích:

  - pokud je žadatel zranitelnou osobou nebo potřebuje zvláštní procesní záruky,
  - pokud je na základě individuálních registračních údajů pravděpodobné, že případ je opodstatněný, nebo je naopak pravděpodobné, že je zjevně neopodstatněný (pokud tento pojem ve vnitrostátní praxi existuje), například na základě míry uznání.

- **Okruh pro zrychlená řízení.** Aby byly dodrženy kratší lhůty u zrychlených řízení, lze použít vyhrazený okruh s cílem zamezit zpomalování zrychlených případů jinými „běžnými“ případy. Zrychlené okruhy se často používají pro bezpečné země původu nebo v případě, že v žádosti nejsou uvedeny žádné problémy relevantní pro mezinárodní ochranu.
- **Okruh věnovaný konkrétnímu množství případů z určité země původu.** Tuto praxi lze zavést například tehdy, pokud je dané množství případů významné z hlediska počtu případů a/nebo pokud má úřad pro toto množství případů specializované pracovníky.
- **Okruh věnovaný řízení o přípustnosti.** To lze provést například u žadatelů, kteří mezinárodní ochranu již získali v jiném členském státě, nebo u následných žádostí.

Pro vývoj a zavedení systému zařazování jsou klíčové registrační údaje.

Analýza shromážděných registračních údajů je výchozím bodem, na jehož základě lze rozhodnout, zda by vzhledem k současnému a předpokládanému množství případů zavedení systému zařazování případů zlepšilo efektivnost fáze posouzení žádosti.

Průběžné sledování registračních údajů navíc umožňuje zjistit případnou nutnost aktualizovat nebo upravit systém zařazování, aby bylo možné reagovat na množství nově registrovaných případů.

C. Určování potřeb zdrojů

Informace o zemi původu

Trendy v registračních údajích mohou odhalit výskyt nové země původu (nebo náhlý či rychlý nárůst případů ze stávající země původu) v azylovém řízení. Toto zjištění může vyvolat potřebu, aby oddělení pro informace o zemi původu provedlo průzkum této země.

Právní a politické pokyny

Stejně tak mohou trendy v registračních údajích ukázat vznik nového druhu žádosti nebo nové právní problematiky, což by vyvolalo potřebu vypracovat specifické pokyny pro jednotlivé země nebo dogmatické a právní pokyny v této záležitosti.

Tlumočení

Vznik nebo nárůst určitého množství případů může také vyvolat potřebu dalších tlumočnických služeb pro určitý jazyk.

Lidské zdroje

Zvýšení počtu registrovaných případů nebo složitých případů si může vyžádat další nábor vyšetřujících úředníků.

Body k zapamatování

- Díky analýze a členění registračních údajů je schopen rozhodující orgán efektivně připravovat krátkodobé a střednědobé činnosti, jako je plánování pohovorů.
- V zájmu zlepšení a zefektivnění kapacity zpracování mohou země EU+ zavést systém zařazování případů, podle něhož se případy po registraci zařadí do různých okruhů. Pro vývoj a zavedení systému zařazování jsou klíčové registrační údaje.
- Registrační údaje mohou upozornit na potenciální potřeby zdrojů, například pokud jde o informace o zemi původu, právní pokyny, tlumočení a lidské zdroje.

Přílohy

Příloha 1: Registrační kolonky

Prohlášení o vyloučení odpovědnosti. V této příloze je uveden přehled registračních kolonek, v nichž jsou údaje od žadatelů ve fázi registrace pravidelně vyžadovány. Přehled obsahuje údaje, které tato praktická příručka doporučuje shromažďovat ve fázi registrace, informace, které je třeba poskytnout, a náznaky, kdy by měli registrační úředníci na určité informace upozornit specializované kolegy, oddělení nebo jiné orgány, a/nebo případ předat. Přehled nemá v úmyslu nabízet standardní registrační formulář, zejména proto, že jakýkoli registrační formulář by musel být přizpůsoben vnitrostátnímu kontextu v závislosti na tom, kdo a kdy shromažďuje jaké informace a pro jaká řízení budou údaje použity. Přehled lze použít jako referenční dokument pro hodnocení registračních formulářů používaných na vnitrostátní úrovni.

Údaje, které musí být podle směrnic a nařízení společného evropského azylového systému zaznamenány v počátečních fázích azylového řízení, jsou vyznačeny tučně a v poznámkách pod čarou jsou uvedeny konkrétní články příslušných směrnic a nařízení. Stejně tak jsou modře zvýrazněny informace, které je v souladu se směrnicemi a nařízeními společného evropského azylového systému třeba poskytnout žadatelům, a v poznámkách pod čarou jsou uvedeny příslušné odkazy.

Registrační údaje: první žádost o mezinárodní ochranu

REGISTRAČNÍ ÚDAJE

- ☐ **Registrační číslo**
- ☐ **Číslo případu**
- ☐ **Datum podání žádosti** ([45])
- ☐ **Místo podání žádosti** ([46])
- ☐ **Typ žadatele (zletilá osoba, nezletilá osoba bez doprovodu nebo závislá osoba**) ([47])
- ☐ **Typ žádosti (první žádost, následná žádost nebo znovuotevřená žádost**) ([48])

Tlumočení

- ☐ **Použité tlumočení (v případě potřeby)** ([49])
  - ☐ Jazyk k tlumočení
  - ☐ Identifikační číslo tlumočníka
  - ☐ Žadatel potvrzuje, že tlumočníkovi rozumí.

([45]) Viz čl. 34 odst. 2 písm. g) nařízení Dublin III.

([46]) Viz čl. 34 odst. 2 písm. f) nařízení Dublin III.

([47]) Viz čl. 3 odst. 1 písm. a) nařízení o statistice v oblasti migrace.

([48]) Viz čl. 34 odst. 2 písm. g) nařízení Dublin III.

([49]) Viz čl. 12 odst. 1 písm. b) směrnice o azylovém řízení.

Informace poskytované žadatelům

- ☐ Žadateli jsou poskytnuty informace o registračním řízení a řízení, které následuje po registraci ([50]).
- ☐ Žadateli jsou poskytnuty informace o jeho právech a povinnostech v průběhu azylového řízení ([51]).
- ☐ Žadatel potvrzuje, že rozumí informacím, které mu byly poskytnuty.

Kontaktní údaje

- ☐ **Adresa** ([52])
- ☐ Telefonní číslo
- ☐ Žadatel obdrží informace o tom, jak zaregistrovat změny svých kontaktních údajů ([53]).

Biometrické údaje

- ☐ Fotografie
- ☐ **Otisky prstů** ([54])
- ☐ Podpis

Další podrobnosti

- ☐ Přítomnost žadatele na sociálních sítích
  - ☐ Platforma(y) sociálních médií
  - ☐ Další informace, například uživatelské jméno či uživatelská jména, osobní internetové stránky nebo blogy (je-li to relevantní).

Závislá zletilá osoba

- ☐ Závislá zletilá osoba je informována o důsledcích podání žádosti jejím jménem ([55]).
- ☐ Závislá zletilá osoba je informována o svém právu učinit samostatnou žádost ([56]).
- ☐ **Od závislé zletilé osoby se požaduje souhlas s podáním žádosti, která je učiněna jejím jménem** ([57]).

Souhlas musí být podán písemně závislou zletilou osobou a připojen ke spisu žadatele.

([50]) Viz čl. 12 odst. 1 písm. a) směrnice o azylovém řízení.

([51]) Viz čl. 12 odst. 1 písm. a) směrnice o azylovém řízení.

([52]) Viz čl. 13 odst. 2 písm. c) směrnice o azylovém řízení.

([53]) Viz čl. 12 odst. 1 písm. a) směrnice o azylovém řízení.

([54]) Viz čl. 11 písm. a) nařízení o Eurodacu.

([55]) Viz čl. 7 odst. 2 směrnice o azylovém řízení.

([56]) Viz čl. 7 odst. 2 směrnice o azylovém řízení.

([57]) Viz čl. 7 odst. 2 směrnice o azylovém řízení.

OSOBNÍ ÚDAJE

Jméno a pohlaví

- ☐ **Celé jméno** ([58])
  - ☐ Jméno/jména
  - ☐ Příjmení
  - ☐ Jméno za svobodna (je-li k dispozici)
- ☐ **Pohlaví** ([59])
  - ☐ Preferovaná rodová zájmena
- ☐ Jméno otce
- ☐ Jméno matky

Datum narození

- ☐ **Datum narození** ([60])
  - ☐ Datum narození podle kalendáře používaného v zemi původu žadatele (je-li to relevantní)
  - ☐ Údaj o tom, zda je datum narození odhad, nebo zda je přesné.
  - ☐ Vysvětlení, jak bylo určeno odhadované datum narození (je-li to relevantní).

Místo narození

- ☐ **Země narození** ([61])
- ☐ **Místo narození** ([62])
  - ☐ Provincie/region/gubernie
  - ☐ Vesnice/obec/podokres ([63])
- ☐ Důvody, proč žadatel nezná místo narození (je-li to relevantní).

Státní příslušnost

- ☐ **Státní příslušnost** ([64])
  - ☐ Údaj o tom, že státní příslušnost je zjištěná nebo uváděná/předpokládaná.
  - ☐ Údaje o důvodech, proč je státní příslušnost nejistá (je-li to relevantní).
- ☐ **Další státní příslušnosti** ([65])
- ☐ Osoba bez státní příslušnosti
  - ☐ Údaj o tom, že absence státní příslušnosti je zjištěná nebo uváděná/předpokládaná.
  - ☐ Údaje o důvodech, proč je žadatel považován za osobu bez státní příslušnosti (je-li to relevantní).

([58]) Viz čl. 34 odst. 2 písm. a) nařízení Dublin III a čl. 6 odst. 1 směrnice o podmínkách přijímání.

([59]) Viz čl. 4 odst. 1 písm. nařízení o statistice v oblasti migrace a čl. 11 písm. c) nařízení o Eurodacu.

([60]) Viz čl. 4 odst. 1 nařízení o statistice v oblasti migrace a čl. 34 odst. 2 písm. a) nařízení Dublin III.

([61]) Viz čl. 3 odst. 1 písm. ii) nařízení o statistice v oblasti migrace a čl. 34 odst. 2 písm. a) nařízení Dublin III.

([62]) Viz čl. 34 odst. 2 písm. a) nařízení Dublin III.

([63]) Viz čl. 4 odst. 1 až 2 kvalifikační směrnice a čl. 13 odst. 1 směrnice o azylovém řízení.

([64]) Viz čl. 4 odst. 1 nařízení o statistice v oblasti migrace a čl. 34 odst. 2 písm. a) nařízení Dublin III.

([65]) Viz čl. 34 odst. 2 písm. a) nařízení Dublin III.

Pseudonymní údaje

Výraz „pseudonym“ se vztahuje na osobní údaje, které se podstatně liší od jiných osobních údajů, jako jsou příjmení za svobodna, jména používaná v neoficiálních funkcích nebo osobní údaje zapsané v databázích.

- ☐ Jméno/jména
- ☐ Příjmení
- ☐ Datum narození
- ☐ Místo narození
- ☐ Státní příslušnost
- ☐ Další informace, například zdroj informací o pseudonymu a účel použití pseudonymu

ZEMĚ PŘEDCHOZÍHO POBYTU

Předchozím bydlištěm se rozumí všechny země mimo zemi původu, kde žadatel hodlal využít ochrany nebo zapustit kořeny ([66]).

- ☐ **Země předchozího pobytu** ([67])
- ☐ **Místo předchozího pobytu** ([68])
  - ☐ Provincie/region/gubernie
  - ☐ Vesnice/obec/podokres
- ☐ Doba pobytu
- ☐ Důvod(y) pobytu
- ☐ Povolení k pobytu v zemi předchozího pobytu
  - ☐ Typ povolení k pobytu
  - ☐ Doba platnosti

DOKUMENTY

Doklady totožnosti

- ☐ **Cestovní pas** ([69])
  - ☐ Údaj o tom, že žadatel je v současné době držitelem cestovního pasu nebo že vlastní cestovní pas, který v současné době nemá u sebe.
  - ☐ Číslo cestovního pasu
  - ☐ Doba platnosti
  - ☐ Datum vydání
  - ☐ Vydávající orgán
  - ☐ Místo vydání
  - ☐ Cestovní pas byl zadržen orgány za účelem ověření jeho pravosti nebo se žadatel pokusí cestovní pas předložit rozhodujícímu orgánu.

([66]) Předchozí pobyt se nevztahuje na příležitostné návštěvy nebo tranzity jinou zemí než zemí původu žadatele.

([67]) Viz čl. 3 odst. 1 písm. iii) nařízení o statistice v oblasti migrace a čl. 34 odst. 2 písm. d) nařízení Dublin III.

([68]) Viz čl. 34 odst. 2 písm. d) nařízení Dublin III.

([69]) Viz čl. 13 odst. 2 písm. b) směrnice o azylovém řízení a čl. 34 odst. 2 písm. b) nařízení Dublin III.

- ☐ **Další doklady totožnosti** ([70])

  Jiné doklady totožnosti jsou jiné doklady než cestovní pas, které mohou prokázat totožnost žadatele, například občanské průkazy, občanské knížky nebo rodné listy.

  - ☐ Údaj o tom, že žadatel je držitelem jiných dokladů totožnosti nebo že vlastní doklady, které v současné době nemá u sebe.
  - ☐ Typ dokladu
  - ☐ Číslo dokladu
  - ☐ Doklad totožnosti byl zadržen orgány za účelem ověření jeho pravosti nebo se žadatel pokusí jiné doklady totožnosti předložit rozhodujícímu orgánu.
- ☐ Žádné doklady totožnosti
  - ☐ Údaj o tom, že žadatel nikdy nevlastnil cestovní pas a/nebo jiné doklady totožnosti.
  - ☐ Další informace, například důvody, proč nemá cestovní pas ani jiné doklady totožnosti.

Podpůrné dokumenty

Podpůrné dokumenty jsou veškeré dokumenty, které žadatel předkládá k odůvodnění žádosti o mezinárodní ochranu, včetně oddacích listů, vojenských knížek nebo jakýchkoli jiných dokumentů, které odůvodňují žádost o azyl.

- ☐ **Typ dokladu** ([71])
  - ☐ Údaj o tom, že doklad, který má žadatel v držení, je originál, nebo kopie.
  - ☐ Další informace, jako je hlavní obsahové zaměření dokladu, vydávající orgán, datum vydání a co chce žadatel předložením dokladu prokázat.

INFORMACE O PROSTŘEDÍ, ZE KTERÉHO ŽADATEL POCHÁZÍ

- ☐ Etnický původ
- ☐ Náboženství
- ☐ **Jazyky, jimž žadatel rozumí** ([72])
  - ☐ Mateřský jazyk
  - ☐ Znalost jiných jazyků
  - ☐ Úroveň znalostí
- ☐ Vzdělání, včetně let školní docházky a/nebo typů škol, které navštěvoval
- ☐ Profese, včetně informací o předchozím zaměstnání

([70]) Viz čl. 13 odst. 2 písm. b) směrnice o azylovém řízení a čl. 34 odst. 2 písm. b) nařízení Dublin III.

([71]) Viz čl. 13 odst. 2 písm. b) směrnice o azylovém řízení.

([72]) Viz čl. 12 odst. 1 písm. a) směrnice o azylovém řízení a čl. 5 odst. 2 směrnice o podmínkách přijímání.

RODINA

- [ ] Rodinný stav (svobodný/á / ženatý/vdaná / rozvedený/rozvedená / vdovec/vdova)

Rodinní příslušníci

- [ ] Manžel/ka / partner/ka z právního hlediska
  - [ ] Jméno/jména
  - [ ] Příjmení
  - [ ] Datum narození / věk
  - [ ] Místo narození
  - [ ] Státní příslušnost
  - [ ] Aktuální místo
  - [ ] Datum sňatku
  - [ ] Další informace, například údaje o sňatku, který není právně potvrzen.
- [ ] Bývalý(á) manžel(ka) / partner(ka) z právního hlediska
  - [ ] Jméno/jména
  - [ ] Příjmení
  - [ ] Datum narození / věk
  - [ ] Místo narození
  - [ ] Státní příslušnost
  - [ ] Aktuální místo / datum úmrtí

  Pokud je žadatel rozvedený nebo má více manželek/manželů:
  - [ ] Datum sňatku / rozvodu
  - [ ] Další informace, například údaje o sňatku / rozvodu, který není právně potvrzen.
- [ ] Děti
  - [ ] Jméno/jména
  - [ ] Příjmení
  - [ ] Datum narození
  - [ ] Místo narození
  - [ ] Státní příslušnost
  - [ ] Aktuální místo
  - [ ] Matka dítěte
    - [ ] Jméno/jména
    - [ ] Příjmení
    - [ ] Státní příslušnost
  - [ ] Otec dítěte
    - [ ] Jméno/jména
    - [ ] Příjmení
    - [ ] Státní příslušnost

Další rodinní příslušníci

Mezi další rodinné příslušníky patří následující příbuzní, kteří žijí v různých zemích nebo již možná zemřeli.

- ☐ Rodič/e
  - ☐ Jméno/jména
  - ☐ Příjmení
  - ☐ Datum narození / věk
  - ☐ Státní příslušnost
  - ☐ Aktuální místo / datum úmrtí
- ☐ Sourozenec/sourozenci
  - ☐ Jméno/jména
  - ☐ Příjmení
  - ☐ Datum narození / věk
  - ☐ Státní příslušnost
  - ☐ Aktuální místo / datum úmrtí
- ☐ Jiní relevantní rodinní příslušníci
  - ☐ Jméno/jména
  - ☐ Příjmení
  - ☐ Datum narození / věk
  - ☐ Státní příslušnost
  - ☐ Aktuální místo / datum úmrtí

Rodinní příslušníci, kteří pobývají v jiných zemích EU+.

Pokud některý z výše uvedených rodinných příslušníků pobývá v jiné zemi EU+, je třeba shromáždit následující informace o každém rodinném příslušníkovi.

- ☐ **Osobní údaje rodinného příslušníka (viz výše)** ([73])
  - ☐ Vztah s rodinným příslušníkem
  - ☐ Země bydliště
  - ☐ Situace ohledně bydliště
  - ☐ Kontaktní údaje
  - ☐ Údaj o tom, že žadatel je závislý na daném rodinném příslušníkovi.
    - ☐ Další podrobnosti o této závislosti, například že se jedná o dítě nebo je tato osoba ve vysokém věku, je zdravotně postižená nebo vážně nemocná.
  - ☐ Údaj o tom, že rodinný příslušník je na žadateli závislý.
    - ☐ Další podrobnosti o této závislosti, například že se jedná o dítě nebo je tato osoba ve vysokém věku, je zdravotně postižená nebo vážně nemocná.

([73]) Viz čl. 34 odst. 2 písm. a) nařízení Dublin III.

Vyhledávání rodinných příslušníků

Pokud je žadatelem dítě bez doprovodu, je třeba zaznamenat kontaktní údaje rodičů. Pokud má dítě (další) hlavní pečovatele, měly by být zaznamenány také kontaktní údaje těchto pečovatelů a informace o jejich vztahu k dítěti ([74]).

- ☐ Vztah k dítěti
- ☐ Jméno/jména
- ☐ Příjmení
- ☐ Adresa
- ☐ Telefonní číslo

PROPOJENÉ PŘÍPADY

- ☐ Údaj o číslech spisů příbuzných zaregistrovaných v zemi azylu
- ☐ Uvedení čísel spisů žádostí, které jsou jinak propojeny s případem žadatele (např. žadatelé, kteří ze stejného důvodu uprchli společně).

TRASA CESTY

- ☐ **Trasa cesty** ([75])
  - ☐ Dopravní prostředky použité na cestě
  - ☐ Datum odjezdu ze země původu
  - ☐ Datum příjezdu do hostitelského státu

ZRANITELNOST

Zranitelnost se týká zvláštních procesních a/nebo potřeb při přijetí, které žadatel může mít. Vaší úlohou je identifikovat známky zranitelnosti a upozornit na ně azylový orgán, poskytnout okamžitou podporu, která je k dispozici ve fázi registrace, a předat žadatele k dalšímu posouzení nebo podpoře.

- ☐ **Známky zranitelnosti, které ukazují na zvláštní potřeby** ([76])
  - ☐ Další postřehy k těmto známkám zranitelnosti, například popis konkrétních indicií
- ☐ Žadatel je informován o dostupné pomoci, která je v jeho situaci relevantní, včetně právní pomoci a psychosociální a lékařské podpory ([77]).
- ☐ Žadatel byl předán následující pomoci (se souhlasem žadatele).
- ☐ Postřehy k potřebě předání dále, jako je posouzení zvláštních potřeb, posouzení nejlepšího zájmu dítěte, ustanovení zástupce (existuje-li náznak, že žadatel je nezletilá osoba bez doprovodu, má mentální postižení nebo vážné duševní onemocnění).

([74]) Vezměte prosím na vědomí, že dříve, než bude moci být vyhledávání rodinných příslušníků zahájeno, bude třeba posoudit nejlepší zájem dítěte v souladu s čl. 31 odst. 5 kvalifikační směrnice.

([75]) Viz čl. 34 odst. 2 písm. d) nařízení Dublin III.

([76]) Viz čl. 24 odst. 1 směrnice o azylovém řízení a čl. 22 odst. 1 směrnice o podmínkách přijímání.

([77]) Viz čl. 24 odst. 3 směrnice o azylovém řízení.

DUBLINSKÉ ŘÍZENÍ

- ☐ Žadateli jsou poskytnuty základní informace o dublinském řízení, včetně kritérií pro určení země EU+ příslušné k posouzení žádosti o mezinárodní ochranu ([78]).
- ☐ Žadateli jsou poskytnuty základní informace o porovnávání otisků prstů v systému Eurodac ([79]).
- ☐ Výsledek Eurodacu (je-li k dispozici)
- ☐ Výsledek Schengenského informačního systému (je-li k dispozici)
- ☐ Výsledek VIS (je-li k dispozici)

Známka vazeb na jinou zemi EU+

- ☐ **Známka o bydlišti/pobytu v jiné zemi EU+** ([80])
  - ☐ Další informace o povolení k pobytu, vízu nebo jiných dokladech vydaných jinou zemí EU+, včetně země, která doklad vydala, typu dokladu, případného data vydání a skončení platnosti (je-li to relevantní)
- ☐ **Známka žádosti o mezinárodní ochranu v jiné zemi EU+** ([81])
  - ☐ Další podrobnosti o žádosti, například země, kde byla žádost učiněna, a výsledek (je-li to relevantní)
- ☐ Žadatel je (má být) předán jednotce dublinského systému (s přihlédnutím k případným známkám o pobytu rodinných příslušníků, bydlišti/pobytu žadatele a/nebo žádosti o mezinárodní ochranu v jiné zemi nebo zemích EU+).

ŽÁDOST O AZYL

- ☐ **Stručný popis důvodů žádosti o mezinárodní ochranu** ([82])

Následná žádost

Pokud žadatel podá následnou žádost, měly by být shromážděny také tyto údaje.

- ☐ **Nové údaje nebo poznatky, které nebyly azylovému orgánu předloženy dříve (podrobný popis)** ([83])
  - ☐ Důvody, proč nebyly nové údaje nebo poznatky předloženy azylovému orgánu dříve
  - ☐ Jak se nové prvky nebo poznatky potenciálně týkají žádostí o azyl předložené v předchozích žádostech
- ☐ Jakékoli další důvody pro podání žádosti o mezinárodní ochranu

---

([78]) Čl. 4 odst. 1 nařízení Dublin III.

([79]) Viz čl. 29 odst. 1 směrnice o Eurodacu.

([80]) Viz čl. 34 odst. 2 písm. d) a e) nařízení Dublin III.

([81]) Viz čl. 34 odst. 2 písm. g) nařízení Dublin III.

([82]) Viz čl. 4 odst. 2 kvalifikační směrnice.

([83]) Viz čl. 40 odst. 2 směrnice o azylovém řízení.

DALŠÍ INFORMACE

☐ Další informace důležité pro žádost, které nejsou uvedeny výše, např. informace, na které je třeba upozornit azylový orgán, další provedená předání nebo známka potřeb týkajících se azylového řízení

ZÁVĚREČNÉ POZNÁMKY

☐ Informace zaznamenané v registračním formuláři se přečtou žadateli.

☐ Žadatel potvrzuje, že obsah registračního formuláře správně odráží registrační pohovor.

☐ Žadateli jsou poskytnuty informace o dalších krocích v azylovém řízení ([84]).

☐ Žadateli jsou poskytnuty informace o tom, jakým způsobem bude pozván na osobní pohovor, a o (předpokládaném) čase/datu osobního pohovoru (je-li k dispozici) ([85]).

Údaje o osobách přítomných během podávání žádosti

☐ Registrační pracovník

☐ Tlumočník

☐ Právní poradce / jiný poradce

☐ Zástupce/opatrovník

Podpisy

☐ Žadatel

☐ Registrační pracovník

☐ Tlumočník

☐ Zástupce / opatrovník / právní poradce (je-li to relevantní)

([84]) Viz čl. 12 odst. 1 písm. a) směrnice o azylovém řízení.

([85]) Viz čl. 12 odst. 1 písm. a) směrnice o azylovém řízení.

Příloha 2: Kontrolní seznam k poskytování informací

V souladu s čl. 12 odst. 1 písm. a) směrnice o azylovém řízení musí být žadateli o mezinárodní ochranu poskytnuty informace alespoň o níže uvedených tématech. Podrobnější popis druhu informací, které jsou žadateli poskytovány v rámci jednotlivých položek, naleznete v kapitole III „Poskytování informací“.

Řízení

- ☐ Účel registrace
- ☐ Praktické kroky provedené během procesu registrace
- ☐ Řízení k určení toho, která země EU+ je příslušná k posouzení žádosti
- ☐ Důvěrnost během azylového řízení
- ☐ Registrace probíhá bezplatně
- ☐ Informace o dokladu, který potvrzuje postavení osoby jakožto žadatele o mezinárodní ochranu

Pokud se registrace a podání žádosti provádějí odděleně:

- ☐ Jak a kde žádost podat
- ☐ Důsledky nepodání žádosti

Pokud je žadatelem dítě:

- ☐ Právo podat žádost vlastním jménem (pokud má dítě takovou způsobilost k právním úkonům podle vnitrostátního práva)
- ☐ Právo podat žádost prostřednictvím svých rodičů, jiných rodinných příslušníků, dospělé osoby, která za ně odpovídá, nebo zástupce

Pokud je žadatelem závislá zletilá osoba:

- ☐ Právo podat žádost vlastním jménem
- ☐ Důsledky nepodání žádosti vlastním jménem

Práva a povinnosti během řízení

Práva

- ☐ Setrvat ve státě do doby, než bude žádost posouzena
- ☐ Materiální podmínky přijetí, které zajišťují přiměřenou životní úroveň
- ☐ Přístup ke službám tlumočníka
- ☐ Právo na právní pomoc a zastupování v azylovém řízení
- ☐ Komunikace s úřadem UNHCR a dalšími organizacemi poskytujícími právní nebo jiné poradenství

Pokud je žadatelem zranitelná osoba:

- ☐ Dostatečná podpora při požívání jejich práv a plnění povinností během azylového řízení
- ☐ Dostatečná podpora v souvislosti s potřebami týkajícími se podmínek přijetí

Pokud je žadatel zajištěn:

- ☐ Důvody zajištění
- ☐ Postup při napadnutí příkazu k zajištění
- ☐ Možnost požádat o bezplatnou právní pomoc a zastoupení

Povinnosti

- ☐ Spolupráce s orgány
- ☐ Dostavení se osobně na úřad
- ☐ Předání dokumentů, které žadatel vlastní a které jsou důležité pro řízení o posouzení žádosti
- ☐ Dodržujte lhůty pro předložení podpůrných prvků
- ☐ Sdělení kontaktní adresy a případných změn adresy orgánům
- ☐ Odebrání otisků prstů

Možné důsledky, pokud tyto povinnosti nejsou splněny nebo žadatel nespolupracuje s orgány

- ☐ Řízení o posouzení žádosti může být přerušeno.
- ☐ Může být dotčeno posouzení relevantních prvků v žádosti o azyl.
- ☐ Azylové řízení může být urychleno.
- ☐ Aby byla zjištěna totožnost, státní příslušnost nebo jiné skutečnosti důležité pro žádost, může být uplatněno zajištění.
- ☐ Mohou být omezeny nebo ve výjimečných případech odebrány materiální podmínky přijetí.

Časové rámce řízení o posouzení žádosti

- ☐ Posouzení bude ukončeno co nejdříve, nejpozději do šesti měsíců (v závislosti na národním uspořádání mohou platit jiné lhůty).
- ☐ Období posouzení může být ze zvláštních důvodů prodlouženo až na 21 měsíců.

Možnosti, které žadatel má, aby mohl splnit povinnost předložit údaje za účelem odůvodnění žádosti

- ☐ Možnost předložit listinné a jiné důkazy na podporu žádosti
- ☐ Prostředky k předložení listinných důkazů
- ☐ Čas, kdy lze předložit listinné důkazy

Důsledky výslovného nebo konkludentního zpětvzetí žádosti

Výslovné zpětvzetí

- ☐ Řízení o posouzení žádosti končí.
- ☐ Přístup k právům žadatele o mezinárodní ochranu končí.

Konkludentní zpětvzetí

- ☐ Řízení o posouzení žádosti může být zastaveno nebo žádost může být zamítnuta.
- ☐ Řízení o posouzení žádosti může být v závislosti na vnitrostátní praxi v určité lhůtě znovu zahájeno.

Odkazy na právní předpisy

Tento oddíl obsahuje úplné podrobnosti o odkazech na právní předpisy.

Tento přehled odkazů na právní předpisy nemá představovat vyčerpávající referenční nástroj. Jeho cílem je poskytnout vyšetřujícím úředníkům praktický návod prostřednictvím odkazů na některá nejrelevantnější ustanovení.

Odkaz na právní normu	Téma	Příslušné články
Směrnice o azylovém řízení (směrnice 2013/32/EU)	Přístup k řízení Žádosti učiněné jménem závislých nebo nezletilých osob Záruky pro žadatele Povinnosti žadatelů Žadatelé, kteří potřebují zvláštní procesní záruky Záruky pro nezletilé osoby bez doprovodu Shromažďování informací v jednotlivých případech Důvěrnost	Článek 6 Článek 7 Článek 12 Článek 13 Článek 24 Článek 25 Článek 30 Článek 48
Kvalifikační směrnice (směrnice 2011/95/EU)	Posuzování skutečností a okolností	Článek 4
Směrnice o podmínkách přijímání (směrnice 2013/33/EU)	Informace Dokumentace Posouzení zvláštních potřeb zranitelných osob při přijetí Nezletilé osoby bez doprovodu	Článek 5 Článek 6 Článek 22 Článek 24
Nařízení Dublin III (nařízení (EU) č. 604/2013)	Právo na informace Začátek řízení Sdílení informací	Článek 4 Článek 20 Článek 34
Nařízení o Eurodacu (nařízení (EU) č. 603/2013)	Porovnání a přenos otisků prstů Zaznamenání údajů Práva subjektu údajů	Článek 9 Článek 11 Článek 29
Nařízení o statistice v oblasti migrace (nařízení (ES) č. 862/2007 a pozměňující nařízení (EU) 2020/851)	Statistika týkající se mezinárodní ochrany	Článek 4
Vízový informační systém (nařízení (ES) č. 767/2008)	Nalezení údajů ve VIS za účelem určení země EU+ příslušné k posouzení žádosti Nalezení údajů ve VIS za účelem posouzení žádosti (článek 22)	Článek 21 Článek 22

OBRAŤTE SE NA EU

Osobně

Po celé Evropské unii se nachází stovky informačních středisek Europe Direct. Adresu nejbližšího střediska naleznete na internetové stránce: https://europa.eu/european-union/contact_cs.

Telefonicky nebo e-mailem

Europe Direct je služba, která odpoví na vaše dotazy o Evropské unii. Můžete se na ni obrátit:

– prostřednictvím bezplatné telefonní linky: 00 800 6 7 8 9 10 11 (někteří operátoři mohou tento hovor účtovat),

– na standardním telefonním čísle: +32 22999696 nebo

– e-mailem prostřednictvím internetové stránky: https://europa.eu/european-union/contact_cs.

VYHLEDÁVÁNÍ INFORMACÍ O EU

On-line

Informace o Evropské unii ve všech úředních jazycích EU jsou dostupné na internetových stránkách Europa na adrese: https://europa.eu/european-union/index_cs.

Publikace EU

Publikace EU, ať už bezplatné, nebo placené, si můžete stáhnout nebo objednat na adrese: https://op.europa.eu/cs/publications. Chcete-li obdržet více než jeden výtisk bezplatných publikací, obraťte se na službu Europe Direct nebo na místní informační střediska (viz https://europa.eu/european-union/contact_cs).

Právo EU a související dokumenty

Právní informace EU včetně všech právních předpisů EU od roku 1952 ve všech úředních jazykových verzích jsou dostupné na stránkách EUR-Lex na adrese: http://eur-lex.europa.eu.

Veřejně přístupná data od EU

Portál veřejně přístupných dat EU (http://data.europa.eu/euodp/cs) umožňuje přístup k datovým souborům z EU. Data lze bezplatně stahovat a opakovaně použít pro komerční i nekomerční účely.

Úřad pro publikace
Evropské unie